

KÉKI MESEKERT ÓVODA

Pedagógiai Programja

2025

TARTALOM

Az Óvoda Pedagógiai Programja

Ajánlás	3
Helyzetelemzés	5
Alapelvek	5
Gyermekkép, óvodakép	7
Az óvodai nevelés céljai, feladatai	8
Az egészséges életmód alakítása	9
Érzelmi nevelés és szocializáció biztosítása	13
Anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés	15
Az óvodai élet megszervezésének elvei	18
Az óvodai élet tevékenységi formái, az óvónő feladatai	20
Munka jellegű tevékenységek	37
A tevékenységekben megvalósuló tanulás	40
Az óvoda hagyományai, ünnepek, rendezvények	44
Az óvoda kapcsolatai	46
Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése	47
Gyermek- és ifjúságvédelem	53
Az óvoda speciális feladatai	54
Óvodai fejlesztő program (integrációs nevelés az óvodában)	54
Az óvodai nevelés feladatai az SNI gyermekekre vonatkozóan	67
A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek	75
Az egészségnevelési és környezeti nevelési elvek	77
A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	80

Kék Község Mesekert Óvodájának Pedagógiai Programja

Az óvoda adatai:

<i>Az intézmény elnevezése:</i>	Kéki Mesekert Óvoda
<i>Az intézmény címe, elérhetőségei:</i>	4515 Kék, Petőfi u. 17.
<i>E-mail cím:</i>	mesekertovodakek@gmail.com
<i>Telefonszám:</i>	0630/286-32-06
<i>Az óvoda fenntartója:</i>	Kék Község Önkormányzata
<i>A fenntartó címe:</i>	4515 Kék, Kölcsey u. 9.
<i>A programot összeállította:</i>	az óvoda nevelőtestülete

Az óvoda 3 csoportos, 75 férőhelyes.

„ Minden gyermek abban fejlődik a legjobban, amiben jól érzi magát!”

Ajánlás

Programunkat ajánljuk az óvoda makro- és mikrokörnyezetének egyaránt: elsősorban az óvodahasználóknak, azaz a Kéki óvodáskorú gyermekek szüleinek, az általános iskola nevelőközösségének, valamint Kék Község Önkormányzat Képviselőinek figyelmébe. Ajánljuk minden kedves szülő figyelmébe, akinek intézményünk felkeltette érdeklődését.

A program elkészítésének jogszabályi háttere és az óvoda pedagógiai gyakorlatát meghatározó dokumentumok.

2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről

2013.évi CXXXVII. törvény a nemzeti köznevelésről szóló 2011.évi CXC. törvény módosításáról.

20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési- oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról

229/2012.(VIII.28.) kormányrendelete a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról.

48/2012.(XII.12)EMMI rendelet a pedagógiai –szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai- szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről.

32/2012. (X.8.) EMMI rendelet sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve

15/ 2013. (II. 26.) EMMI rendelet pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről

363/2012 (XII. 17.) Kormányrendelet az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjáról

1997. évi XXXI. törvény, a gyermekek védelméről, és a gyámügyi igazgatásról

2003.évi CXXV. Törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról.

77/2025.(IV.15.) Korm.rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII.17.)Korm. rendelet, valamint egyes köznevelési tárgyú kormányrendeletek módosításáról

Önértékelési kézikönyv óvodák számára

Országos tanfelügyelet. Kézikönyv óvodák számára

Útmutató a pedagógusok minősítési rendszeréhez

1. HELYZETELEMZÉS

Óvodánk 4 csoportos 100 férőhelyes, 2007 – 2009 évben két ütemben megépült korszerű, nagyon jól felszerelt épületben működik. A tágas udvaron különféle mozgásfejlesztő játékok állnak a gyermekek rendelkezésére.

Településünkön a születések száma ez ideig úgy alakult, hogy az óvodába beiratkozott gyerekek létszáma meghaladta a törvény által engedélyezettet. A nevelőtestület sokéves szakmai tapasztalattal, folyamatos önképzéssel igyekszik megfelelni a mai kor társadalmi és szakmai kihívásainak.

Gyerekeink különféle szociális háttérrel érkeznek az óvodába.

Az évek során nőtt a gyermekvédelmi esetek száma, a gyermekvédelmi munka jelentősége.

A társadalmi élet változásainak következtében egyre több a HH és a HHH gyerek, a magatartási nehézséggel küzdő, részképesség lemaradással és az egészségügyi szokások hiányával érkező kisgyerekek.

A hátrányok leküzdésére és felzárkóztatásukra vezettük be a 2008 – 2009-es nevelési évben az óvodai fejlesztő programot.

Nyitottak vagyunk a partneri elvárások iránt, de szolgáltatásainkat a **szakmaiság és a gyerekek mindennekfelett álló érdekét szolgáló** szempontok határozzák meg.

ALAPELVEK

Az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok, alapvető szabadságok tiszteletben tartásának megerősítésére kell irányulnia, az egyenlő hozzáférés biztosításával.

A gyermeket – mint fejlődő személyiséget – gondoskodás és különleges védelem illeti meg.

Nevelőmunkánk alapját képezi a hazai óvodai neveléstörténet hagyományaira való építkezés. Kiemelten figyelünk a gyermekeket megillető jogok érvényesítésére, valamint az egyenlő hozzáférés biztosításának elvére.

A gyermeknek joga van ahhoz, hogy megkapja a neki megfelelő gondoskodást és nevelést. Joga van ahhoz, hogy olyan nyitott és rugalmas rendszerben fejlődhessen, mely igazodik egyéni szükségleteihez.

Az óvodás életkorban a **szabad** játék az életkornak a legelemibb szükséglete. A 3-tól 6-7 éves korú gyermek a **szabad** játékkal tapasztal, tanul, jut örömhöz, sikerélményhez. A **szabad** játék a gyermek számára a legfőbb élményforrás, a személyiség fejlesztésének a színtere, a tanulás és fejlesztés leghatékonyabb eszköze.

A valódi tudás az, amit a gyermek maga fejt meg és cselekvésen keresztül sajátít el. Ennek érdekében fontos, hogy minél több tapasztalathoz jusson, élményeket élhessen át, és természetes kíváncsiságát kielégíthesse. Ezért a **szabad** játékba integrált önkéntes és cselekvéses tanulás az óvodai tanulás útja. Nevelőmunkánkban igazodunk az élet változásaihoz, fejlődéséhez. Nyitottak, érdeklődők vagyunk a korszerű pedagógiai kezdeményezések iránt, ötvözve azokat a hazai tradicionális nevelés értékeivel, és a nevelés lélektani, neurológiai, gyógypedagógiai eredményekkel.

Alapelveink:

- a gyermekek nevelése elsősorban a szülők joga és kötelessége
- a gyermekek jogainak, **emberi méltóságának** tekintetben tartása és megerősítése,
- a gyermeket elfogadó tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi,
- mindenkor és minden helyzetben a gyermek érdekeinek figyelembe vétele,
- az óvoda **inkluzív szemlélettel**, gyermekközpontú nevelési attitűddel, a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik, biztosítva minden gyermek számára az **egyenlő hozzáférés lehetőségét**,
- az óvodai nevelés sajátos eszközeivel törekszünk az **esélyegyenlőség biztosítására**, a hozott hátrányok kompenzálására,
- az alkalmazott pedagógiai eszközöket, módszereket, a gyermekek személyiségéhez és érési üteméhez igazítjuk, ezzel segítve a gyermekek egyéni képességeinek kibontakoztatását, kompetenciáinak alakítását.
- a hátrányos megkülönböztetés tilalmának tiszteletben tartása,
- az óvoda kialakult pedagógiai értékeinek megőrzésére törekvés.

Pedagógiai törekvésünk:

Az óvodai nevelésben érvényesülnek a különböző – köztük az innovatív – pedagógiai törekvések.

- A gyermeki személyiséget tisztelet, elfogadás, szeretet, megbecsülés és **bizalom** övezz.
- A gyermek személyiségfejlődésének, a gyermek egyéni **képességeinek** és képességeinek kibontakoztatása.
- **Az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai intézkedéseket a gyermek személyiségéhez igazítjuk.**
- Nyugodt, családi biztonságot nyújtó légkör megteremtése, amelyben a gyermeki **szabad** játék elsődlegességét hangsúlyozzuk.
- Olyan gyermekek nevelése, akik érzelmileg gazdag, településhez kötődő, a környezetében jól tájékozódó, nyitott, érdeklődő, önmagát értékelné tudó, másokat elfogadó, együttműködő személyiséggé válik.
- A közvetlen természeti és társadalmi környezet élményeit cselekvően megtapasztaló, felfedezve tanuló gyermekek nevelése.
- Már az óvodás korban megismertetni a gyermekeinket a mikrokörnyezetük múltjával, népszokásaival, néphagyományaival.

Jövőképünk

Szeretnénk, ha óvodánk a megértés, az egymás iránti türelem, elfogadás, szeretet; a biztonságot, vidámságot adó béke szigete lenne, ahol a gyerekek napjaik nagy részét örömmel, boldogan, önfeledt játékkal tölthetnék, kreatív, jókedvű, szakmailag kiváló, mindig megújulni képes óvodapedagógusok irányításával. Az intézmény jövőjét eddigi eredményeinkre, értékeinkre, hagyományainkra alapozva formáljuk. Célunk, hogy a továbbképzéseken és önképzések által szerzett kompetenciák megfeleljenek az Alapprogram, a helyi Pedagógia Program, és az Intézményi önértékelési program elvárásainak, segítsék elő a szakmai munkavégzés színvonalának emelését, az intézmény hatékony működését.

Gyermekkép, óvodakép

Gyermekkép:

A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak.

A gyermeki személyiség szabad kibontakozása az egyéni képességeik és szükségletekkel összhangban, a mozgásos, manuális, intellektuális, művészeti területeken kialakított sokszínű, változatos tevékenységi rendszerben valósul meg. Az alapja mindennek az, hogy a gyermek érdeklődésére és cselekvésre épüljön az ismeretanyagot tartalmazó tevékenység.

Az óvodai nevelés gyermekközpontú, **befogadó**, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik, **biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést, tudatosan kerüli a nemi sztereotípiák erősítését, elősegíti a nemek társadalmi egyenlőségével kapcsolatos előítéletek lebontását.**

Gyermekeink szívesen járnak óvodába, jól érzik magukat a gyermekközösségben. Tisztelik szüleiket, az óvodapedagógusokat, pedagógiai asszisztenst, dajkákat, bizalommal fordulnak hozzájuk. Bátran, egészséges önbizalommal, jól kommunikálnak, érzelmeiket képesek verbális és nonverbális módon is kifejezni, érdeklődőek, sok-sok tapasztalattal felvértezettek. Ügyesen mozognak, szeretik a sportot, a természetet, a különböző művészeti tevékenységeket. Magatartás és viselkedéskultúrájuk koruknak megfelelően fejlett, udvariasak, illemtudók, szeretik, védik a természetet.

Nevelőmunkánkban figyelembe vesszük a köznevelést érintő társadalmi kihívásokat, ezért kiemelten érvényesítjük az inkluzív, az integrált, valamint a migráns (interkulturális) gyermekek nevelését támogató szemléletet. Fontosnak tartjuk az esélyegyenlőség előmozdítását, a hátrányok csökkentését célzó pedagógiai attitűd kialakítását, továbbá a nemek társadalmi egyenlőségének támogatását szolgáló nevelési elvek következetes alkalmazását.

Óvodakép:

Óvodánk esztétikus, melegséget sugárzó biztonságos környezetével szeretetteljes, mindenkit maximálisan elfogadó, családias, bizalmas légkörével, elsősorban a szabad játék és mozgás sajátos eszközeivel készíti fel a gyermeket az életre.

A gyermekek és a szülők kívánságát és elégedettségét mérlegelve, a gyermekek érdekeit figyelembe véve alakítjuk életünket, melyhez az itt dolgozók hivatásszeretete a gyerekek és a szülők tisztelete egymás értékeinek megbecsülése párosul.

AZ ÓVODAI NEVELÉS CÉLJA, FELADATA

Célja:

A ránk bízott gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődésének, a gyermeki személyiség kibontakoztatásának elősegítése, az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembe vételével. (Ide értve a különleges gondozást igénylő gyerekek ellátását is.)

- a sokoldalú, harmonikus személyiségfejlesztés, a sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, lelki és szociális érettség kialakítása.
- az iskolai potenciális tanulási zavarok megelőzése, az óvodai nevelési feltételek sajátos megszervezésével,
- a gyermekek **környezettudatos** szemléletének és magatartásának megalapozása,
- a **sajátos nevelési igényű** gyermekek **integrálásával esélyegyenlőségük** biztosítása,
- a **migráns családok** gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, **társadalmi integrálását**, az emberi jogok és alapvető szabadságjogok védelmét.

A jelzett területeken történő fejlesztés értelmezésünk szerint a gyermek érési folyamatához igazított, életkori sajátosságainak megfelelő, ahhoz messzemenően illeszkedő eszközökkel történő támasznyújtás, amely az éppen fejlődő **szomatikus és pszichés** funkciók kibontakoztatásához biztosít **szociális és tárgyi környezetet**. Ebben meghatározó a (2,5) 3 – 7 (8) éves kor alapvető sajátossága: az érzelmi biztonság alapszükséglete, az érzelemvezérelt megismerés, az élmény fonalán haladó gondolkodás. A testi-lelki szükségletek kielégítése a gyermekek alapvető joga, melyre programunk messzemenően törekszik.

Feladata:

Nevelőmunkánkban hangsúlyt helyezünk az egészségmegőrzés szokásainak megalapozására, valamint a környezettudatos magatartás kialakítását támogató pedagógiai alapelvek következetes alkalmazására. Kiemelten fontosnak tartjuk a gyermekek környezet iránti felelősségtudatának fejlesztését, a környezet védelmét és megővését, valamint a fenntarthatóságot elősegítő szokások alakítását.

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. Ezen belül az:

- Az egészséges életmód kialakítása;
- Az érzelmi nevelés és szocializáció;
- Az anyanyelvi - értelmi fejlesztés megvalósítása;

Nevelési programunk fő törekvése, hogy a tanulási képességek és kompetenciák célzott fejlesztésével minden gyermeket lehetőségeihez mértén közvetetten felkészítsünk a zökkenőmentes iskolakezdetre, az iskolai közösségbe történő beilleszkedésre.

A program tartalmi kidolgozásánál a gyermek alapvető megnyilvánulási módjára és fő tevékenységi formájára, a **mozgásra és játékra** alapozva szervezzük a főbb nevelési területeken végzendő pedagógiai és pszichológiai feladatokat. A program nevelési keretét egyfelől a **gyermek természetes megnyilvánulási formái**, másfelől az **óvoda kultúraátadó hatásrendszerének együttese, kölcsönössége, harmóniája határozza meg.**

Az egészséges életmód alakítása

A fejlődés korai szakaszában az egészséges életmódra történő felkészítés meghatározó, hiszen ebben az életszakaszban megszerzett ismeretek, készségek és szokások a későbbi életvitelt jelentősen befolyásolják. A gyermekek már bizonyos ismeretekkel, tapasztalatokkal érkeznek az óvodába. Ezekre alapozva, ezt tovább erősítve vagy kioltva alakítjuk a testápolás, táplálkozás, öltözködés, mozgás, pihenés, levegőzés és testedzés szokásrendszerét. Meghatározónak tartjuk a megfelelő napirend kialakítását, mely elegendő időt biztosít az egyes tevékenységekre, így megteremti a stressz mentes, kiegyensúlyozott, biztonságos, nyugodt, a gyermekek számára is kiszámítható légkört.

Valljuk, hogy az **egészséges környezet és az egészséges életmód kölcsönhatásban van**, egymásra épül, és egymást kiegészíti.

Ezért létfontosságúnak tartjuk a környezettudatos szemlélet és magatartás megalapozását, melynek során kiemelten kezeljük a **szülők szemléletformálását**.

Célunk:

- a gyermekek testi és lelki szükségleteinek, valamint mozgásigényének kielégítése,
- az **egészséges életmód**, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a betegségmegelőzés és az **egészségmegőrzés** szokásainak alakítása, belső igénnyé fejlesztése,
- a gyermekek testi és lelki **egészségének védelme**, megőrzése, **szervezetük edzése**,
- a gyermekek fejlődéséhez szükséges egészséges, stressz mentes és biztonságos környezet megteremtésével és megőrzésével a **környezet megóvására irányuló** szokások alakítása.

Az egészséges életmód alakításának területei

Gondozás

A testi, lelki, szellemi egészség egyik alapvető feltétele a **gyermek testi komfortérzetének kielégítése**. A gondozási feladatok teljesítése bensőséges gyermek-óvónő, gyermek-dajka kapcsolatot feltételez. A toalett használatával kapcsolatos tevékenységek figyelemmel kísérése, támogatása, szükség szerint fizikai segítség nyújtása sértheti a gyermek intim szféráját, ezért nagyon türelmesnek, megértőnek kell lennünk.

A **testápolás terén**, akár a kéz, akár az arc megérintése, szintén válthat ki elutasítást a gyermek részéről, amit el kell fogadnunk, nem szabad tolaodóan viselkednünk. A papír zsebkendő használatával kapcsolatban felhívjuk a gyermekek figyelmét annak anyagára, hulladékként kezelése során szelektív gyűjtésére. Az öltözködnél fontos a helyes sorrend megismertetése, valamint az időjárás és öltözködés összefüggésének felismertetése, egymáshoz igazítása. Minden korosztálynál fontos a fogápolás szokásainak megalapozása.

Az **önkiszolgáló feladatok** elvégzése a tevékenységek többszöri gyakorlását teszi lehetővé, alakítja a gyermek énképét, segíti önállóvá válásukat. Az óvónő, dajka bemutatja, megismerteti, és figyelemmel kíséri a napi élethez szükséges szokások fejlődését, melyek egy része az óvodáskor végére szükségletté válhat. Mivel minden tevékenységet szóbeli megerősítés kísér, ezért a napi életritmus megtervezésénél erre is **elegendő időt kell biztosítani, hogy mindez nyugodt, kiegyensúlyozott, türelmes légkörben valósulhasson meg**.

Testi nevelés

A testi nevelés magába foglalja a gyermek testi szükségleteinek (levegőzés, pihenés, egészséges táplálkozási, természetes mozgásigényének kielégítését, a gyermek **egészségének, testi épségének védelmét, megőrzését, edzését**. A testi nevelés, egészséges életmódra nevelés hatékonysága maradéktalanul akkor érvényesül, ha a fejlődéshez szükséges **optimális környezet** lehetőség szerint biztosított. Ehhez rendelkezésünkre áll egy szép nagy udvar, nagy füves játéktérrel, többfunkciós, esztétikus, a biztonsági szabványoknak megfelelő játékokkal, sportszerekkel, valamint az óvoda épületén belül egy jól felszerelt tornaszoba.

Mozgás

Kiemelten kezeljük a játékos mozgások mindennapi megvalósítását, legyen szó teremben vagy szabad levegőn, eszközökkel vagy eszközök nélkül, spontán vagy szervezett formában. Az alapelvekkel összhangban különös figyelmet fordítunk a mindennapos testnevelés alapos megtervezésére, megszervezésére és biztosítására.

Mozogni lehet otthon, a játszótéren, az óvodában, a csoportszobában és az udvaron.

Fontosnak tartjuk a megfelelő, kényelmes, természetes alapanyagú, jól szellőző öltözetet a szabadban és a teremben egyaránt.

A mozgásokhoz kapcsolódó gondozási feladatok elősegítik a helyes higiénés szokások kialakítását. Az óvodapedagógus feladata – a dajkával megosztva –, hogy megteremtse a feltételeket a gyermekek egészséges fejlődéséhez.

Évszakonként közeli kirándulásokat, sétákat szervezünk változatos helyszínnel, megismertetjük a természetjárás szépségét a gyermekekkel.

A rendszeres, örömmel végzett mozgással a gyermekeket az **egészséges életvitel kialakítására** szoktatjuk, és **mintát adunk a szülőknek** is a szabadidő hasznos eltöltéséhez.

Levegőzés

A levegőzés élettani hatásán túl elősegíti többek között a hangképző szervek fejlődését, a helyes légzés kialakítását. Az óvónő törekedjen arra, hogy a mindennapok során lehetőség szerint **a gyermekek minél több tevékenységüket a szabad levegőn végezzék**. A helyi adottságok szerint a játék, étkezés, mozgás is a szabadban történhetnek.

Környezetvédelmi tapasztalat biztosítása

Az élethez levegőre van szükség, van jó és rossz, tiszta-szennyezett levegő (szellőztetés, séták, kirándulások alkalmával).

Pihenés

Legfontosabb a pihenéshez szükséges **nyugodt légkör** biztosítása – az altatás hangulatához illő mese, halk zene –, a gyermekek **egyéni alvásigényének** és szokásainak figyelembevételével a szükséges tárgyi és személyi **feltételek megteremtése**. Kényelmes, a gyermekek méretéhez igazított fektetők, pizsama használata. Az óvónő jelenléte a pihenés teljes idejében elengedhetetlen, a gyermekek nem maradhatnak egyedül.

Egészséges táplálkozás szokásrendszerének kialakítása

A gyermekek étrendjének minőségi és mennyiségi összeállítását az ételmezésvezetővel évente többször megbeszéljük. Preferáljuk a **vitaminban gazdag zöldségeket, gyümölcsöket**, nem csak főtt formában, hanem nyersen is. A nyers zöldségekből, gyümölcsökből a gyermekekkel közösen készítünk például **frissen préselt, magas rosttartalmú gyümölcsleveket, gyümölcssalátákat, zöldségsalátát**.

Tájékoztatjuk a szülőket az étlapról, és egy-egy jól sikerült étel receptjét is megosztjuk velük. Óvodai rendezvények alkalmával, a szülőkkel együtt is készítünk friss zöldség- és gyümölcs ételeket, italokat. **Modellt nyújtva ezzel a családnak is a korszerű táplálkozás kialakításához.**

A gondozási, a testi nevelési és a mozgásfejlesztési feladatok megfelelő ellátása, megvalósítása elősegíti a **gyermek egészségének megóvását**. Ezen kívül nagy hangsúlyt fektetünk a **higiénés szabályok betartására**: például környezet tisztántartása, portalanítása, szükség szerint fertőtlenítése, a **környezeti ártalmak kiküszöbölésére** például szelektív hulladékgyűjtés, energiatakarékos izzók, keverőfejes csaptelepek felszereltsége, zajcsökkentés hangszigeteléssel, légszennyeződés csökkentése bokrosítással az udvaron, zöldhulladék komposztálása, a csoportszobában minél több zöld növény elhelyezése, megfelelő páratartalom biztosítása, nyugtató hatású színharmonia.

Lényegesnek tartjuk az anamnézis felvétel közben felderített ritkán előforduló, **az óvodai közösségbe kerülést nem feltétlenül akadályozó betegségek** (például krupp, allergia, asztmatikus tünetek, lázgörcs, epilepszia, cukorbetegség) regisztrálását, figyelemmel kísérését, alapvető tennivalók elsajátítását és a gyermek fiziológiás szükségletének biztosítását (például étrend helyes betartása), az egészségi állapot egyensúlyban tartásához szükséges környezet megteremtését.

A **gyermek testi épségének védelme és a baleset-megelőzés** magába foglalja a személyi és tárgyi feltételek biztosítását, az eszközök, használati tárgyak folyamatos és tervszerű ellenőrzését, valamint karbantartását, a hibaforrások megszüntetését. A gyermeki gondolkodásmód sajátosságából, valamint a szenzomotoros koordináció zavaraiából adódóan következnek a tipikus gyermekbalesetek (törések, zúzódások), ezek teszik szükségessé az óvónő állandó kontrollját, a tevékenységek figyelemmel kísérését. Önmaguk és társaik testi épségének megóvására neveljük a gyermekeket (konfliktuskezelés, tolerancia).

A levegő, víz, napfény együttes hatása biztosítja a gyermekek **testi edzettségét**. Ennek érdekében lehetőség szerint minél több időt kell a szabadban tölteni, az időjárásnak megfelelő ruházatban. Nyáron a víz edző hatását ki kell használni, mindezeknél figyelembe kell venni a gyermekek közötti egyéni különbségeket, egészségi állapotukat. A szabadban töltött idő alatt fényvédő krémmel óvni kell őket a nap káros hatásaitól, nyáron erős UV – sugárzáskor 11 és 15 óra között a gyermekek nem lehetnek sem a napon, sem az árnyékban.

Az egészséges életmód alakításából adódó óvodapedagógusi feladatok

- A gyermekek életkorának megfelelő, párhuzamos tevékenységek végzését lehetővé tevő optimális életritmus kialakítása a napirendben
- az időkeretek rugalmas alkalmazása a gyakorlatban
- Nyugodt, kiegyensúlyozott légkör megteremtése a csoportban
- A gyermekek szükségleteinek kielégítése a nap egész folyamán (például folyadék)
- A szokás- és szabályrendszer közös alakítása a gyermekekkel
- A kialakított szokás- és szabályrendszer betartásának figyelemmel kísérése, reális, a gyermek egyéni fejlődéséhez viszonyított fejlesztő értékelése
- Önállósági törekvések támogatása
- A **kulturált étkezés** szokásainak megismertetése, gyakoroltatása (kanál, villa, kés használata, csukott szájjal rágás, szalvétahasználat...)
- Az étkezéseknél a zsír, a cukor arányának mérséklése
- A **szülők meggyőzésével** a szénsavas, túlcukrozott, serkentőszereket tartalmazó italok kiiktatása
- Az asztalterítés technikájára, esztétikumára való odafigyelés
- A toalett használat intimitásának válaszfalakkal és függönyökkel történő biztosítása
- (2,5) 3 éveseknek, illetve egyéni szükséglet alapján a toalettpapír használatában, a zsebkendő használatában segítségnyújtás
- Elegendő mennyiségű toalettpapír használatára ösztönzés
- A fiúktól a WC – deszka felhajtásának, a fiúszerepnek megfelelő toalett használatnak elvárása
- A WC lehúzásának igényre alakítása, elvégzésének figyelemmel kísérése

- A gyermekek helyes kézmosásra, kéztörlésre szoktatása
- A gyermek tisztaság, ápoltság iránti igényének alakítása
- A fogmosás technikájának megismertetése, mindennapos gyakoroltatása, a fogmosás eszközeinek rendben tartására serkentés
- A gyermekek környezetében csak annyi tisztítószer és egyéb vegyszer alkalmazása, amennyi feltétlenül szükséges
- A fésű használatának bemutatása, gyakoroltatása, szükség szerinti segítségnyújtás
- A felöltözésnél, vetkőzésnél egyéni szükséglet szerinti segítségnyújtás
- A gyermekek időjárásnak megfelelő réteges öltözködésre szoktatása
- A szülők megismertetése a gyermek egészségét szolgáló ruházatának jellemzőivel: lehetőség szerinti természetes anyagból készüljön, kényelmes legyen, gumírozása ne legyen túl szoros, a cipő tartsa a gyermek bokáját.
- A ruhák összehajtásának, az öltözőszekrényben való rendben tartásának megismertetése, elvárása
- A gyermekek levegőzésének biztosítása mindennap mínusz 10 fokig
- A délutáni pihenéshez a csoportszoba kiszellőztetése
- Lefekvés után mesélés, majd testközeli jelenlétével, simogatással a gyermekek érzelmi biztonságának, nyugalmi állapotának támogatása
- A gyermekek balesetvédelmi oktatása évente egyszer, illetve az alkalomnak megfelelően, dokumentáltan
- Közreműködés a gyermekeket fenyegető környezeti ártalmak kivédésében: az udvarra minél több növény telepítse, a nagyobb forgalmú út mellett zárt kerítés létesítése, séták alkalmával a forgalmas, különösen szennyezett területek elkerülése
- Lázas, hányós, hasmenéses gyermek elkülönítése, gondoskodás felügyeletéről, szüleinek értesítése

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Szükségeit képes kielégíteni.
- Szükségeit képes önállóan kielégíteni.
- Toalett használatkor a fiúk felhajtják a WC-deszkát, és állva végzik kisdolgukat.
- WC-zést követően a kislányok és kisfiúk is használják a toalettpapírt.
- A tisztálkodási eszközre vigyáz, tisztán tartja, használat után a helyére teszi.
- WC-zés és egyéb szennyező tevékenység végzése után kezet mos, a kezét szárazra törli.
- Önállóan öltözik, vetkőzik, ha kell, segítséget kér.
- Cipőjét befűzi, bekötésével próbálkozik.
- Ruháját igyekszik összehajtván a helyére tenni.
- Képes önállóan eldönteni, miből mennyit tud elfogyasztani.
- Kulturáltan étkezik.
- Szívesen fogyaszt zöldségfélét, gyümölcsöket, magvakat.
- Vigyáz környezetének rendjére, tisztaságára.
- Az udvaron sem szemetel.
- Ismeri a szelektív hulladékgyűjtés okát és mikéntjét.
- Igényévé vált a rendezettség, tisztaság, ápoltság.
- Szívesen mozog a szabadban, évszaktól függetlenül.
- Életkorának megfelelően edzett.
- Ismeri és betartja a balesetvédelmi magatartásformákat.

Érzelmi nevelés és szocializáció biztosítása

Kiemelt hangsúlyt fektetünk az óvodai életet átfogó gyermek-dajka közötti kapcsolat jelentőségére. Támogatjuk a gyermeki önérvényesítő törekvéseket, miközben teret adunk az önkifejezésnek. Nagy figyelmet fordítunk a szokás- és normarendszer megalapozására, valamint a gyermek kötődésének erősítésére a szűkebb és tágabb környezetéhez, illetve a szülőföldhöz. Pedagógusaink elkötelezett attitűdje biztosítja a modellértékű kommunikációt, bánásmódot és viselkedést az óvodai feladatellátásban részt vevő felnőttek között.

Az óvodás korosztály számára meghatározó a gyermek és az óvodapedagógus kapcsolatának minősége. A felnőtthez fűződő viszony nyújtja azt az **érzelmi biztonságot** a gyermek számára, amely jó közérzetet, nyugodt, harmonikus tevékenységet tesz lehetővé. Ezért fontosnak tartjuk az óvodapedagógus-gyermek, gyermek-dajka kapcsolatában a pozitív érzelmi töltést, a pozitív attitűd megnyilvánulásait.

Valljuk, hogy **a környezet, az öröklés mellett, a fejlődés egyik potenciális forrása.** A környezetet pontosan, valóságszerűen megismerni a cselekvés, a kép, a szó egységében lehet. Ez lehetővé teszi, hogy az évszázadok alatt felhalmozott egyetemes, nemzeti, etnikai értékeket, hagyományokat, szokásokat átadjuk, közvetítsük a gyermekeknek, alapozva aktivitásukra, érdeklődésükre. Óvodai nevelésünk messzemenően **támaszkodik a családi nevelésre, a család és óvoda szoros együttműködésére** törekszik. Figyelembe vesszük a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesítjük az intervenciók gyakorlatát.

Programunkban fontos **a gyermek korai, óvodáskort megelőző testi-lelki fejlődésének alapos ismerete.** Ennek egyik eszköze a személyiséglap és a családlátogatás. Ezekből információt kapunk az óvodába lépés előtti anya-gyermek és család-gyermek kapcsolatáról, a gyermek élettörténetéről. A későbbiek során – napi tapasztalatokkal kiegészítve – hasznosítja az óvodapedagógus a gyermek jobb megismerésének érdekében, a fejlesztési feladatok megtervezésében. Az óvodában az érzelmi biztonságot nyújtó légkör megteremtéséhez az óvodapedagógus – részben átvállalva az anya szerepét – empatikus, meleg, elfogadó, szeretetteljes kapcsolatot alakít ki a gyermekekkel. Fejlesztőmunkája során arról gondoskodik, hogy a gyermekek tapasztalatai változatos tevékenységformák közben gazdagodjanak.

A gyermek **„énközpontúsága” alapján** elsősorban önmagára képes figyelni, azonban emocionális alapon fokozatosan kifejleszthetjük azokat a mechanizmusokat, amelyek segítségével képessé válik másokkal is törődni. Az együttéléshez szükséges **erkölcsi normák és tulajdonságok** csak akkor fejlődnek ki, ha **a gyermek állandóan gyakorolja** a társaihoz való helyes viszonyulást.

Ezt alapozzák meg a **kooperatív megoldásra ösztönző** páros és kiscsoportos tevékenységek.

Ezáltal minden kisgyermeknek lehetősége van:

- Kommunikálni társaival a közös tevékenység során, számos tapasztalatot szerezni az eredményes, kölcsönösen elfogadható kommunikáció formáiról, és kimunkálni saját hiteles és célravezető kommunikációs formáikat.
- Megtanulni a közös tevékenységek alkalmával, hogy hogyan viszonyuljanak társaikhoz a jobb munkakapcsolat kialakításának érdekében. Ez erősíti a pozitív viszonyulást, és jelentős mértékben elősegíti a szocializációt.
- Megtanulni a kritika mások számára elfogadható formában történő kifejezésének módját és a kritika elfogadását. A társaktól érkező pozitív visszajelzés egyben önerősítő, önbizalom-növelő hatásával hozzájárul a személyiség kibontakozásához.
- Észrevenni, hogy a közös tevékenységben együttműködő társak sokféle színes egyéniségek, egymástól eltérő, saját kulturális környezetükből származó értékeiket képviselők.
- Megtapasztalni, hogy egy problémának több megoldása is lehet, attól függően, milyen szempontból közelítjük meg.

Az érzelmi nevelés szempontjából fontos, hogy

- az óvodapedagógus-gyermek, gyermek-gyermek, **dajka-gyermek** kapcsolatot pozitív **attitűd** érzelmi töltés jellemezze;
- az óvoda egyszerre segítse a gyermek szociális érzékenységének fejlődését és éntudatának alakulását, engedjen teret **önkifejező és** önérvényesítő törekvéseinek
- az óvoda teremtsen lehetőséget arra, hogy a gyermek kielégítthesse **természetes** társas szükségleteit; nevelje a gyermeket a **különbözőségek elfogadására, tiszteletére.**
- az óvoda törekedjen a gyermeki személyiségfejlődéshez szükséges szokás és normarendszer megalapozására.
- az óvodai feladatellátásban résztvevő felnőttek a gyermek személyiségfejlődésének alakulásában mutassanak modell értékű példát a kommunikáció, a bánásmód, viselkedés terén.
- a pedagógus attitűdje segítse a gyermek kötődését szűkebb és tágabb környezetéhez és szülőföldjéhez.

Célunk:

- Erkölcsi, akarati tulajdonságok kialakítása, erősítése, fejlesztése az óvodapedagógus és a dajka példaadásával és helyzetteremtésével.
- A társadalmi beilleszkedést segítő szociális együttélés szabályainak értékközvetítése.
- A különbözőségek elfogadására, tiszteletére nevelés.
- A szülőföldhöz fűződő pozitív érzelmi viszony kialakítása, az önazonosság megőrzése, átörökítésének biztosítása.
- A figyelem ráirányítása a természeti és emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, tiszteletére és megbecsülésére nevelés.
- Nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, sajátos nevelési igényű, hátrányos-, és halmozottan hátrányos helyzetű, elhanyagolt, gyermekek esetében speciális fejlesztéssel az egyéni szükségleteknek megfelelő pedagógiai eljárások alkalmazásával, valamint szükség esetén megfelelő szakemberek közreműködésével az esélyegyenlőség biztosítása.
- A kiemelkedő képességű gyermekek igényeit figyelembe vevő tevékenységek által történő személyiségkibontakoztatás.

Az érzelmi nevelés és szocializáció biztosításából adódó óvónői feladatok

- Nyugodt, kiegyensúlyozott, biztonságot árasztó légkör kialakítása.
- A csoportszoba környezettudatos szemléletű, otthonos, hangulatos, esztétikus, biztonságos berendezése.
- Személyiségének szeretetteljes, empátiás kisugárzása, odafigyelő, „anyapótló” magatartása.
- Spontán szociális tanulásban a komplex viselkedésminták beépítése a gyermeki viselkedésbe.
- Környezetvédelmi viselkedési és magatartásformák alakítása.
- Az élet, az élővilág tiszteletére, megbecsülésére nevelés.
- Az udvariassági beszédformák megismertetése, alkalmazásának figyelemmel kísérése.
- Erkölcsi normák, ítéletek megfogalmazása.
- A gyermek önálló véleményalkotásának és döntésfejlődésének támogatása.
- Gyakorlat közeli helyzetek teremtésével az interperszonális kapcsolatos kialakításához szükséges készségek, képességek alakítása.
- Társas kapcsolatos formálásának segítése, az összetartozás élményének mélyítése, a „mi-tudat” alakítása.
- Páros és kiscsoportos feladathelyzetek teremtése, kooperatív technikák alkalmazása.
- Nagycsoportban szociometria készítése és felhasználása.

- Inkluzív szemlélettel a különbözőség elfogadásának segítése.
- A konfliktushelyzet békés, mindkét fél számára elfogadható megoldására inspirálás.
- A tehetséges gyermekek kibontakozásának támogatása.
- A lassabban fejlődő, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetben lévő gyermekek felzárkóztatása.
- A családdal való együttműködésre törekvés.
- A beiratkozás előtti családlátogatás.
- Egyeztetett időpontban fogadóóra-tartás, tájékoztatás a gyermek fejlődéséről.
- Szülői értekezlet tartása, évente minimum 3-szor.
- Anamnézis felvétele, bizalmas légkörben a szülővel.
- A beszoktatás hetében minimum 3 napot egész nap a gyermekekkel tölt.

A fejlődés várható jellemzői

- Ismeri a közösségben megkívánt viselkedéskultúrát.
- A csoport szokás- és szabályrendszerének ismeretét a magatartásában is érvényesíti.
- Szereti, és korának megfelelően védi a természetet, megbecsüli és tiszteletben tartja az élővilágot, szívesen ápolja a növényzetet, gondoskodik az állatokról.
- Képes a többiekhez alkalmazkodni toleránsan viselkedni, a másikat elfogadni.
- Szükség esetén segíti az arra rászorulót.
- Konfliktushelyzetet mindkét fél számára elfogadhatóan, viszonylag önállóan old meg. Szükség szerint felnőtt segítséget kért.
- Érzelmien, indulatain korának megfelelően tud uralkodni.
- A felnőtteket és munkájukat tiszteli.
- A közösség érdekében szívesen vállal megbízatást, munkát.
- Alakulóban van a feladattudata.
- Korának megfelelően kialakult a felelősségérzete, képes egyszerű döntések önálló meghozatalára.
- Bátran, de kulturáltan mondja el véleményét.
- Igényes a saját tevékenységével szemben.
- Nem peremhelyzetű, szívesen játszanak vele a többiek.
- Nyugodt, kiegyensúlyozott, harmonikus viselkedés jellemzi.
- Szívesen kommunikál.
- Érkezéskor, távozáskor köszön.
- Ismeri és betartja az udvariassági szokásokat.
- Megtalálja helyét a közösségben, abban jól érzi magát.
- Képes társaival kooperatíván együttműködni.
- Türelemre, kitartásra képes.
- A szülőkkel való kapcsolat a kölcsönös bizalom, tisztelet és elfogadás elvén működik.

Az anyanyelvi, és értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az anyanyelvi nevelést valamennyi óvodai tevékenységforma keretében megvalósítandó feladatként kezeljük, amely az óvodai nevelőmunka teljes időtartama alatt jelen kell legyen. Kiemelt célunk az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása a beszélő környezet, a helyes mintaadás és a szabályközvetítés révén, kerülve a javítgatást.

A gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságára építkezés.

Az értelmi nevelés változatos tevékenységeken keresztül, a **kultúraátadás** hatásrendszerében az óvodai nevelési módszerek segítségével, elsődlegesen a gyermek szabad játéka által valósul

meg. Az értelmi fejlesztés szoros kapcsolatban van az anyanyelv és kommunikáció alakulásával.

A program lényeges része a beszéd, az anyanyelv és a kommunikáció fejlesztése. Csak kellő nyelvi fejlettséggel rendelkező gyermekek lesznek ugyanis képesek az alap-kultúrtechnikák elsajátítására. A kommunikáció a beszéd és a gondolkodás egyik eszköze.

A kommunikáció egyszerre cél és eszköz a társas kapcsolatokban. Célja a kapcsolat felvétele, az információ eljuttatása a másikhoz, a társ reakcióiból (kommunikációs és metakommunikációs) a megértés ellenőrzése, a kapcsolat valamilyen szintű mélyítése. A kommunikáció és metakommunikáció elválaszthatatlan egymástól, a jelzések kiegészítik, helyettesítik, mélyítik vagy semlegesítik a szóbeli közlést. Az egyéni fejlődés biztosításához szükséges, hogy az óvodapedagógus személyes példájával (odafigyelés, meghallgatás, beszélgetés), kommunikációs helyzetek megteremtésével ösztönözze a gyermekek közötti kommunikációs, teremtsen lehetőséget a monologikus beszédre, ennek fejlesztésére, bővítése szókincsüket, gazdagítsa metakommunikációs ismereteiket (például érzelmeket jelző gesztusok, arckifejezések, testtartások).

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása – **beszélő környezettel**, helyes mintaadással és szabálykövetítéssel (a javítgatás elkerülésével) – az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. A gyermek beszéd- és kommunikációs képessége elsődlegesen függ a családi szocializációtól, mely előnyös, vagy hátrányos helyzetet teremt a gyermek számára a közösségben.

Célunk:

- A gyermekek spontán szerzett tapasztalatainak ismereteinek rendszerezése, célirányos bővítése
- Az anyanyelv fejlesztése **valamennyi tevékenységi forma keretében.**
- A kommunikáció különböző formáinak alakítása – **beszélő környezettel**, helyes mintaadással és **szabálykövetítéssel (a javítgatás elkerülésével)** – **az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükségessé figyelmet fordítani.**
- Az óvodai nevelés a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságra **valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve** biztosítson a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.
- Az értelmi nevelés további feladatai: egyrészt a gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, **különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása**, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitás fejlesztése
- Kognitív képességeik fejlesztése:
 - egyre pontosabb, valóságghú észlelés
 - figyelem összpontosításra való képesség
 - valósághoz közelítő képzeleti működés
 - reprodukív emlékezet
 - problémamegoldó és kreatív gondolkodás
 - az alakuló fogalmi gondolkodás
- A beszédhallás és szövegértés fejlesztése
Kapcsolatfelvétel támogatása, az információ eljuttatásának segítése a másikhoz, verbális és nonverbális eszköztár kialakítását.

Az anyanyelvi, értelmi fejlesztésből és nevelésből adódó óvónői feladatok

- Olyan biztonságos, elfogadó, szeretetteljes légkör megteremtése, ahol bátran elmondhatják a gyermekek a gondolataikat
- Változatos tevékenységek szervezése, biztosítása
- A sokoldalú tapasztalatszerzés biztosítása, mely a későbbiekben élményként előhívható
- A természet és a társadalmi környezet jelzéseinek, nonverbális közléseinek észrevetetése, megismertetése
- A gyermekek kíváncsiságára, érdeklődésére építés
- Az egyéni érdeklődési kör figyelembevétele
- Figyelem-összpontosításra motiválás
- A pszichikus képességstruktúrák fejlődésének egyéni nyomon követése, a szükséges fejlesztési feladatok tervezése és beépítése a gyakorlatba
- Minden gyermeki kérdés megválaszolása
- Kommunikációs helyzetek teremtése, a gyermekek beszédkedvének felkeltése
- A gyermekek szókincsének bővítése
- Metakommunikációs eszköztár megismertetése, gyakorlása játékban
- A társ verbális és nonverbális reakciói megértésének segítése
- A nyelvileg hátrányos helyzetű, ill. nyelvileg kiemelkedő gyermekek differenciált fejlesztése.
- Nyelvtanilag helyes, jól érthető, tiszta beszéddel mintaadás
- Migráns gyermekek egyéni fejlesztése a magyar nyelv megismertetése terén
- Szakmai kapcsolat tartása a logopédussal, fejlesztőpedagógussal

A fejlődés várható jellemzői

- Korának megfelelően kialakult a pontos értékelése, észlelése.
- Képes vizuális, auditív differenciálásra.
- Térbeli viszonyokat képes felismerni, megnevezni.
- A keresztszatórnak működése korának megfelelő.
- Az önkéntelen bevésés mellett megjelenik a szándékos bevésés is.
- Figyelme korához képest tartós.
- Gondolkodására a problémamegoldásra törekvés és a kreativitás jellemző.
- Helyesen, tisztán, érthetően beszél.
- Kérdésre minimum egyszerű mondattal válaszol.
- Szókincse korának megfelelő.
- Jól használja a metakommunikációs eszközöket.
- Bátran, szívesen kommunikál társaival és a felnőttekkel.
- Társára odafigyel, türelmesen meghallgatja mondanivalóját.
- A közölt információt megérti.
- A kommunikációt kapcsolatfelvételtre is használja.
- Bátran kérdez.
- Verbális emlékezete korának megfelelő.
- Egyszerűbb történetet, mesét képes önállóan is elmondani.
- Ismeri és használja az udvariassági szavakat.
- Tud szemkontaktust teremteni és tartani.
- Élményeit és gondolatait el tudja mondani.
- A migráns kisgyermek is megérti az óvodai élethez szükséges kifejezéseket, és képes megértetni.

Az óvodai élet megszervezésének elvei

Személyi feltételek:

A személyi feltételek adottak, a 4 óvodai csoportban 8 óvodapedagógus, 1 pedagógiai asszisztens és 4 dajka látja el mindennapi feladatait.

Kiemelt figyelmet fordítunk az óvodapedagógus szerepére, különösen arra, hogy elfogadó, segítő és támogató hozzáállással forduljon a gyermekek felé. Fontosnak tartjuk az óvodapedagógus és az óvodai nevelőmunkát segítő alkalmazottak összehangolt, együttműködő munkáját.

Az óvoda tárgyi, dologi feltételei:

2009 augusztusában került átadásra az új, korszerű óvoda. A tárgyi és dologi feltételek adottak.

Az óvodai élet megszervezése

Megerősítjük a gyermek egyéni szükségleteihez és a különböző tevékenységekhez igazodó napirend fontosságát, amely érzelmi biztonságot és következetességet biztosít. A játéknak kitüntetett szerepet tulajdonítunk, és nagy figyelmet fordítunk a tevékenységek harmonikus arányainak megteremtésére. Ezen túlmenően betartjuk azt az előírást, hogy az óvoda teljes nyitva tartási ideje alatt a gyermekekkel folytatott valamennyi foglalkozást kizárólag óvodapedagógus irányíthatja.

Az óvodai nevelési év szeptember 01-től augusztus 31-ig tart. Munkánkat az éves munkaterv alapján végezzük.

Az óvoda reggel 7 órától délután 17 óráig tart nyitva. Az óvoda nyitva tartását a szülők igényeihez igazodva a fenntartó határozza meg.

Az óvoda a téli szünetben a fenntartó hozzájárulásával zárva tart. A nyári szünetben a helyi szükségletekhez igazodva a fenntartó engedélye alapján különböző időpontokban tart zárva, a szükséges ügyelet biztosításával.

Az óvoda, nevelési értekezletek miatt egy évben maximum 5 napot tart zárva.

A zárva tartások időpontjáról a szülőket a zárás előtt 1 hónappal a hirdetőtáblán történő tájékoztatás formájában értesítjük. A nyári zárva tartásról legkésőbb február 15-ig értesítjük a szülőket.

A gyermekek az óvodai termekben, az udvaron, illetve az óvodán kívüli helyszíneken szerzik tanulási tapasztalataikat, a kulturált magatartás szabályait betartva, óvodapedagógus felügyelete mellett.

Az óvoda részletes napirendje:

(2,5) 3-4 évesek csoportja

Idő	Tevékenység
7:00-10:30	Párhuzamos tevékenységek: szabad játék , szabadon választott tevékenység, reggeli, óvónő által kezdeményezett tevékenység. Kötelező mozgás heti egy alkalommal, mindennapos mozgás
10:30-11:30	Udvari játék, levegőzés
11:30-12:30	Öltözködés, mosdóhasználat, ebéd
12:30-13:00	Előkészület a pihenéshez
13:00-15:00	Pihenés, egyéni szükségletekhez igazodó ébredés
15:00-17:00	Párhuzamos tevékenységek: öltözködés, mosdóhasználat, uzsonna, szabadjáték, szabadon választott tevékenység, óvónő által kezdeményezett tevékenység

Idő	Tevékenység
7:00-10:45	Párhuzamos tevékenységek: szabad játék , szabadon választott tevékenység, reggeli, óvónő által kezdeményezett tevékenységek. Kötelező mozgás heti egy alkalommal, mindennapos mozgás
10:45-12:00	Udvari játék, levegőzés
12:00-12:45	Öltözködés, mosdóhasználat, ebéd
12:45-13:15	Előkészület a pihenéshez
13:15-14:45	Pihenés, egyéni szükségletekhez igazodó ébredés
14:45-17:00	Párhuzamos tevékenységek: átöltözés, mosdóhasználat, uzsonna, szabad játék, szabadon választott tevékenység, óvónő által kezdeményezett tevékenység

5-6-7(8) évesek csoportja

Idő	Tevékenység
7:00-10:45	Párhuzamos tevékenységek: szabad játék , szabadon választott tevékenység, reggeli, óvónő által kezdeményezett tevékenységek. Kötelező mozgás heti két alkalommal, mindennapi mozgás
10:45-12:15	Öltözködés, udvari játék, levegőzés
12:15-13:00	Öltözködés, mosdóhasználat, ebéd
13:00-13:30	Előkészület a pihenéshez
13:30-14:45	Pihenés, egyéni szükségletekhez igazodó ébredés
14:45-17:00	Párhuzamos tevékenységek: átöltözés, mosdóhasználat, uzsonna, játék, szabadon választott tevékenység, óvónő által kezdeményezett tevékenység

Heti rend

(2,5) 3-4 évesek csoportja

Napok	Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek
Foglalkozások	Külső világ tevékeny megismerése	Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	Mesélés, verselés	Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	Mozgás

4-5 évesek csoportja

Napok	Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek
Foglalkozások	Mozgás	Ének, zene, énekes játék, gyermektánc, mesélés, verselés	Mesélés, verselés	Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	Külső világ tevékeny megismerése

Napok	Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek
Foglalkozások	Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	Külső világ tevékeny megismerése, Matematikai tapasztalat szereztetése	Mesélés, verselés	Mozgás	Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka Mesélés, verselés

AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI, ÉS AZ ÓVÓNŐ FELADATAI

Természetes gyermeki megnyilvánulások

A játék

A játék fejlődése a fejlődés egészének tükré. A játék által követhetővé válik a gyermek fejlődése. A mozgás, a testséma és az én megismerése, a percepció, a gondolkodás, azon belül a fogalmi gondolkodás és a beszédfolyamatok, a kommunikáció fejlődése mind – mind játékba ágyazódik.

A játék mind a szocializációt, mind az értelmi fejlődést egyaránt tükrözi. Az egyszerű gyakorló, majd utánozó játékoktól vezet a szimbolikus játékokon keresztül a szabályjátékok világába.

Kiemelt figyelmet fordítunk a szabad játékra, egyben hangsúlyozzuk az óvodapedagógus tudatos jelenlétének és felelősségének fontosságát a játék során. A játékfajták fő- és fajfajlagjai világosabban kerültek rendszerezésre, támogatva a nevelői munkát.

Az egyes játékfajták kiemelt személyiségformáló hatása:

- Gyakorlójáték: fejlődik nagymozgása, finommotorikája, mozgáskoordinációja, térészlelése, tapintásos észlelése, verbális készsége
- Szimbolikus szerepjáték: alakul szocializációs készsége, kommunikációja, erkölcsi, akarati tulajdonságai, kognitív képességei
- Konstruáló játék: alakul szem-kéz koordinációja, finommotorikája, térészlelése, alak- és formaállandósága, rész és egész viszonyának észlelése, képzelete, kreativitása, vizuális memóriája
- Szabályjáték: fejlődnek kognitív képességei, formálódnak akarati tulajdonságai, szocializációs készsége

A játék elválaszthatatlan a fejlődés egészétől, elválaszthatatlan a kognitív, az érzelmi, akarati, szociális, társas fejlődéstől. Elválaszthatatlan a mozgástól, a világtól és a tudat kialakulásától. Az éntudat, a kompetencia, az autonómia kialakulása a másik nézőpontjának megértése, előre történő figyelembevétele, szociális hatékonyság (modellnyújtás, modellkövetés), a szociabilitás fejlődése formálják a gyermeki tudat szociokognitív, azaz értelmi és szociális összerendezettségét, önszabályozó, alkalmazkodó funkcióit.

A mi szemléletünkben az egészséges, harmonikusan fejlődő gyermekek esetében tehetség gondozást, az egyéni szintek kibontakoztatását, a kreatív önkifejezés fejlődésének lehetőségét támogatjuk, ehhez adunk érzelmi biztonságot, ingergazdag környezetet, és biztosítjuk a szabad játék és korai tanulás minden feltételét.

A feltételek kialakításával, a tevékenységek szervezésével, de elsősorban a gyermek saját aktív tevékenységén keresztül segítjük a fejlődést. Fejlődési hátrányai megszüntetése a mi feladatunk, mert a percepció és a gondolkodás összerendeződésének időszaka az óvodáskorra tevődik.

A gyermek a játékában vérmérsékletének, aktuális idegéletteni, értelmi állapotának megfelelően választ tevékenységi formát, közeledik a játék végtelen tárházának valamelyik, számára kedves eleméhez. A gyermek idegrendszere pontosan szabályozza, hogy miből mit, mennyit, újat-e vagy a biztonságot nyújtó ismert preferálja az adott pillanatban.

Programunk a játékot tekinti a tanulás elsődleges keretének. Ezért napirendünkben a folyamatosságot, rugalmasságot szem előtt tartva a párhuzamosan végezhető tevékenységekre helyezzük a hangsúlyt, melynek jelentőségét a játékra fordított viszonylag hosszú, egybefüggő idő adja.

Óvodáskorban megfelelő játékfajták tartalmának, minőségének gazdagítása a gyermekek egyéni sajátosságainak figyelembe vételével

Tartalom:

- a) Gyakorlójáték
- b) Konstruáló játék**
- c) Szimbolikus-szerepjáték**
- d) Szabályjáték
- e) Barkácsolás
- f) Bábozás, dramatizálás

a) Gyakorlójáték

A gyakorlójáték során, kisgyermek ismétlése révén különböző képességeit gyakorolja. A látszólag izgó-mozgó gyermeket ösztönözzük a gyakorló játszásra. Ha szükséges, egy-egy mozdulatot bemutatunk, vagy együtt játszunk a gyerekekkel.

3-4 éves korban a hangok, szótagok, a szavak, esetleg rövid mondatok és dallamok, a halandzsajátékok szabály szerinti ismétlés útján válnak játékká.

A játék szempontjából nem a szöveg, hanem annak ritmusa és a hozzá kapcsolódó mozgás a lényeges.

Ez szerez örömet és készíti a gyerekeket ismétlésre. Érdeklődéssel hallgassuk a szövegismétlő játékokat, ösztönözzük a gyerekeket újabb és újabb elmondására.

Azokat a gyerekeket, akik kevésbé közlékenyek, beszédkedvükben gátoltak, éppen ezeken a játékon keresztül segítjük a beszédfejlődésben.

4-6-7 éves korban már nem tartós ez a játékfajta. Ha valamelyik gyereknek mégis tartósan jelentkezik, akkor megvizsgáljuk ennek okát. Az okok között szerepelnek, hogy a gyerek fejlődésben elmaradott, képességben fejletlen. Élményei szegényesek, vagy csak az új eszköz használatát nem ismeri és a sikeres játékhoz, a játékszerrel való előzetes manipulálásra van szüksége. Ha a gyakorlójáték a konstrukciós vagy szerepjáték elemeként jelentkezik, arra ösztönözzük a gyerekeket, hogy ne ragadjon le valamely művelet ismételtetésében, hanem ösztönözzük a korábbi játék folytatására.

b) Konstruáló játék

Az alkotójáték formájából a legegyszerűbb az építőjáték, mely a gyakorlójátékból fejlődik ki. A céltalan rakosgatást céltudatos építés váltja fel. Erre ösztönözzük a gyerekeket. Az építés, konstruálás közben fejlődik a gyermek kreativitása.

Tanulja és tapasztalja a rész-egész viszonyát, megtanul tervezni és szerkeszteni.

Modellről való építés közben fejlődik megfigyelőképessége, gondolkodása.

Az építőjátékok beszerzésénél figyelembe vesszük a csoport összetételét, a gyerekek egyéni sajátosságait, azt, hogy a játékszerek különböző fajtái más-más fejlettségű gyerekeknek feleljenek meg.

c) Szimbolikus-szerepjáték

A szerepjáték tükrözi a gyermek egész eddigi életét, személyiségét, élettapasztalatait, tehát nagyon sok egyedi vonás van benne. Nevelési szempontból a szerepjáték a leggazdagabb lehetőségeket nyújtó játékfajta. Ezeket a lehetőségeket maximálisan igyekszünk kihasználni.

Segítjük az önkéntességnek, a szabad választásnak, önállóságnak érvényesülését a játék megszervezésében, a téma megválasztásában, a szerepek kiosztásában, a szereplők közötti viszonyok életre keltésében, a játékszerek, eszközök kiválasztásában, a játékhelyzetek kialakításában. Arra törekszünk, hogy a gyerekek változatos szerepekben vegyenek részt a játékokban. Felhívjuk a figyelmet a jelentéktelennek tűnő szerepek vonzó, érdekes tartalmára. Saját példánkkal is elősegítjük, hogy a gyermekek érzékenyebbé váljanak társaik érzelmeinek felfogásában, elgondolásaik megértésében, elfogadásában. Elősegítjük, hogy a gyerekek azonosuljanak a választott szereppel.

d) Szabályjáték

Fontos, hogy sokmozgásos szabályjátékkal ismertessük meg a gyerekeket (bújócskák, szembekötösdí, labdajátékok). Az értelemfejlesztő szabályjátékok (társasjátékok, dominók, kártyajátékok, logikai játékok) a gyerekek szociális értelmi fejlődését szolgálja. Bár a szabályok maradéktalan betartását a nagyobb gyerekektől kívánhatjuk meg, a szabálybetartás elemeinek megismertetésével már a kisebbeknél is próbálkozunk. A játék során a gyerekek akár nyernek, akár veszítenek, a szabályjátékokban is tanulják a helyes magatartás alapvető formáit: szerénységet, mértéktartást, az eredményekre törekvést, a felelősségtudatot. E pozitív magatartási formák kialakulásának segítése fontos feladatunk. A kezdetleges szabályjátéktól, mely egyszerű szabályjátékból épül fel, s többnyire a gyerekek mozgásigényeit elégíti ki, igyekszünk fokozatosan eljutni az olyan szabályjátékok felé, amely nagyobb ügyességet, vagy nagyobb szellemi erőfeszítést igényel.

e) Barkácsolás

A barkácsolást személyes példaadással is biztosítjuk. Gondoskodunk a helyről, anyagról és a gyerekeknek megfelelő szerszámokról. Szerszám készletünk hiányos, ezek beszerzésére lehetőségünk adódik. Az alapanyagok közös begyűjtésével (erdőlátogatás során begyűjtött falevelek, termések) igyekszünk az érdeklődést felkelteni. Az elkészített tárgyakat játékok során felhasználjuk, mely ösztönzi a gyerekeket újabb tárgyak elkészítésére.

f) Bábozás, dramatizálás

Az óvodába érkezés pillanatában megismertetjük a gyermekeket a bábbal. A bábozásnak nagyon nagy szerepe van a személyiség fejlődésében. A bábok mögé bújva igazán lehetőség van az önmegvalósításra. A közös bábozás hat a társas kapcsolatok alakulására. Bábozás közben figyelni kell a társra, és alkalmazkodni kell hozzá. A játék közben élmények, tapasztalatok elevenednek meg. Így fejlődik emlékezete, a kitalált történetekkel pedig fantáziája.

A gyerekekkel egyszerre készítünk sík és egyszerű bábokat. Fakanálbábokat, ezzel is ösztönözve a bábozás szeretetét. Legyen a csoportnak kedvenc bábja, akinek szívesen elmondják örömeiket, bánatukat. A gyerekek bábozzák, dramatizálják kedvenc meséiket. Azonosuljanak a mesében szereplő személyekkel. A mese-élmény többoldalú örömszerzés legyen számukra.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- A gyermekek képesek kitartóan több napon keresztül egyazon játéktémában együtt játszani.
- Képesek olyan játékhelyzeteket létrehozni, amelyeket élményeik alapján reprodukálnak. A szerepek elosztását, az eszközök kiválasztását is önállóan tudják elvégezni.
- Társas viselkedésükben megjelennek az elfogadott viselkedési normák.
- Igényükké válik a társakkal való együttműködés.
- Képesek a játékok szabályait és normáit betartani.
- Szívesen bábozzanak, dramatizálnak.

A játék támogatásából adódó óvónői feladatok

Feltételek biztosítása:

- Nyugodt, érzelmi biztonságot adó **léggör** megteremtése, és folyamatos fenntartása
- Inger gazdag, cselekvésre inspiráló, a gyermek kíváncsiságát felkeltő, esztétikus, harmóniát sugárzó **környezet** kialakítása.
- A **játékok** a gyermekek által jól látható és elérhető helyen történő elhelyezése. Ez legyen áttekinthető, a játékfajták lineáris fejlődési sora – függetlenül a korcsoporttól – legyen megtalálható, az alapjáték és tartozékai kerüljenek egy helyre, ügyeljen a játékok optimális mennyiségére és a játékok cseréjére.
- A barkácsolás, mintázás, rajzolás, festés, kézimunka, bábozás, dramatizálás **eszközeinek** sokszínű, szabadon választhatóságra lehetőséget adó elhelyezése.
- A játéktér olyan mobilizálható kialakítása, hogy a gyermekek játékgigényüknek megfelelően maguk is szabadon átrendezhessék.
- A csoportszobában is használható mozgásos játék biztosítása (például henger bújáshoz, füles labda)
- Sokszínű **tapasztalatszerzési** lehetőség biztosítása, mely élményforrás lehet a gyermek számára
- A gyermekek ismeretében élményeket előhívó tárgyakról való gondoskodás
- A szülők szemléletformálása: ötletadás játékvásárláshoz

A játék támogatása:

- A gyermek játékválasztásának tiszteletben tartása.
- Reflektív szemléletű jelenlét a játékban: a gyermekjáték fejlődésének nyomon követése – differenciált reagálás, egyéni bánásmód megvalósítása.
- A gyermeki fejlődés folyamatosságának, illetve megtorpanásának észrevétele.
- Az egyes gyermekek és játszócsoportok játékának támogatása (nem az életkornak megfelelő játék támogatása!).
- Az új játék használatának megismertetése az érdeklődő gyermekkel való együttjátás során.
- A gyermek aktuális fejlődési szintjéhez igazított képességstruktúrák adekvát támogatása.
- A kreatív önkifejezés fejlődésének segítése.
- Modellértékű viselkedés, az óvónő, úgy beszél és cselekszik, ahogy a gyerekektől is elvárja.
- A gyermekek kérdéseire való odafigyelés, egyéni fejlettségükhöz igazodó válaszadás.
- Csak szükség esetén történő beavatkozás, a játéktevékenység zavarása nélkül.
- Ha a szituáció úgy kívánja, és a gyermekek igénylik, maga is játszótársként vesz részt a játékban.
- A játék fenntarthatósága érdekét szolgáló szabályrendszer a gyermekekkel együtt történő alakítása.
- Az egészséges versenyszellem megalapozása.
- A gyermekek közti érzelmi kötődések, kapcsolatok támogatása.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Örömmel, önfeledten játszik.
- Képes egyéni ötlet vagy élmény alapján építeni, konstruálni.
- Építmény lemásolására képes.
- Képes élményei eljátszására.
- Szívesen vállal szerepet.
- Betartja a társas viselkedés elemi szabályait.
- Szabályjáték során betartja a szabályokat.
- Másokat is figyelmeztet a szabály betartására.
- Egészséges versenyszellemben tevékenykedik.
- Játékban elmélyült, kitartó.
- Problémahelyzetekben kreatív megoldásra törekszik.

Mozgás

Programunkban a mozgásfejlesztést igen tágan értelmezzük. Az aktív nagymozgásoktól kezdve a finommotoros manipulációig mindent magába foglal, és az egész személyiség fejlődését elősegíti. Kedvezően befolyásolja az értelmi és a szociális képességek alakulását is. A tornának, játékos mozgásoknak az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységeknek a teremben és szabad levegőn, eszközökkel és eszközök nélkül, spontán vagy szervezett formában az óvodai nevelés minden napján – az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve – minden gyermek számára lehetőséget biztosítunk.

Felvállaljuk az urbanizációs ártalmak és a gyermekek körében is mindinkább terjedő mozgásszegény életmód, csökkenő mozgástapasztalatok ellensúlyozását úgy a gyermekek mozgáslehetőségeinek színesítésével, mint a szülők meggyőzésével, szemléletformálásával.

A mozgásfejlesztés célja:

- A gyermekek természetes mozgáskedvének megőrzése, mozgásigényük kielégítése.
- A rendszeres mozgással egy egészséges életvitel megalapozása.
- A mozgástapasztalatok bővítése, a mozgáskészség alakítása.
- A testi képességek, fizikai erőnlét fejlesztése (kondicionális, koordinációs),
- Mozgáson keresztül az értelmi struktúrák és a szociális képességek fejlesztése.

A mozgásfejlesztés területei:

- szabad játékban a gyermekek spontán, természetes mozgása közben,
- kötelező foglalkozáson
- mindennapi mozgás során

Mozgásfejlesztés a szabad játékban

Célja:

- hogy megőrizzük, ha szükséges, felkeltsük a mozgáskedvet, és tudatosan építsünk rá
- hogy minden gyermek megtalálja a fejlettségének, érdeklődésének, temperamentumának legmegfelelőbb tevékenységet,
- bátran, örömmel mozogjanak a csoportszobában és az udvaron egyaránt.

Életkori jellegzetességek

- A (2,5) 3 – 4 éveseknél a **természetes nagymozgások** fejlődését kívánjuk segíteni
- Ebben az életkorban a gyermekek gyakran kezdeményeznek csúszó-mászó-bujó játékokat. Gondoljunk csak a kicsik által kedvelt, asztal alatt bujkáló állatokat utánzó játéokra.
- Ezért leginkább a csúszáshoz, bújáshoz, mászáshoz szükséges eszközöket kell biztosítanunk a csoportszobában is. Ezek az eszközök lehetnek a „Mászó ház” csúszdával, létrával ellátva, textil alagút, ROTIKOM egy-egy elemének kombinációja, de akár tornaszőnyegek és a csoportszoba asztalai is felhasználhatók erre a célra.

4 – 5 éves korban nagyobb hangsúlyt kap a szem-kéz, **szem-láb koordináció és az egyensúlyérzék fejlesztése**. A szem-kéz, szem-láb koordináció fejlesztését szolgálják a különböző célba dobó játékok, a kugli, az ugróiskola, ugrókötelezés, valamint a manipulációs barkácsoló tevékenységek is.

Az egyensúly fejlesztése a szabad játékban leginkább a hintázó, ringató, pörgő mozgások közben történik. Erre a célra nagyon jól használhatók a különböző hinták, a Body Roll, a nagy fizikoterápiás labda, a füles labda, az ugróasztal, a lépegető, a billenő forgó korong.

5 – 6 – 7 (8) éves korban a **finommotorika fejlesztésére** kell a legnagyobb hangsúlyt fektetni. A játékban nagyon sok lehetőség nyílik ennek a spontán fejlesztésére, például ábrázolási technikák gyakorlása: tépés, vágás, varrás, apró gyöngy fűzése, kicsi elemekből építés, konstruálás, babaöltöztetés, barkácsolás.

Az udvari játék, mozgás serkentésére minden fejlettségi szinthez gondoskodunk eszközről és lehetőségről, így minden kisgyermek saját szabad választása alapján tevékenykedhet. Mászásra, bújásra készíthetjük a gyermekeket például a mászókak alagutak mászóka egyensúlyozásra a láncos lépegető híd: hintázásra a rugós játékok és mérleghinták.

A bátorság, ügyesség, erőnlét kipróbálását teszi lehetővé a többfunkciós mászó vár. A labdajátékok sokaságát választhatják, például kosárra dobás, foci, kidobós, tollas, tenisz. Ezeken kívül az óvónők kreativitása szab határt a sokféle egyedi játéknak, eszköznek.

Mozgásfejlesztés a foglalkozásokon és a mindennapi mozgásban:

Célja:

- a gyermekek szívesen és örömmel vegyenek részt benne
- igénnyé, majd szokássá válják a mindennapi mozgás
- maguk is kezdeményezzenek mozgató játékokat
- a tervezett, szervezett, irányított játékokkal a mozgáskultúra fejlesztése
- koordinált mozgás alakítása
- téri tájékozódás, oldaliság kialakítása

A mozgásfejlesztésből adódó óvónői feladatok

- a mozgás beépítése természetes módon a gyermekek tevékenységébe
- mozgásra inspiráló biztonságos környezet kialakítása
- a gyermekek mozgáskedvének megőrzése, illetve szükség esetén felkeltése
- a mozgásos tevékenység pozitív megerősítése
- a baleset elkerülése érdekében a mozgástevékenység szabályainak kialakítása a gyermekekkel közösen, majd fokozott betartatása
- mozgásos tevékenység lehetőségének biztosítása a csoportszobában és az udvaron
- a gyermekek életkorához és egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos tevékenységre inspiráló eszközök kiválasztása, folyamatos cseréje

- a foglalkozások anyagának összeállítása, figyelembe véve a csoport és az egyéni fejlettség aktuális állapotát
- a játék, játékoság elsődlegességének tiszteletben tartása a foglalkozásokon
- oldaliságot jelző csuklópánt használata
- a foglalkozások anyagába testalkati deformitások megelőzésére speciális gyakorlatok beiktatása
- tiszta, jó levegő biztosítása a tornaszobában
- futások, ugrások, dobások lehetőség szerint az udvarra történő szervezése (arra az évszakra tervezi be, amikor már jó idő van)
- a tevékenységek irányításánál és értékelésénél differenciál, figyelembe veszi az egyéni fejlődési jellemzőket
- szükség esetén a dajka segítségének igénybevétele (baleset elkerülése)
- az adott foglalkozás mozgásos anyagához a prevenciós program fejlesztési feladatának hozzáigazítása
- odafigyelés a gyermekek optimális terhelésére
- a foglalkozások szervezése elegendő időt hagy a gyakorlásra, illetve megadja a lehetőséget a tevékenységből való kilépésre
- a foglalkozások szervezése biztosítja a folyamatos mozgás lehetőségét, kiküszöböli a várakozási időt
- a foglalkozások eszközeként, az anyagtól függően, kéziszer használata
- a napi tevékenységek részeként a mindennapos, 10-20 perces frissítő mozgás tervezése során elsődlegességet biztosít a mozgásos játékoknak
- kiemelt prevenciós feladatok megvalósítása: nagymozgás fejlesztés, egyensúlyérzék-fejlesztés, szem-kéz, szem-láb koordináció fejlesztése, testséma fejlesztés, térpercepció-fejlesztés, finommotorika fejlesztés, keresztcsatornák fejlesztése
- évente egyszer mozgásos versenyprogram szervezése

A foglalkozások anyaga a játékjellegű főgyakorlatokból tevődik össze.

A játékot, a játékoságot alapvető eszközként értelmezzük és alkalmazzuk. A játék egy foglalkozáson belül sokszor megjelenik, a feladattól függően, hol mint eszköz, hol mint cél. A testnevelési foglalkozások során alkalmat teremtünk speciális gyakorlatok beiktatásával a testalkati deformitások megelőzésére is (lábboltozat-erősítés, gerinctorna).

A tevékenységek megtervezésénél fontos, hogy a fejlesztő feladatok természetesen illeszkedjenek a foglalkozás anyagához.

Tudjuk, hogy a gyermekeknek sok mindent meg lehet tanítani, de fejlődésüket csak akkor segítjük, ha a megfelelő időben a megfelelő tevékenységeket végeztetjük velük.

A (2,5) 3 – 4 évesek mozgás anyaga nagyrészt a természetes mozgásokat tartalmazza. Ezért ennél a korosztálynál a nagymozgások fejlesztése kiemelt feladat. Például különböző járások, futások, csúszások, mászások talajon, szereken, tárgy alatt vagy fölött, szer megkerülésével. Az egészséges személyiség fejlődéséhez hozzátartozik, hogy a gyermeknek önmagáról egyre pontosabb információi legyenek. A foglalkozáson a legtermészetesebb módon ismerkedhet testrészeivel és azok funkcióival.

Ezért alkalmazhatók jól a testséma fejlesztő programból a következők:

- a testrészek ismeretét célzó gyakorlatok (például „Járatok a sarkatokon!” „Ütögetétek a talpatokat a földhöz!”)
- a tárgyhöz viszonyított testhelyzetek gyakorlása (például „Álljatok a babzsák mögé!” Hasaljatok a padra”)
- test személyi zónájának alakítása (például „Emeljétek a babzsákot a fejetek fölé, vegyétek át a másik kezetekbe”)

Ebben az életkorban külön nem tervezzük az észlelés fejlesztését, hiszen a nagymozgások végrehajtása közben spontán fejlődik.

4 – 5 éves korban a mozgásfejlesztésből már nagyobb szerepet kap a tér **mozgásos megismerése**. Ennek érdekében sok olyan gyakorlatot tervezünk, amikor különböző irányokban végeznek mozgásokat és különböző formákat mozognak be. Például futás, jelre sorakozás az óvodapedagógus előtt (az óvodapedagógus a helyzetét mindig változtatja) szökdelés padok körül, fák között hullámvonalban. Elhelyezkedés különböző szereken, formákban.

A mozgásfejlesztésnél ezen kívül előtérbe kerül:

- Az egyensúlyérzék fejlesztése, például különböző mozgások végzése emelt felületen, forgások, fordulatok, testhelyzetváltozások, futás közbeni megállások.
- Szem – kéz, szem – láb koordinációt fejlesztő gyakorlatok, például babzsák feldobása, elkapása, célbadobás, egyensúlyozó járás létra fokai között, célba ugrás.

A testsémafejlesztő programból kiemelt helyet kap az **oldalosság tanítása**. A kicsiknél még csak az „egyik – másik” megkülönböztetést használjuk. Itt már a „jobb – bal” kifejezéseket is, de a csuklójukon lévő jelhez igazodva. Például „Emeljétek fel a szalagos jobb kezeteiket!” A csukló megjelölése a kezességtől független. A pontos eligazodás miatt azonban fontos, hogy mindig ugyanarra az oldalra kerüljön a szalag. **Az észlelés fejlesztése** is megjelenik a 4 – 5 éveseknél, de még mindig nem kiemelt feladatként.

Az **5 – 6 – 7 (8) éveseknél** azonban az **észlelés fejlesztése** lesz a legcélzottabb. Ebben az életkorban az alaklátás, formaállandóság fejlesztésére tervezhetünk sok gyakorlatot. Ezek közül egyes gyakorlatok csukott szemmel is elvégezhetők. Például labdagurítás a test körül jobb és bal kézzel, csukott szemmel is. Körforma kialakítása szalag-lengetéssel, karkörzéssel test előtt, test mellett, csukott szemmel is. Új feladatként jelentkezik a **finommotorika fejlesztése**. Ez nagyon lényeges fejlesztési terület, mivel a finommotoros koordináció az írás megtanulásának elengedhetetlen feltétele. Testnevelési foglalkozáson ezt természetes módon a szerek különböző fogásmódjával, kisebb testrészekkel végzett mozgásokkal lehet fejleszteni. Nagyon jól használhatók erre a célra a különböző méretű labdák, botok, szalagok.

A foglalkozáson lehetőség nyílik a **keresztcsatornák fejlesztésére** is. A bemutatott gyakorlatokat látják, hallják a tevékenység pontos megnevezését, és elvégzik a látott, hallott feladatokat.

Programunkban az óvodai mozgás szerves része a **mindennapi frissítő torna** is. Ezt minden korcsoportban naponta legalább egyszer 10-20 perces időtartammal szervezzük meg.

E tevékenység napirendbe illesztését minden óvónő maga dönti el. Jó gyakorlatnak bizonyult a délelőtti játék utáni időszak, mielőtt a gyermekek kimennek levegőzni. Ha lehetőség van rá, megfelelő időben, ruházatban ezt is a szabadban, jó levegőn tartjuk.

A fejlődés várható jellemzői

- Igényli a mindennapos mozgást.
- Mozgása harmonikus, összerendezett.
- Téri tájékozódása kialakult, irányokat meg tud különböztetni.
- Magabiztosan (csuklószalag nélkül is) alkalmazza a jobb-bal kifejezéseket.
- Ismeri saját testét, testrészeit, képes meg is nevezni és beazonosítani.
- Fizikai erőnléte, állóképessége életkorának megfelelő.
- Kialakult a szem-kéz, szem-láb koordinációja.
- Fejlett az egyensúlyérzéke.
- A mozgásos játékok, gyakorlatok téri helyzetek felidézésére képes, vizuális memóriája korának megfelelően fejlett.
- Ismer legalább egy labdajátékot (foci, kidobós).
- Ismeri legalább 2 – 3 kéziszer használatát (labda, ugróköté, karika)

- Képes alkalmazkodni társaihoz, korához képest fejlett az önuralma, toleráns, együttműködő, segítőkész.
- Egészséges versenyszellemmel képes küzdeni.

Mesélés, verselés

Óvodai nevelésünk során kiemelt feladatként kezeljük a gyermeki önkifejezés alternatív lehetőségeinek biztosítását a vers- és mesefoglalkozások keretében. Fontosnak tartjuk továbbá a népi, a klasszikus és a kortárs irodalmi művek megismertetését a gyermekekkel, ezzel gazdagítva nyelvi és érzelmi fejlődésüket.

A mese, a vers ősi forrása az anyanyelvi nevelésnek, régi értékeket, hagyományokat, szokásokat közvetít a gyermeknek. A közösen átélt örömök és élmények elszakíthatatlan szálakkal kötik össze az óvodapedagógust és a gyermekeket egymással és anyanyelvükkel. A mese- és versmondás lényeges elemeit – testbeszéd, tekintettartás, verbális emlékezet – az óvodapedagógus személyes példáján keresztül sajátítja el és gyakorolja a gyermek.

Az anyanyelvi nevelésnek és a játéknak egyaránt szerves része a bábozás-dramatizálás, melyen keresztül tükröződnek a gyermekek irodalmi élményei, kiegészülve hangulatukkal, kreativitásukkal, fantáziájukkal. A gyermek kifejezheti, átélheti, eljátszhatja saját érzéseit, érzelmeit, ezáltal fejlődik személyisége. A bábozáshoz, dramatizáláshoz szükséges eszközöket, díszleteket, kiegészítőket saját maguk is elkészíthetik barkácsolás keretében, ezzel a játék örömét az önálló alkotás élményével fokozva.

Tapasztalatunk szerint a családokban **túlburjánzott a személytelen televízió, videó, DVD, számítógép játékot** és mesélést helyettesítő szerepe. A médiumok által közvetített műsorok válogatás nélkül kerülnek a gyermekek elé, ezzel fokozva feszültségüket, félelmüket, agresszivitásukat, és sok esetben helytelen mintát adnak. Ezért rendkívül fontosnak tartjuk a szülők szemléletének formálását a semmivel sem helyettesíthető bensőséges kapcsolatot feltételező és alakító mesélés iránt. Ehhez folyamatosan ajánlunk **népi, klasszikus és kortárs irodalmi műveket**, melyből magunk is szívesen válogatunk.

Célunk

- A nyelv szépségének, kifejezőerejének megismertetésével, a helyes nyelvhasználattal, mondatszerkesztéssel a **biztonságos önkifejezés megalapozása**
- A korosztálynak megfelelő irodalmi élmények nyújtásával **az irodalmi érdeklődés felkeltése**
- **A magyar kultúra értékeinek átörökítése**
- **A szülők nevelési szemléletének formálása**

Javasolt tartalom:

(2,5) 3 – 4 évesek	Mondókák, mondókamesék, formulamesék, állatmesék, történetek, rövidke versek; ismerkedés a képes – mesés könyvekkel
4 – 5 évesek	Mondóka, hangutánzó mese, párbeszédes mese, láncmese, egyszerűbb szerkezetű tündérmese, történetek, versek
5 – 6 – 7 (8) évesek	Kiszámolók, felelgetők, versek, állatmesék, tréfás mesék, tündérmesék

A napi tevékenység során az óvónő többször is mondhat – a helyzethez illő – mondókát, rövid verset, mesét, kitalált történetet.

A főleg (2,5) 3 – 4 éves korban nagy jelentőségű testi kapcsolat iránti gyermeki igény kielégítésén túl a simogatók, tapsoltatók, lovagoltatók... ritmusa, lüktetése, egyszerű szövege nyugtatóan hat a gyermekekre. Az óvodapedagógus közvetítsen a gyermekeknek a természeti környezetet megjelenítő irodalmi alkotásokat (mese, vers, elbeszélés). Teremtsen alkalmat arra, hogy gyermekek eljátsszák, elmondják, elbábozzák kedvelt meséiket, de adjon lehetőséget az

általuk kitalált történetek elmondására is, vagy a már ismertek másfajta cselekményszövése, befejezésére is.

A meséléssel, verseléssel kapcsolatos óvónői feladatok

- változatos irodalmi élmények közvetítése
- életkornak és egyéni érdeklődésnek megfelelő irodalmi anyag választása
- elsősorban a magyar népi, illetve műalkotásokból választás, ezen túl mai kortárs irodalmi művekből és a migráns gyermekek hazájának kulturális értékeiből
- az irodalmi élmény befogadásához szükséges szokás kialakítása
- mobilizálható mesekuckó kialakítása
- az irodalmi anyag kifejező közvetítése a gyermekek részére
- a gyermekek motiválása az irodalmi élmény befogadására
- szívesen dramatizál, bábozik
- kiegészítő és bábeszközöket szívesen barkácsol
- a gyermekek mese-, versalkotásra ösztönzése
- a könyvek használatának, megbecsülésének alakítása
- könyvtárlátogatások szervezése
- irodalmi művek ajánlása a szülőknek
- a mesélés szerepének megismertetése szülői körben

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Örömmel várja a mesélést.
- Mesekezdeményezésen szívesen részt vesz.
- Képes kitartóan figyelni.
- Emlékezetében megtartja az egyszerűbb mesefordulatokat.
- Képes a folytatásos mese szálait felidézni.
- Képes a folytatásos mese szálait, epizódjait összekötni.
- Szívesen nézeget képeskönyvet.
- A képeskönyvet megbecsüli, vigyáz épségére
- Szívesen mond verset.
- Szereti a mondókákat.
- Képes történeteket elmondani.
- Képes meséket, történeteket alkotni.
- Elkezdett történetet fantáziája segítségével folytatni tud.
- Nő a szülői mesélés gyakorisága.

Ének, zene, énekes játék, tánc

A zenei nevelésnek a gyermeki lét egészét át kell hatnia. A zenei anyanyelv alapozása szoros kapcsolatban van a nyelv kifejező gyakorlásával. A magyar zenei nevelés szilárd alapja a **közös ének**, mely hordozza és gazdagítja az **anyanyelvi örökséget**.

A zenei képességfejlesztési anyag feldolgozása a népi gyermekdalok, valamint Forrai Katalin: Ének az óvodában és Gryllus Vilmos dalos füzeté alapján történik. Fontos a zenei képességfejlesztéssel párhuzamosan, hogy gyermekeink örömmel, érzelmi gazdasággal, felszabadultan énekeljenek.

A tevékenységek megvalósítása során lehetőséget adunk a néptánc, népi játékok megismerésére is.

Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások kiemelt eszközei nevelőmunkánknak, melyek hozzájárulnak a gyermekek zenei képességeinek – ritmus, éneklés, hallás, mozgás – és zenei kreativitásának fejlődéséhez. A zenehallgatási anyagok kiválasztásánál figyelembe vesszük a gyermekek nemzetiségi és etnikai hovatartozását, különös tekintettel a kisebbségi nevelés sajátosságaira.

Célja:

- A zene iránti érdeklődés felkeltése, befogadására való képesség megalapozása.
- A gyermekek zenei hallásának, ritmusérzékének, éneklési készségének, harmonikus szép mozgásának fejlesztése.
- A szülőföld értékeinek átörökítése a népzene, a népdal, a népszokások és a népi hangszerek megismertetése által.

A zenei nevelésből adódó óvónői feladatok

- Igényes zenei kultúrát képviselő dalok, dalos játékok, mondókák kiválogatása, ezek összeállítása az életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelően.

(2,5) 3 – 4 évesek

- A dalok hangterjedelme ne lépje túl a tiszta kvint távolságot, lehetőleg egyszerű negyed és páros nyolcad ritmusok váltakozásával.
- A játékok elsősorban kétszemélyes (óvónő gyerekkel) jellegűek, illetve egyszerű utánzó mozgással kísért megszemélyesítő szerepjátékok legyenek.
- 6 – 8 mondóka, ölbeli játékok, 10-15 énekes játék, 1-2 műdal

4 – 5 évesek

- A dalok hangterjedelme ne lépje túl a nagy hatod távolságot, hangkészletében lehetőleg ne legyen félhang.
- A negyed és a páros nyolcad mellett a negyed szünet és szinkópa is előfordulhat.
- A játékos csoportos jellegűek: körjáték, szerepcserélő, sorgyarapító, párválasztó.
- 4 – 5 új mondóka, 12 – 15 énekes játék, 2 – 3 műdal

5 – 6 – 7 (8) évesek

- A dalok hangterjedelme változatlanul nagy hatod távolságban mozogjon, de hangkészletében már megjelenhet félhang is (fá és ti). A negyed és nyolcad mellett megjelenhet a tizenhatod is.
- Ismerjenek meg újabb játékformákat: kapus, hidas, sor és ügyességi, esztétikus mozgást igénylő párjátékok.
- 4 – 7 új mondóka, 15 – 18 új énekes játék, 3 – 4 alkalomhoz illő műdal.
- A **migráns** gyermekek hazájának kulturális értékeit is figyelembe vevő dal és zenei anyagválasztás.
- Az óvodában is játszható énekes népszokások válogatása: szüreti mulatság, pásztorjáték, farsang, kiszézés, pünkösödölő, lakodalmas.

- Ritmusérzék fejlesztése, éneklési készség és a harmonikus, szép mozgás alakítása.
- A gyerekek nyelvi képességeinek fejlesztése mondókákkal, gyermekdalokkal és zenei készségfejlesztő játékokkal.
- Igényes hangszerjátékkal és zene kiválasztásával a zenei fogékonyság megalapozása.

- Friss levegő biztosítása.
- A kör és egyéb mozgásos játékokhoz elegendő hely kialakítása.
- A játékok hangulatának megteremtéséhez változatos, esztétikus, motiváló hatású, élményt előhívó eszközök biztosítása.
- Az óvónő örömmel vesz részt a közös éneklésben, énekes játékban, maga is élvezi a tevékenységet.

Óvónői feladatok korcsoportonként, a hallás- és ritmusérzék fejlesztése terén:

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- (2,5) – 3 – 4 évesek csoportjában**
- Fejleszti hallásukat magas – mély reláció, halk – hangos különbségének felismertetésével.
 - Motívum-visszhang, egyszerű dallammotívumok visszaénekeltetésével.
 - Hangszerek hangjának, eltérő zörejhangok felismertetése és megkülönböztetése
 - Fejleszti ritmusérzéküket az egyenletes löktetés, tempókülönbségek (gyors-lassú) érzékeltetésével, játékos mozdulatokkal.
 - Egyszerűbb táncmozdulatok utánzásos elsajátíttatása.
 - Ütőhangszerek, egyszerű ritmushangszerek használatának bemutatása és gyakoroltatása.
 - Ritmusmotívumok – egyszerű beszélt és énekelt – visszatapsoltatása.
- 4 – 5 évesek csoportjában**
- Fejleszti hallásukat az oktáv és kvint távolságok érzékeltetésével.
 - Halk – hangos megkülönböztetésével, beszéd, ének és taps formájában.
 - Zenei emlékezetüket dallamfelismeréssel, dallambújtatással fejleszti.
 - Finomabb zörejek, egymás hangjának és a természet hangjainak felismertetése.
 - Az egyenletes járás és tapsolás összhangjának megteremtésével fejleszti ritmusérzéküket.
 - Gyors-lassú tempótartás képességének alakítása beszéd, ének és mozgáson keresztül.
 - Táncos jellegű mozdulatok alakítása.
 - Ritmushangszerek használatával a szem-kéz koordináció és a finommozgás alakítása.
 - Ritmus és dallam motívum visszatapsoltatása és visszaénekeltetése.
 - Dallamfordulatok kitalálására ösztönzés.

5 – 6 – 7 (8) évesek csoportjában

- Fejleszti hallásukat a magas – mély dallam vonalának térbeli érzékeltetésével.
 - Gyors-lassú és a halk – hangos fogalompárok együtt gyakoroltatása
 - Dallamfelismertetés kezdő motívumról vagy belső motívumról.
 - Dallambújtatás gyakoroltatása hosszabb és rövidebb egységekkel.
 - Motívum visszaénekeltetése kitalált szöveggel csoportosan és egyénileg.
 - Sokféle zörejek és zenei hangok felismertetése, kis eltérések, irányok, távolságok, közeledések, távolodások függvényében.
 - Fejleszti ritmusérzéküket az egyenletes lüktetés és ritmus megkülönböztetésével és összekapcsolásával.
 - Dallam felismertetése a dal ritmusáról.
 - Gyors és lassú tempó tartása mérőegységnek megfelelően, negyed, nyolcad lépéssel.
 - Esztétikus, együtemű mozgás fejlesztése, változatos térformák alakítása, játékos táncmozdulatok gyakoroltatása.
 - Tánc közben a zene ritmusának, lüktetésének átvételére motivál.
 - Törekszik arra, hogy táncban a párok összhangoltan, és a több pár egymáshoz igazodjon.
 - Változatos ütőhangszerek használatával a dalok ritmusához alkalmazkodás képességének fejlesztése.
 - Dallammotívumok hangsúlyainak kiemeltetése tapssal, járással, játékos mozdulatokkal.
 - Ösztönzi saját szövegű dallam kitalálására, zenei kérdés-felelet játékokra.
- Örömmel, szívesen játszik dalos játékokat.
 - Bátran énekel, akár egyedül is.
 - Korához képest tisztán énekel.
 - Zenei érzékenysége, fogékonysága életkorának megfelelő.
 - Megkülönbözteti a zenei fogalompárokat: halk – hangos, gyors – lassú...
 - Mozgása esztétikus, ritmust követő.
 - Szívesen hallgat zenét.
 - Képes érzékeltetni az egyenletes lüktetést.
 - Felismeri néhány hangszer hangját.
 - Maga is képes egyszerűbb hangszerek használatára (dob, cintányér, triangulum).
 - Ismeri a népszokásokhoz kapcsolódó dalokat, dalos játékokat, rigmusokat.

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

A gyermekek ábrázolótevékenysége a vizuális nevelési lehetőségek legfontosabbika, mégis csak egyik, meglehetősen szűk dimenziója, hiszen a vizuális nevelés az óvodai nevelés egészét áthatja. **Az ábrázolótevékenység a tárgyi világ megismertetését, feldolgozását, újraalkotását teszi lehetővé a gyermek számára.**

Megerősítjük a gyermeki önkifejezés lehetőségeinek megteremtését a rajzolás, mintázás és kézi munka területén. Kiemelt feladatunk, hogy a gyermekeket megismertessük az eszközök használatával, valamint a rajzolás, mintázás és kézi munka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.

Célunk:

- A gyermekek élmény- és fantáziavilágának képi, **szabad önkifejezéséhez** a lehetőségek biztosítása
- Esztétikai érzékük, szép iránti fogékonyságuk alakítása
- A helyes ceruzafogás elsajátíttatása
- A gyermekek tér-forma és szín képzeiteinek gazdagodását, **képi gondolkodásuk** fejlődését;
- Esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.

Feladata:

- A gyermeki alkotó, alakító tevékenység feltételeinek megteremtése.
- Az óvodapedagógus az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán biztosítson teret, lehetőséget.
- A gyermek környezete iránti érzékenységének kialakítása.
- Az alkotó tevékenység tartalmának, minőségének fejlesztése, az egyéni képességek figyelembevételével.
- A tevékenység szervezeti formájának biztosítása.
- Az eszközök célszerű kezelésének, a technikák használatának megtanítása.
- A gyermek **alkotó, alakító tevékenység** feltételeinek megteremtése.

A vizuális nevelésből adódó óvónői feladatok

- Megfelelő helyet, időt és eszközt biztosít a gyermekek számára.
- Az ábrázolás eszközeit a gyermekek által eltérhető helyen tartja.
- Párhuzamosan végezhető tevékenységként lehetőséget ad a szabad alkotásra.
- Megtanítja az ábrázolótevékenységgel kapcsolatos higiéniai szokásokat: hosszú ujjú ruha feltűrése, védőkötény használata, kézmosás, védő asztalterítő...
- A higiéniai szokások betartását figyelemmel kíséri.
- A (2,5) 3 – 4 évesekkel megkedvelteti a rajzolás, festés alapjait, a mintázás alaptechnikáit, nyomdázást, tépést, ragasztást.
- A 4 – 5 éves gyermekek körében formálja a képalkotást, megismerteti a vágás, hajtogatás, egyszerűbb fonás, varrás és gyöngyfüzés alapjait.
- Az 5 – 6 – 7 (8) éves gyermekeknél a képalkotás különböző, változatos technikákkal történő készítését erősíti (például mozaik, nyomatok), és megismerteti a szövés technikáját, valamint a többféle technikai megoldást igénylő barkácsolást.
- A gyermekeket rácsodálkoztatja a szépre, esztétikusra.
- A gyermekek által létrehozott alkotást pozitívan értékeli, elfogadja.
- Ösztönzi a gyermekeket a színek széles skálájának használatára.
- Az alkotókedvet ötleteivel, javaslataival, egy-egy inspiráló eszközzel segíti.
- Az 5 – 6 – 7 éves gyermekeknek saját eszközi és saját gyűjtődossziét biztosít.
- A váratlan eseményeken alapuló ábrázolási kedvet rugalmasan kezel.
- Az udvaron is megteremti a lehetőséget az alkotásra.

- Támogatja a gyermekek kezdeményezését csoportos alkotásra.
- Az ábrázolás során különösen figyel a diszgráfia tüneteire, észlelésekor jelzéssel él a pszichológus felé.
- Nagy odafigyelést tanúsít a helyes ceruzafogás iránt, szükség esetén 3 oldalú ceruzafogót ad a gyermekeknek.
- Mintázáshoz többféle anyagot is használ (vizes homok, gyurma, agyag, gipsz).
- A mintázási kedvet különböző természetes anyagokkal, kiegészítőkkal növeli (termések, magvak, fűszerek, szárított és préselt növények).
- A csoportszoba, öltöző, mosdó és folyosó esztétikumának alakítása és fenntartása során formálja a gyermekek **ízlését, környezettudatos szemléletét.**

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Bátran, szívesen használja az ábrázolás eszközeit.
- Élményeit képes megjeleníteni.
- Szem – kéz mozgása összerendezett.
- Helyesen fogja és használja az ábrázolás eszközeit.
- Ismeri a különböző technikákat, azokat képes alkalmazni.
- Megfelelő a finommotorikus képessége, nem görcsös, biztos a vonalvezetése
- Vizuális észlelése, megfigyelése, emlékezete, korának megfelelő.
- Szívesen alkot közösen a többi kisgyermekkel, ötletet, javaslatot saját döntése alapján mérlegel.
- Alkotás közben ügyel környezete és saját maga, munkája tisztaságára.
- Szereti maga körül a harmóniát, a szépet, szívesen díszíti a környezetét.
- Tér látása korának megfelelő.
- Képes rácsodálkozni a szépre, esztétikus látványra, képes esztétikai véleményt alkotni.
- Vonalevezetése balról jobbra halad.

A külső világ tevékeny megismerése

A külső világon, környezeten értjük egyrészt a **külső természeti környezetet** (természet, víz, levegő, talaj, növények állatok), másrészt a **külső, ember alkotta, épített környezetet** (épületek, a tárgykultúra, műemlékvédelem, a téralkotás, az eszközök és anyagok ökológiája, környezetbarát szokások hulladékkezelés, vásárlás és árucikkek, az emberi kapcsolatok, falusi környezet).

Tisztában vagyunk vele, hogy a nevelés nem megy egyik napról a másikra, tudjuk, hogy a szóbeli közlés a környezet alakításában nem lehet elsődleges, nem lesz belőle szokás, életforma. Életformára, **környezettudatos, természetbarát** életkormára pedig magával a mindennapi élettel tudunk nevelni. A közvetlen élményeken alapuló tevékenység hatására fejlődik majd a gyermekek érzékenysége, és alapozódik meg a természettel együtt élni tudó és **természetet védő ember** szokása.

A környezet minél átfogóbb megismertetése lehetőséget ad az egyetemes, a nemzeti kultúra értékeit, hagyományait, az adott tájra, helységekre jellemző néphagyományok közvetítésére. Hagyományok által őrizhetjük meg a tudást, tapasztalatot, melyet elődeink felhalmoztak. Ha mindehhez hozzájárul az óvodapedagógus érdeklődése, lelkesedése, empátiás készsége, színes egyénisége, továbbá az őt körülvevő felnőttek – különösen az érzelmileg közel álló dajka – pozitív példája, biztos, hogy gyermekeink **megszeretik** környezetüket, **ragaszkodnak** ahhoz, lehetőségeikhez képest **védik**, és megfelelő ismeretekkel rendelkezve **eligazodnak** benne.

A külső világ tevékeny megismerésének témaköreit mindig az aktuális évszakok, napszakok, események, ünnepek határozzák meg. Nevelésünk során alkalmazkodunk a gyermek életkori sajátosságaihoz és egyéni fejlettségéhez, a megvalósítás az apró történeteken keresztül érvényesül.

Kiemelt fontosságúnak tartjuk a gyermek önálló véleményalkotásának és döntési képességének fejlesztését, melyet pedagógiai attitűdünk tükröz a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.

Célunk:

- A természeti és épített környezet megismertetésével sokszínű tapasztalathoz juttatás, készségek, képességek alakítása
- A természetet szerető, védő emberi értékek alakítása, környezettudatos viselkedés megalapozása

A külső világ tevékeny megismertetéséből adódó óvónői feladatok

- Az új ismereteket a gyermekek spontán érdeklődésére, kíváncsiságára, érzelmeire, megismerési vágyára építi, illetve élményeikre, tapasztalataikra támaszkodik.
- A meglévő ismereteket elmélyíti, rendszerezi.
- Változatos tevékenységeket biztosít felfedezésre, megfigyelésre, megismerésre.
- Témaválasztásánál figyelembe veszi a lakóhely, a környezet sajátosságait.
- Módszereit, eszközeit a gyermekek életkori sajátosságaihoz igazítja: megfigyelés, játékos tevékenységek, szenzitív játékok, gondolkodtató kérdésekkel problémahelyzet előidézése, kísérletezés, vizsgálat.
- Ünnepek és hagyományörzés formájában közvetíti az **egyetemes nemzeti kultúra** értékeit, hagyományait.
- Megtanítja felfedezni a környezet szépségét, harmóniáját.
- Megláttatja az összefüggéseket és az ok – okozati viszonyokat.
- A környezet és természet romlásának, pusztulásának példáit is megmutatja.
- Megismerteti a **környezetvédelem alapjait**: a föld, a levegő, a víz a növény- és állatvilág, valamint a tájvédelem meghatározó szerepét.
- **Környezetbarát szokások** megalapozása, például takarékoskodás a vízzel, árammal, papírral, ill. a hulladékkezelés, szelektálás.
- Biztosítja az ismeretek sokszínű gyakorlását, alkalmazását.
- A csoportszobában élő természetsarkot alakít ki – ahol mindig csirázik, hajt, zöldell valamilyen növény.
- Növények, állatok fejlődéséről, gondozásáról, hasznáról ismereteket nyújt.
- A kirándulásokon természeti kincsek gyűjtésére motivál (lehullott termések, levelek, magok, tollak, fakérgék, kagylók, csigaházak, kőzetdarabok, kavicsok).
- Az óvoda közvetlen környékére sétákat szervez, megismerteti a helyet, ahol az óvoda található, a helyet, ahol élnek.
- Elemi közlekedési szabályokat gyakoroltat, közlekedési eszközökkel ismerteti meg a gyermekeket.
- Elősegíti a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését a kortárskapcsolatokban és a környezet alakításában.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Tudja, hol lakik, mi a pontos lakcíme.
- Tudja saját és szülei nevét.
- Ismeri szülei foglalkozását.
- Tudja óvodájának nevét.

- Különbséget tud tenni az évszakok között.
- Ismer a növény- és állatvilág gyűjtőfogalmához tartozó pár növényt és állatot.
- Ismeri a növényápolás és állatgondozás egyszerűbb feladatait.

- Ismeri és betartja az elemi közlekedési szabályokat.
- Felismeri a közlekedési eszközöket.
- Kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.

A külső világ mennyiségi és formai összefüggéseinek tevékeny megismerése

Matematikai fogalmakkal a mindennapi életben állandóan találkozunk a kisgyermek, így szinte természetes módon ismerkedik meg velük. A matematikai kifejezések először passzív szókincsé válnak, később azonban egy részük beépül beszédükbe.

Célunk:

- a mindent körülölelő világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedeztetése, megtapasztaltatása
- a matematikai érdeklődés felkeltése
- a logikus gondolkodás megalapozása

A külső világ mennyiségi és formai összefüggéseinek tevékeny megismertetéséből adódó óvónői feladatok

- A játék során adódó spontán matematikai helyzetek kihasználása
- Logikai és matematikai szabályjátékok megismertetése, alkalmazása
- Matematikai fogalmak, kifejezések, összefüggések megismertetése, megtapasztaltatása.
- Érdekes, a gyermekek kíváncsiságára építő problémahelyzetek teremtése
- A gondolatok, a probléma megfogalmazás, a pontos, egyértelmű, a gyermekek számára érthető közvetítése
- Matematikai tartalmú játék kezdeményezése során a gyermekek egyéni fejlettségének, képességeinek figyelembevétele
- A gyermekek egyéni feladatmegoldásának meghallgatása, a sajátos logika elfogadása
- Szükség esetén rávezető kérdésekkel segítség
- A gyermeki tevékenység változatos formájának biztosítása: egyéni, páros, mikrocsoporthoz szervezéssel
- Mozgós feladatnál a testrészek megnevezése, a velük végzett cselekvés elmondása
- A matematikai osztályozás, halmazokkal végzett feladatoknál a matematikai ítéletek megnevezése
- A térbeli viszonyok, az irányok és helyzetek pontos megnevezése

A matematikai képességek kialakítását segítő tevékenységek

1. A számfogalom előkészítése, megalapozása

- Mennyiségek összemérése hosszúság, magasság, szélesség, vastagság, bőség, tömeg, űrtartalom szerint
- Halmazok összemérése, elemek párosítása. A válogatások során nyíljon mód párosításra, számlálásra, a több, kevesebb, ugyanannyi érzékeltetésére, gyakorlására.
- Fedezzék fel a rész-egész viszonyát a válogatások, mennyiségek bontása során.
- Játékos szituációban számoljanak, bontsanak, mennyiségfogalmuk egyéni fejlettségétől függően a 6-10-ig számkörben mozogjon.
- Sorba rendezett elemek helye a sorban, sorszámok megértése
- Mérések különböző egységekkel, hosszúság, terület, tömeg, űrtartalom.

2. Tapasztalatszerzés a geometria körében

- Szerezzenek tapasztalatokat gömbölyű és szögletes formákról, érzékeljék ezt testükön, tárgyakon.
- Építsenek szabadon és másolással különféle elemekből.
- Alkossanak síkban is szabadon, szerezzenek tapasztalatokat síkmértani formákról, fedezzék fel a rész-egész viszonyát.
- Használják a logikai játékot, építsenek vele, fedjenek le felületeket.

3. Tájékozódás a térben és a síkban

- Irányok azonosítása, megkülönböztetése.
- Játékok során figyeljék meg ezeket tükörben, fedezzék fel a tükörkép, szimmetria érdekességét, játsszanak sokat a tükörrel.
- Próbáljanak meg tájékozódni a labirintusokban is.
- Fedezzék fel, hogy a sorozatok olyan rendszerek, amelyek életükben is felfedezhetők. Hozzanak létre változatos sorozatokat játékokban színekkel, hangulatokkal, mozgással, formákkal.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Logikus gondolkodása, logikai következtetései életkorának megfelel.
- Problémamegoldó készsége jó.
- Számfogalma 10-es számkörben mozog.
- Képes halmazokat összehasonlítani, tulajdonság szerint szétválogatni.
- Helyesen értelmezi és használja az összehasonlítás megítélésének fogalmait: hosszabb-rövidebb, kisebb-nagyobb, több – kevesebb
- Ismeri az irányokat, és helyesen értelmezi feladatvégzése során: jobbra-balra, előre-hátra, lent-fent...
- Helyesen használja a névutókat.
- Felismeri a sorba rendezés logikáját, azt képes jól folytatni, legalább 3 elemszámmal.
- Az alapvető formákat felismeri, azonosítja: kör, négyzet, téglalap, háromszög.
- Képes részekből az egészet kirakni.
- Ismeri az alapvető mértani testeket, azokat képes felismerni és megnevezni (kocka, gömb, téglatest).
- Van tapasztalata a tükörképről, szimmetriáról.
- Azonosságokat, különbségeket képes felismerni és megfogalmazni.

Munka jellegű tevékenységek

A játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató, azzal egybeeső munka és munka jellegű tevékenység a szociális és kognitív készségek, képességek, attitűdök és kompetenciák fejlesztésének egyik lényeges színtere. A munka nem csak a gyermekre gyakorol hatást, hanem azzal kölcsönhatásban környezetére is, azt formálja, átalakítja tevékenysége során.

Megerősítjük a munka jellegű tevékenységek nevelőértékét, különös tekintettel arra, hogy ezek a tevékenységek hozzájárulnak a gyermek saját magához viszonyított értékelésének fejlődéséhez.

Célunk:

A munkavégzéshez szükséges készségek, képességek, kompetenciák alakítása

- Kognitív: pontosan értsék meg mit várunk el tőlük, sajátítsák el az eszközök célszerű használatát, alakuljon ki összpontosítási képességük, munkaszervezési készségük.

- Érzelmi-akarat: alakuljon ki önállóságuk, önértékelésük, önbizalmuk, kitartásuk.
- Szociális-társas: alakuljon ki felelősségérzetük, feladattudatuk.

Tartalom:

- a) Önkiszolgálás, naposi munka.
- b) Környezet rendjének megőrzése.
- c) Konkrét munkatevékenységek évszaknak megfelelően.

a) Önkiszolgálás, naposi munka

A három-négy éves gyerekekkel közösen végezzük ezt a munkafolyamatot. Pl.: kézmosásnál, öltözködésnél, terítésnél. A hátrányos helyzetű, ingerszegény cigánygyerekeknél nagyfokú lemaradás tapasztalható. Rájuk fokozott figyelmet fordítunk ezeken a területeken. A kicsiket fokozatosan megismertetjük a cipőfűzés, kanálfogás, mosakodás technikájával. Számukra példamutató módon végezzük ezeket a feladatokat.

A naposi teendőket a középső- és nagycsoportban végeztetjük. Ezekhez tartozó feladatokat előbb magyarázatok kísérik. Az egyszerű feladatok begyakorlása után a naposi teendőket egyre bővítjük. Felelősöket választunk asztalonként az asztalok megterítéséhez és azok rendben tartásához. Külön feladatot kapnak még a nap folyamán a játszósarkok rendjének megőrzésére. Alkalomszerű munkát is végeztetünk velük. Feladatuk még a mindennapi növénygondozás is.

b) A környezet rendjének megőrzése

Tevékenyen részt veszünk a gyerekekkel az óvoda udvarának folyamatos rendben tartásában. A kicsiket is folyamatosan szoktatjuk a kinti munkajellegű tevékenységekhez. Először csak figyeljék, majd segítsenek a nagyoknak.

A csoportszoba rendjének megtartására szoktatjuk a gyerekeket. Tudják, hogy melyik játéknak hol a helye, ne keverjék össze azokat. Legyenek igényesek környezetük rendjének megőrzésére.

c) Konkrét munkatevékenységek évszakoknak megfelelően

Ősz:

- Termések, színes falevelek összegyűjtése.
- Csoportszoba dekorálása évszaknak megfelelően (levélképek, termésbábok, évszaknaptár készítése, stb.).
- Udvar folyamatos takarítása, tisztántartása. (Levelek gereblyézése, összegyűjtése)
- Zöldségfélék megfigyelése, sárgarépa, karalábé... stb. tisztítása és elfogyasztása közösen. Növények magvainak gyűjtése.
- Zöldségfélék betakarításának megfigyelése otthon és az óvodai konyhakertben.
- Cserepes virágok gondozása.
- Természetsarok készítése.

Tél:

- Természetsarok gondozása.
- A téli természet jellemzőinek megfigyelése.
- Madáretető elhelyezése, madáreleség gyűjtése. A madarak folyamatos etetése.
- Ajándék készítése szülőknek, társuknak az összegyűjtött természetes anyagokból.

Tavaszi:

- Az éledő természet jellemzői.
- A tavasz első virágai: hóvirág, ibolya megfigyelése.
- A kert takarítása, hulladékok felszedése, felnőttek segítségével talaj-előkészítés, virágágyások kialakítása. Ültetés közösen.
- Veteményezés műveletének megfigyelése. Babnövény csíráztatása az élősarokban.
- Szobanövények folyamatos gondozása.
- Kerti szerszámok helyes használatának megbeszélése.
- Tavaszra jellemző képek gyűjtése.
- A tavasznak megfelelő dekoráció készítése.

Nyári:

- A nyár jellemző jegyei. Az időjárás megfigyelése.
- Locsolás, gyomlálás, gaz eltakarítása.
- Nyári virágok és gyümölcsök gyűjtése.
- Az udvar tisztaságának megőrzése, folyamatos rendben tartása, szépítése (szemetgyűjtés).

A munka jellegéből adódó óvónői feladatok

- Nyugodt, bizalomra alapuló, szeretetteljes légkör kialakítása
- Megfelelő eszközök (célszerűség, méret, anyagi és azok hozzáférhetőségének biztosítása)
- Elegendő munkalehetőség szervezése
- Megfelelő hely és elegendő idő biztosítása a munka elvégzésére a folyamatosság érdekében
- A munkafajták és azok mennyiségének fokozatos bevezetése
- A differenciálás elvének érvényesítése a feladatadáskor
- Kerti munkák szervezése, közben a növények növekedésének, fejlődésének, fejlődésükhöz szükséges feltételek megteremtésének megfigyeltetése
- Növények gondozásának megismertetése, alkalmazására motiválás: öntözés, leveleinek permetezése, átültetés, szaporítás, csíráztatás, hajtás
- Állatokról való gondoskodás megismertetése, alakítása: etetés, tisztántartás, gondoskodás a megfelelő életfeltételekről
- A munka értékelése legyen folyamatos, konkrét, reális, a gyermekhez mérten fejlesztő hatású
- A munka jellegű feladatokat elsősorban jutalomból adja (nem büntetésként!)

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

Önkiszolgáló tevékenységek:

- A testápolással kapcsolatos munkafolyamatokat önállóan, szükség szerint elvégzik.
- Étkezésnél helyesen használják a kanalat, kést, villát, merőkanalat, szalvétát.
- Öltözködéskor önállóan tudnak gombolni, próbálkoznak a megkötéssel.
- Az önkiszolgáló tevékenységekre fordított idő fejlettségük növekedésével arányosan csökken.

Alkalomszerű munkák:

- Pontosan megértik, mit várunk el tőlük, és azt önállóan teljesítik.
- Bonyolultabb feladatot is örömmel végeznek el és annak szervezésében is önállóak.
- Időnként olyan megbízatásoknak is eleget tesznek, amelyek otthoni előkészületet igényelnek.

Közösségi munkák:

- A közösségért végzett munkák vállalásánál megjelenik helyes önértékelésük, önbizalmuk.
- Naposi feladataikat önállóan, pontosan végzik.
- Térítésnél ügyelnek az eszközök esztétikus elhelyezésére is.
- Felelősi munkákat szívesen vállalnak (például mosdó, élősarok), és önállóan teljesítik.
- A környezet rendjének megőrzésére ügyelnek, segítenek annak tisztán tartásában (csoportszoba, udvar, óvoda környezete).
- Vigyáznak játékaikra, és rendben tartják azokat.
- Munka jellegű tevékenységeiket a felelősségérzet, a feladattudat és a kitartás jellemzi

A környezettudatos viselkedés megalapozását segítő munkák:

- Szívesen segítenek a falevelek összegyűjtésében, komposztálásában.
- A virágokat nem tépik le, hagyják az eredeti helyükön, eredeti szépségükben.
- Szívesen ápolják a növényeket csoportszobába, udvaron egyaránt.
- Télen gondoskodnak a madarak táplálékáról.

A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Elsődleges feladatunk, hogy pedagógiai attitűdünkkel biztosítsuk a gyermeki tevékenységekben a felfedezés lehetőségét és örömet. Elvárásként kezeljük, hogy az óvodapedagógus a tevékenységekben megvalósuló tanulás irányítása során személyre szabott, pozitív értékeléssel támogassa a gyermek fejlődését.

Értelmezésünk szerint **a tanulás egyenlő a tapasztalatszerzéssel**, mely a pszichikus képességstruktúrákon keresztül, sok-sok **mozgással és játékkal alakítható**. Fontosnak tartjuk az ismeretek átadását, bővítését, de nem a mennyiséget tartjuk fontosnak, hanem a tanuláshoz szükséges alapkészségek, képességek, kulcskompetenciák fejlesztését.

Cél:

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire..

Feladat:

A tapasztalási lehetőségek biztosítása, konkrét ismeretek szerzése.

Eljuttatni a gyerekeket egyéni fejlődési szintjüknek, és képesség szerinti gondolkodási szintre. Hátrányok kompenzálása.

Tartalom:

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és

szimulált környezetben, kirándulásokon, kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

Feltétele:

A gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

A tanulás jelenléte a játékban

Abból kiindulva, hogy a tanulás színtere a játék, az is következik, hogy:

- Minél inkább belefeledkezik a gyermek a játékba, annál inkább megindulnak benne a tanulást előidéző folyamatok.
- Minél többféle játékban vesz részt a gyermek, annál többféle tanulási hatások érik.
- A folyamatos és rendszeres játék hatására kialakuló új szükségletek mind bonyolultabb játékokhoz teremtik meg a belső, pszichés feltételeket.
- A valamilyen területen lemaradt, valamilyen részfunkció fejlődési ütemében megkésett gyermekek a megfelelően összeállított játékkészlet segítségével behozhatják lemaradásukat.

Utánzás a tanulásban

A játékbeli utánzások egyben a tanulás alapjai is. Ezen kívül vannak a tanulóval összefüggő utánzások is. Ezek nem játékok, de játékos jellegűek. Ilyenek a készségeket fejlesztő tevékenységek: eszközök készítése, eszközök használata (mintakövetés, szociális tanulási formák), a beszédnek, a dallamoknak, a mozgásoknak az elsajátítása (népi tánc, a zenei képességfejlesztést kísérő mozgások, testnevelés mozgásai, szabadidős mozgások). Ezen kívül probléma megoldási stratégiákat, magatartásformákat sajátíthat el a gyermek akár a felnőtt, akár kortársai tevékenységének megfigyelésével, utánzásával. A mintaadást az teszi indokolttá óvodás korban, hogy a 3 – 6 évesek számára könnyebb látva utánozni és „mímelni”, mint instrukciók alapján megérteni, cselekedni.

A megfigyelés

A megfigyeléses tanulás lehet önálló tanulási forma, az utánzásos tanulás előzménye és kísérője, és a gyakorlati tevékenység része. Mindhárom változatban lehet spontán és irányított, a játékhoz kapcsolt (de nem játék!) tanulási forma.

A megfigyelés képességének fejlődése, fejlesztése több tényezőtől függ. Ezek mindegyikének helyet kell adni az óvoda mindennapi életében. A gyermekek sokat és szívesen szemlélődnek.

Ezért a megfigyeléshez:

- Nyugodt körülményekre, megfelelő időre van szükség.
- A tárgyaknak, eseményeknek a gyermek közelében kell lenniük.
- A figyelem és az inger erősség megfelelő szintje mellett folyó gyakorlás eredményeként egyre bonyolultabb jelenségek és összefüggések megismeréséhez jut el a gyermek.
- A megfigyelt tárgyak, események, jelenségek elraktározásának és tartós megőrzésének képességére is szükség van.
- A megfigyelt jelenségek megértését nagyban segíti az óvodapedagógus néhány szavas megjegyzése és a minél többszöri megfigyelési és gyakorlási alkalom biztosítása.

Az óvodás gyermek kérdései

A kisgyermek kérdései révén is kap választ és segítséget a környezetéből szerzett benyomásai, tapasztalatai megértéséhez, kérdései segítségével rendeződnek az őt ért tagolatlan környezeti hatások. A válaszok hozzájárulnak a környezetében elfoglalt státuszának megértéséhez, a társakhoz, felnőttekhez fűződő viszonyának tisztázásához, önismeretének kibontakozásához.

A kérdések legtöbbször játék közben és a megfigyelések eredményeként fogalmazódnak meg. A kérdésekben a gyermeknek a kérdezett iránti bizalma fejeződik ki. Válaszaink közben rendkívül fontos a kapcsolat megőrzése és elmélyítése. Ennek érdekében:

- A válaszok harmonizáljanak a gyermek fejlettségével és igényével.
- A gyermek érezze kérdései iránti őszinte érdeklődésünket.
- Figyeljünk válaszaink megértésére.
- A derűs légkör bátorítólag hasson.

A derűs légkörre a társakhoz intézett kérdések megfogalmazásához is szükség van. A társak közötti kérdésfeltevések legtöbbször beszélgetések közben fogalmazódnak meg.

A kölcsönös kérdésmegfogalmazások annál sokoldalúbbak és bizalmasabbak, minél magasabb a csoport szocializációs indexe, illetve minél szorosabb kapcsolat jellemzi a beszélgetőket.

Problémamegoldás

Mindenfajta játék során előfordulhat problémamegoldásra váró szituáció. A problémamegoldás minden tanulási formának lehet a kiegészítője (része), ugyanakkor önálló tanulási formaként is szerepelhet.

A problémamegoldások játékfajtáktól függően eltérő módon fordulnak elő. A gyakorlójátékban a tárgyak újszerű összeillesztése, újszerű csoportosítása, az új mozgáskombinációk, az új nyelvi kifejezések megtalálása, felfedezése jelzi a kreatív gondolkodás jelenlétét. A szerepjátékban a mintha helyzetek kitalálása és megvalósítása, a szerepek elrendezése, a játékosok közötti összhang megteremtése, a tárgyi feltételek előteremtése, kiválasztása egyaránt igényli a kreatív gondolkodást. Az építőjáték a maga tárgyi eszközeivel és azok variatív felhasználásával kínál lehetőséget a kreatív gondolkodáshoz.

A felmerülő problémahelyzetek megoldásához néha szükség van az óvodapedagógus segítségére, ugyanakkor a problémahelyzetek kívánják meg a legtöbb önállóságot és a legnagyobb erőfeszítést a gyermektől. Ezért a gyermekeknek nyújtott segítség nagy szakértelmet és türelmet igényel az óvodapedagógustól. Úgy segítsünk, hogy az önállóságot ne vegyük el a gyermektől, hogy övé legyen a megoldás sikerélménye, hogy legyen kedve a további tevékenykedésre.

A gyakorlás

Az óvodáskorú gyermekek közismerten a játékukba építik be az érdeklődésükre számot tartó élményeiket, tapasztalataikat – gyakorolva ezzel meglévő és alakuló képességeiket. A nevelő által kezdeményezett gyakorlást is szívesen fogadja a gyermek, ha az tartalmában érdekes, ha maga a gyakorlási forma vonzó, ha eredménnyel kecsegtet.

A játék jelenléte a tanulásban

A tanulás folyamatos tevékenység, amely gyakorlati tevékenységen keresztül fejlődik.

A tanulás sokféle lehetőséget ad az érdeklődés kiegészítésére, tapasztalatszerzésre, a gondolkodás örömeinek átélésére, a környezet szépségének felidézésére.

Tanulás közben változatos szervezeti formákat alkalmazunk, amely igazodik a gyermek életkorához, egyéni érdeklődéséhez, képességeihez.

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely nem szűkül le az ismeretszerzésre, hanem az egész óvodai nap folyamán jelen van.

A tanulás feltétele a gyerekek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás lehetőségeinek biztosítása.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- Spontán játékos tapasztalatszerzés, mint tanulási forma.
- **A cselekvéses tanulás.**
- Gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés.
- Az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, **felfedezés.**
- Problémaszituációk, gyakorlati probléma- és feladatmegoldások.
- Az óvodapedagógus által kezdeményezett foglalkozásokon megvalósuló tanulás.
- **Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.**

A tanulás megszervezése

Intézményünkben az iskola-előkészítő tevékenységek napi 45 perces időkeretben, a gyermekek egyéni szükségleteihez igazodva valósulnak meg. E tevékenységek irányítását kizárólag az óvodapedagógusok végzik, és az óvoda teljes nyitvatartási ideje alatt az ilyen foglalkozások csak óvodapedagógus által vezethetők.

A szervezett tanulás kötetlen vagy kötött formában történik. Mindkettőben érvényesül a tervszerűség és a pedagógiai önállóság.

Egyaránt oldottak, játékosak és élményszerűek legyenek.

A gyerekek elhelyezésében a legfőbb szempont a célszerűség.

Munkaformák

- Egyéni munkaforma, a gyerekek lehetőleg saját elképzeléseik szerint, saját eszközeikkel, önállóan oldják meg a feladatot.
- Mikro csoportos munkaformánál (különösen a nagyok tanulják meg), hogy társaikkal együttműködve, egymást segítve vegyenek részt a tanulásban.

A kezdeményezések, tevékenységek szervezése:

A kezdeményezések, tevékenységek időtartama az egyéni fejlettségi szinttől függ.

A foglalkozások anyagát az éves ütemterv szerint a csoportnaplóban hónapra, hétre lebontva folyamatosan vezetjük.

Negyedévenkénti terv az egészséges életmódra nevelés, érzelmi nevelés, munkára nevelés, játék, anyanyelvi, a csoportra vonatkozó fejlődési folyamat vezetése.

A tanulási tevékenységből adódó óvónői feladatok

- A gyermekek tevékenységi, megismerési vágyának kielégítése
- Változatos, a gyermekek cselekvő aktivitására épülő, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás lehetőségének biztosítása
- Szokások alakítása utánzásos minta- és modellkövetéses magatartással és viselkedéssel
- Spontán, játékos helyzetek kihasználása
- A gyermeki kérdésekre épülő ismeretátadás lehetőségének kiaknázása
- Tervezett játékokkal és tevékenységekkel felkészülés a mindennapos feladatokra
- Gyakorlati problémamegoldásra ösztönző helyzetek megteremtése
- Az egyéni fejlődési, érési ütem figyelembevételével a tevékenység felkínálása során
- Személyre szabottan, pozitív értékeléssel segíteni a gyermek személyiségének kibontakozását
- Kiemelkedő képességű, tehetséges gyermekek felismerése és fejlesztése.
- A tehetségigéretes gyermekek jellemző megnyilvánulása:
 - Intellektuális képességekben (szókincse, emlékezete, gondolkodása, kreativitása)
 - Speciális képességekben (zenei, ábrázoló, matematikai, pszichomotoros, szociális)
 - Viselkedési jegyekben (intenzív érdeklődés, erős akarat, energikusság, érzékenység)
- A fejlesztést célzó pedagógusi feladatok:
 - A tehetség és megjelenési formájának felismerése
 - A gyermek segítése a továbbfejlődésben
 - Speciális szükségleteinek kielégítése
 - Intellektusuk és kreativitásuk ösztönzése
 - A szülő segítése gyermeke nevelésében
- Részképesség-lemaradás, illetve egyéb potenciális tanulási zavar időbeni kiszűrése, jelzés a megfelelő szakembernek és az óvodavezetőnek

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- A gyermekek érdeklődőek, bátran kérdeznek.
- Szívesen vesznek részt a tervezett, szervezett, kezdeményezett, irányított játékokban, tevékenységekben.
- A tanuláshoz szükséges **kompetenciáik** koruknak megfelelően fejlettek.
- A részképeség- és tanulási zavaros gyermekek időben megfelelő szakemberhez kerülnek.
- A **tehetséges gyermekek** is megtalálják a kiemelkedő képességüknek megfelelő tevékenységét.

A tanulás fogalmára különös figyelmet fordítunk, különös tekintettel az óvodából az iskolába történő átmenetre, miközben határozottan elutasítjuk az óvoda iskolásítását. Emellett hangsúlyt helyezünk a kompetencia alapú tanulás jellemzőinek felismerésére és érvényesítésére.

A Boldogságóra program

Boldogságóra program bevezetése az intézményben 2024/ 2025 nevelési évtől.

Célunk a pedagógusi életpálya-modell által támasztott elvárásoknak való megfelelés a kilenc kompetencia alapján. A folyamatos belső önértékelés során állandó fejlődésre és megújulásra törekszünk, mely elősegíti szakmai tudásunk gyarapodását.

Óvodásainkból nem csak a társadalom számára hasznos és az egyéni érvényesülésre alkalmas, hanem a hasznosság elvén túllépve, boldog, boldogságra képes, a közösség boldogulását is igénylő embereket szeretnénk nevelni. Boldogság programunk megvalósítása a Jobb Veled a Világ Alapítvány Boldogságprogramja alapján történik.

A program célja: hogy a pozitív pszichológia eredményeire alapozva ötleteket és módszertani segítséget adjon. A boldogságra való képesség fejlesztéséhez az óvodás gyermekek számára.

Számos vizsgálat bizonyítja, hogy a boldogság órák csökkentik a gyermekek szorongását, miközben erősítik az önbizalmukat. Így amellet, hogy kiegyensúlyozottabbá válnak a gyerekek, kognitív fejlődésük is eredményesebb lesz.

A Boldogságórák célja, segítséget ad ahhoz, hogy könnyebben nézzenek szembe a gyerekek a kihívásokkal és képesek legyenek megbirkózni a problémákkal.

A teljes Boldogságóra program 10 egymásra épülő témából áll:

1. Boldogságfokozó hála
2. Optimizmus gyakorlása
3. Önbecsülés növelése
4. Társas kapcsolatok ápolása
5. Boldogító jócselekedetek
6. Célok kitűzése és elérése
7. Megküzdési stratégiák
8. Apró örömek élvezet
9. A megbocsátás gyakorlása
10. Testmozgás

AZ ÓVODA HAGYOMÁNYAI, ÜNNEPEK, EGYÉB RENDEZVÉNYEK

Ünnep, rendezvény megnevezése	Nevelési cél	Közösségi szint	Felelős	Ünnep tartalma, kapcsolódó hagyomány	Meghívottak
Mikulás (dec. 6.)	A Mikulásvárás, ajándékozás érzelmi megalapozása.	Csoport, óvodai	Minden óvónő	Levelet írunk a Mikulásnak. Verssel, dallal készülnek a gyerekek. Óvónők mese- dramatizálással szórakoztatják a gyerekeket. Minden csoportban személyesen ajándékozza meg a Mikulás a gyerekeket.	Általános iskolások Nyugdíjas klub
Karácsony (dec. 25-26.)	Meghitt karácsonyi hangulat megteremtése által a szeretet, a békeesség, a közösségi érzés elmélyítése és az ajándékozás örömeinek közvetítése.	Csoport, óvodai	óvónők	betlehemes játékok bemutatása. Közös karácsonyi ünnep az aulában. Karácsonyfadíszek készítése, fenyőfadíszítés. Meglepetést készítünk a családnak. Mézeskalácsot sütünk.	Általános iskolások, szülők
Karácsonyi kellékek vására, az óvoda szervezésével	Karácsonyi ajándékozás örömeinek fokozása	csoport	óvónők	Az óvónők változatos technikákkal karácsonyi díszeket készítenek. A befolyt összegből a gyerekeknek karácsonyi ajándékokat vásárolunk.	az érdeklődő szülők
Farsang (február)	Vidám farsangi mulatsággal a tél búcsúztatás hagyományának megőrzése.	Csoport, óvodai		Feldíszítjük a csoportszobát. Álarcokat, jelmezeket készítünk. Nagyok részére mókás ügyességi versenyt szervezünk. Egész napos jelmezes, táncos mulatságot rendezünk.	szülők

Március 15.	A szabadságharcra történő megemlékezéssel a hazafias érzelmek megalapozása.	Szomszédos csoportok	Óvónők	Zászlókat, kokárdákat készítünk. A gyerekek Kossuth-nótákat énekelnek. Zászlókkal, virágokkal elszétálunk az emlékműhöz.	
Húsvét (április)	Húsvéti népszokások ápolása, tavaszvárás hangulatának megteremtése.	csoport	óvónők	A csoportszobát feldíszítjuk a tavasz és húsvét jelképeivel. Hímes tojásokat festünk változatos technikákkal. Húsvétra jellemző figurákat barkácsolunk. A fiúk meglocsolják a lányokat.	
Májális (május 1.)	A régi majálisok hangulatának érzékeltetése	csoport	óvónők	Kirándulást szervezünk. Májusfát állítunk az óvoda udvarán.	
Anyák napja (május első vasárnapja)	Anya-gyermek érzelmi kapcsolatának mélyítése.	csoport	óvónők	Verssel köszöntjük az édesanyákat, nagymamákat. Saját készítésű ajándékkal kedveskednek a gyerekek.	anyák, nagymamák
Gyermeknap (május utolsó vasárnapja)	Az óvoda és a család, a gyermek és szülő kapcsolatának erősítése.	óvoda	óvónők	Feldíszítjük az óvoda udvarát. Érdekes programokat szervezünk erre a délelőtti: játszó-házat, ügyességi játékokat.	szülők
Évzáró		óvoda	óvónők	A középösök elbúcsúztatják az iskolába készülő nagyokat. Előadásokat szervezünk, melyek maradandó élményt nyújtanak a gyerekeknek.	A gyermekek hozzátartozói.
Születés- és névnap	Közösségi, baráti kapcsolatok erősítése	csoport	óvónők	Születésnap kör. Gyertyagyújtás. Ünnepezt köszöntése dallal, verssel, mesével	

Alkalmanként zenés vagy bábos előadást szervezünk. Célunk, hogy a meghívott előadóművészek színvonalas műsorral szórakoztassák a gyerekeket.

Minden alkalommal plakáton hívjuk fel a figyelmet a rendezvényekre, s személyesen tájékoztatjuk őket azok tartalmáról.

A szülőkkel közösen szervezzük meg a kirándulásokat, s segítséget nyújtanak azok lebonyolításában, így erősítve az óvoda-család kapcsolatát.

Az óvoda hagyományos ünnepei a szülők felé nyitottak, érdeklődésüknek megfelelően vegyenek részt ezeken.

Az éves munkatervben tervezzük meg az adott nevelési év rendezvényeit.

AZ ÓVODA KAPCSOLATAI

Partnerkapcsolatainkban célunk a partneri elégedettség folyamatos javítása, a reális, pedagógiaiilag elfogadható elvárásoknak való megfelelés.

Család

Az óvodapedagógusok figyelembe veszik a családok sajátosságait és szokásait, és az együttműködés során családhoz illesztett, intervenciós gyakorlatot alkalmaznak, biztosítva a személyre szabott segítségnyújtást. Emellett kiemelt hangsúlyt fektetünk az óvodai nevelést támogató intézményekkel való együttműködésre, hogy a gyermekek fejlődése minél hatékonyabb legyen.

A gyermekek nevelésében az elsődleges szerep a családé, az óvoda csak segít a szülőknek. Ahhoz, hogy a gyermeket megértsük, meg kell ismernünk a család nevelési követelményeit, stílusát, szokásait, hagyományait és csak tapintatosan befolyásolhatjuk az életmód jó szokásainak alakítására. Óvodánkban a szülőkkel való kapcsolattartás mindennapos és jónak mondható.

Arra törekszünk, hogy elfogadjuk a szülőt még akkor is, ha a gyermeke nevelésében súlyos hiányosságokat tapasztalunk, és őszinte segítőtőszándékunkat éreztetjük.

A kialakult jó kapcsolat a közös programok, és együttes tevékenységek alkalmával egyre mélyül.

Az óvodai és családi szocializációs folyamatok tudatosabb fejlesztése mellett az erkölcsi nevelés és viselkedés kultúra fejlesztésére szükséges nagyobb gondot fordítanunk. A szülőkkel közösen kell küzdenünk az erkölcsileg elítélhető gondolkodás és cselekedetek ellen.

A további jó és tartalmas kapcsolat és a nevelési eredmények növekedése érdekében szükségesnek tartjuk az alábbiakat:

- Az óvónő emberi magatartásában, szakmai felkészültségében egyaránt példamutató legyen.
- A család és az óvoda között legyen kölcsönös bizalom, megértés, őszinte együttműködés.
- A szülő érezze, hogy gyermekét szeretik az óvodában, tapasztalja, hogy gyermeke szeret óvodába járni, szereti óvónőit, dajka néniket, gyerekeket.
- Az óvónők ismertessék meg a szülőket a gyermeki jogok nemzetközi egyezményében foglaltakkal (hiszen ezekből számos napi nevelési feladat vár megoldásra óvodánkban és családokban egyaránt), és a gyermekvédelmi törvénnyel.

Az együttműködés formái:

- szülői értekezletek (legalább negyedévenként, 3 havonta a HHH-s gyerekek szüleivel)
- nyílt napok
- családlátogatások (szükség esetén)
- munkadélutánok
- teadélután (bál)
- óvodai ünnepélyek
- szülői munkaközösség működésének biztosítása

Igény és elégedettségmérés, valamint erre épülő fejlesztések a partnerkapcsolatokban megfogalmazott cél elérését segítik.

Az óvoda és az iskola

Az óvodából az iskolába történő zavartalan átmenet megkívánja az óvoda és az iskola nevelőmunkájának összehangolását.

Az óvoda iskola-előkészítő munkája akkor sikeres, ha a gyermekek örömmel és bizalommal várják az iskolát. Az együttműködésben érvényesüljön a kölcsönös bizalom, egymás munkájának ismerete és megbecsülése.

Az óvoda vezetője és az óvónők teremtsék meg annak a feltételeit, hogy a leendő első tanítónéni teljes képet kapjon az óvoda mindennapi életéről, iskolássá előkészítő munkájáról.

A vezető óvónő feladata, hogy az iskolával fenntartsa ezt a kapcsolatot.

Az óvoda az iskola esetleges követelményeinek hatására sem térhet el az óvodai nevelési program céljától, feladataitól, módszereitől.

Az óvónő feladata, hogy a gyermekeket fokozatosan alkalmassá tegye az iskolai életbe való bekapcsolódásra és a tanulás megkezdésére.

Az óvónő látogasson el az iskolába, a gyerekek ismerkedjenek meg a tanító nénivel, vegyenek részt a közös rendezvényeken, ünnepélyeken, foglalkozásokon és tanórákon.

Az óvónő kísérje figyelemmel a beilleszkedést.

A gyermek fejlettség szerinti iskolakezdése érdekében működjön együtt a családdal és a nevelési tanácsadókkal.

Orvosi és pszichológusi szakvélemény alapján döntse el, hogy a gyerek megkezdje-e az iskolai tanulást.

Az oktatási törvényben foglaltak alapján döntsön a gyermek beiskolázásáról.

A kapcsolattartás formái: látogatások, tapasztalatcserék, munkaközösségi foglalkozások, továbbképzések, egymás rendezvényein, ünnepein való részvétel, közreműködés, értekezletek, tájékoztatások a gyermekek egyéni fejlődési üteméről, várható alkalmazkodási nehézségekről, egymás programjának megismerése

Az óvoda és a közművelődési intézmények

A közművelődési intézmények – könyvtár – sajátos lehetőségeiket tudatosan használja fel az óvónő.

A kapcsolat kezdeményezője, irányítója a vezető óvónő, de a kapcsolattartás a gyerekeket legjobban ismerő óvónő feladata.

Az óvónő különböző foglalkozásokhoz kapcsolódóan tervezze meg az ismerkedést az intézmények épületeivel és funkcióival.

Az intézmények kínálatából úgy válogasson, hogy elősegítse a nevelési feladatok sokoldalú, sikeres megoldását.

A kapcsolattartás formái: látogatás, tájékoztatás, megbeszélések, rendezvényeken való részvétel.

Az óvoda egyéb kapcsolatai

Tartalmi kapcsolat a fenntartóval, a pedagógiai, szakmai szolgáltató intézményekkel, a nevelés tanácsadóval, a speciális képességeket vizsgáló szakértői bizottsággal, az egészségügyi szakszolgálattal (védőnő, orvos), a gyermek- és ifjúságvédelmi intézményekkel, a gyermekjóléti szolgálattal.

Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése

SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK ÓVODAI NEVELÉSE

Az óvodai nevelés a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik. A nevelés hatására a sérült kisgyermeknél is fejlődik az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés. A sajátos nevelési igény szerinti környezet kialakítása, a szükséges tárgyi feltételek, és segédeszközök megléte akkor biztosítja a nevelési célok megvalósíthatóságát, ha a napirend során a gyermek mindig csak annyi segítséget kap, ami a további önálló cselekvéséhez szükséges.

Intézményünk nevelési programja tartalmazza az integráltan nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek ellátásához szükséges speciális fejlesztő tevékenységeket és kötelezettségeket, mivel fenntartónk kijelölte intézményünket ezen feladat ellátására. Fenntartónk kötelező feladatként szervezi az integrált óvodai nevelést, és biztosítja annak személyi és tárgyi feltételeit, amelyeket saját fenntartásában, intézményünkben teljesít.

Célok:

- az elvárások igazodjanak a gyermekek fejlődésének üteméhez,
- fejlesztésük a számukra megfelelő területeken valósuljon meg,
- a sajátos nevelési igényű gyermekeket a nevelés, a fejlesztés ne terhelje túl,
- a rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztő terápiák programjai váljanak az óvodák nevelési programjainak tartalmi elemeivé.

A sajátos nevelési igény kifejezi:

- a) a gyermek életkori sajátosságainak a fogyatékoság által okozott részleges vagy teljes körű módosulását,
- b) a képességek részleges vagy teljes kiesését, fejletlenségét, eltérő ütemű fejleszthetőségét.

A sajátos nevelési igény a szokásos differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, illetve kiegészítő fejlesztő, korrekciós, habilitációs, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teszi szükségessé.

A gyermekek habilitációs, rehabilitációs célú fejlesztésének az alapja a szakértői bizottság szakvéleménye.

A habilitációs, rehabilitációs egyéni és/vagy csoportos fejlesztés gyógypedagógiai kompetencia. Az egyéni fejlesztési terv elkészítéséhez a gyermek fogyatékoságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező gyógypedagógiai tanár, terapeuta közreműködése szükséges.

A fejlesztés magába foglalja a vizuális, akusztikus, taktilis mozgásos észlelés folyamatait, a motoros képességek, a beszéd- és nyelvi készségek fejlesztését. Az egyes fogyatékosági típusok függvényében más-más terület kap nagyobb hangsúlyt.

Enyhén értelmi fogyatékos gyermek

Az enyhén értelmi fogyatékos gyermek fejlesztésében meghatározó és kívánatos a nem fogyatékos óvodás korúakkal történő együttnevelés.

A spontán tanulást, a társakkal való együttműködést, a kommunikáció fejlődését segítik azok az élmények, tapasztalatok és minták, amelyeket a gyermek a kortárs csoportban megél.

Az integrált óvodai nevelés keretében szükség szerint gondoskodni kell a folyamatos gyógypedagógiai megsegítésről.

Külön óvodai csoport létesítése kizárólag az 5. életévét betöltött – óvodai nevelésre kötelezett – és a komplex – gyógypedagógiai, pedagógiai, pszichológiai és orvosi – vizsgálat diagnózisa alapján egyértelműen az enyhén értelmi fogyatékos övezetbe sorolt gyermekek számára abban az esetben lehet szakmailag indokolt, ha az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget a gyermek vélhetően csak a speciális nevelés keretében biztosított, intenzív gyógypedagógiai fejlesztés mellett éri el.

Beszéd-fogyatékos gyermek

Beszéd-fogyatékos gyermek esetén a receptív vagy expresszív beszéd/nyelvi képességrendszer szerveződésének fejlődési eredetű vagy szerzett zavara miatt az anyanyelv elsajátítás folyamata akadályozott, a gyermek életkorától eltérő.

A beszéd-fogyatékos gyermek szenzoros, motoros vagy szenzomotoros problémája (expresszív diszfázia, receptív diszfázia, kevert típusú diszfázia, a folyamatos beszéd zavarai, logofóbia, centrális eredetű szerzett beszédzavarok, orrhangzós beszéd), illetve a beszédproblémákhoz társuló megismerési nehézségek és viselkedés zavarok miatt eltérően fejlődik.

Beszéd-fogyatékos az a gyermek, akit a szakértői bizottság a komplex vizsgálata alapján annak minősít. A beszéd-fogyatékos gyermek óvodai nevelését megelőzheti a korai fejlesztés.

A nyelvfejlődési és beszédzavarok megmutatkoznak:

- az anyanyelvi fejlettség alacsony szintjében
- a beszédértés és észlelés nehézségében,
- a kifejezőkészség nehézségében (szegényes szókincs, grammatikai fejletlenség),

- a beszédsszerveződés nehézségében (mondatalkotási készség nehézsége, összefüggő beszéd kialakulatlansága),
- a beszédsszervi működés gyengeségében, a beszéd-hangok tiszta ejtésének hiányában,
- az írott nyelv elsajátításának nehézségeit előjelző kognitív képességzavarban (fonológiai tudatosság, taktilis, vizuális észlelés, verbális emlékezet zavarai),
- a verbális tanulás lassú fejlődésében.

A beszéd- és nyelvi problémák súlyos zavara mellé társulhatnak részképességzavarok (diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia veszélyeztetettség) és magatartás problémák, amelyek nehezítik a gyermek beilleszkedését.

A gyermek egyéni képességeihez igazodó intenzív fejlesztőmunka során fontos, hogy az ismeretszerzést sokoldalú tapasztalatszerzést biztosító módon, cselekvésbe ágyazott játékos módszerekkel tegyük lehetővé, amely segíti a társas kapcsolatok kialakulását és a személyiség fejlődését is.

Az óvodai nevelés, fejlesztés egész időtartama alatt kiemelt feladat:

- az aktív nyelvhasználat és kommunikáció kialakítása,
- az értelmi fejlesztés,
- a mozgás és észlelési funkciók,
- a vizuomotoros koordinációs készség javítása,
- az érzelmi élet fejlesztése,
- speciális eszközök és módszerek alkalmazásával egyéni és kiscsoportos fejlesztési formában.

A speciális nevelés keretében biztosított fejlesztés segíti az iskolába lépéshez szükséges fejlettségi szint elérését. A gyermek fejlődéséről a szülőket folyamatosan tájékoztatni kell, a gyermek fejlesztése a szülőkkal való együttműködés keretében, egyéni fejlesztési terv alapján valósulhat meg.

Azoknál a beszéd fogyatékos gyermekeknél, akiknél több beszédprobléma együttesen fordul elő, vagy a beszéd fogyatékosághoz a testi érzékszervi- és pszichés fejlődés zavara társul, az eredményes fejlesztés a logopédia és a társuló fogyatékoság módszereinek kombinációjával valósulhat meg.

Beilleszkedési zavarral, magatartási problémával tanulási nehézséggel küzdő gyermekek integrált nevelésének projektterve

CÉL	FELADAT	ÉRINTETTEK KÖRE	FEJLESZTÉS TERÜLETEI	FOGLALKOZTATÁSI FORMA	PROGRAMBAN EGYÜTTMŰKÖDŐK	SIKERTÉRIUM	DOKUMENTÁCIÓ	HATÁRIDŐ
Az érintett gyermekek személyiségfejlesztése, felzárkóztatása sajátos pedagógiai szemlélettel és módszerekkel.	Pszichomotoros szenzorikus, kognitív, szociális képességek fejlesztése.	Beilleszkedési zavarral, magatartási problémával, tanulási zavarral küzdő teljes és részleges integrációban nevelkedő gyermekek.	Mozgás (nagy- és finommozgás) testéma, testfogalom téri orientáció megismerő funkciók vizuomotoros koordináció.	Egyéni és mikrocsoportos	Óvodavezető (pedagógia szakos tanár), gyógypedagógus, óvodapedagógus, gyógy- testnevelő, logopédus, Nevelési Tanácsadó, I. sz. Tanulási Képességei Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság pszichológusai.	A tanév szeptemberében induló adatok a tanév végén felmért kimutatható eredmény.	Pszichológiai vélemények a gyermekek fejlettségéről lapja, egyéni fejlesztési terv (hcti) lebontásba n) egyéni fejlesztő program éves ütemterve.	Október 1-től május 21-ig.
Cselekvési lépések Tanulási zavart okozó rész-képesség gyengeségek tüneteinek	Beilleszkedési zavarral, magatartási problémával, tanulási nehézséggel küzdő gyermekek felmérése az	Felmért gyermekek			Gyógypedagógus, óvodapedagógusok	Névsor	Pedagógiai jellemzés, egyéni fejlettségéről lap	Szeptember 15.

	program alapján. Mikrocsoporthoz fejlesztési differenciált feladat adással. Folyamatos konzultáció a szülőkkel. Folyamatos konzultációs a gyermekekkel foglalkozó pedagógusok között.	Gyógyped., óvodaped. Szülő. Óvoda pedagógusai.				A gyermekek fejlesztésében a csoport óvónői célirányosan vesznek részt.		
Tanév végén a fejlesztési tapasztalatainak összegzése, eredmények visszamérése.	Fejlettségmérő lap kitöltése. Pszichológiai kontroll vizsgálat.	Gyógyped. Óvped. pszichológus, gyermekek	Tapasztalatok felhasználása.	Megbeszélés konzultáció.	Gyógyped., óvped., pszichológus.	A programban együttműködők megvalósítják a tervezett programot.	Egyéni fejlesztésmérő lap, szakvélemény	Május 31.
Szülők véleményének megkérdezése.	Szülői elégedettség felmérése.	Óvodavezető (ped. szakos tanár, szülők		Megbeszélés	Óvodavezető	Elégedettség	Jegyzőkönyv	Június 05.

Programterv

Általános elvek

Az óvodai nevelés alapelvei, céljai és feladatai a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is azonosak a helyi Pedagógiai program óvodakép fejezetében megfogalmazottakkal.

A különleges gondozási igény kielégítése, sérülés specifikus módszerek alkalmazása.

Speciális nevelési célok

- Sajátos nevelési igényű gyermekek komplex diagnózisra épülő sérülés specifikus fejlesztése.
- Egyéni különbségen alapuló differenciált fejlesztésen keresztül a teljes személyiség fejlesztése.
- A szülők, mint partnerek bevonása a fejlesztő munkába.
- A sérült gyermekek szociális fejlettségének legmegfelelőbb integrációs forma alkalmazása az ép társakkal való együttnevelés céljából.

Tehetséges gyermekek nevelése

Tehetséges gyermekek céltudatos képességfejlesztése

Kiemelten tehetséges gyermek

Az óvodai élet a maga kiegyensúlyozott, biztonságos, elfogadó légkörével akarva, akaratlanul felszínre hozza a többet mutató gyermekek adottságait, képességeit. Megfelelő neveléssel, tág cselekvési szabadságot adva - a családdal együtt - lehetőséget biztosíthatunk a tehetség csíráit hordozó gyermekeknek a kreatív újat teremtő felnőtté váláshoz.

A tehetség meghatározása

Tehetségen azt a velünk született adottságokra épülő, majd gyakorlás, céltudatos fejlesztés által kibontakozott képességet értjük, amely az emberi tevékenység egy bizonyos vagy több területén az átlagosat messze túlhaladó teljesítményeket tud létrehozni.

A tehetséggondozás célja:

- a tehetséges gyermek erős oldalának fejlesztése,
- a tehetséges gyermek tehetséggel összefüggő gyenge oldalának erősítése,

Feladata:

- A tehetség erős oldalának fejlesztéséhez olyan érzelmi biztonságot nyújtó légkör szükséges, amelyben a gyermek elmer indulni, kereshet, kutathat, tapasztalhat olyan dolgokat, amelyek tágítják világlképét.
- Vegyük körül őket minél több lehetőséggel, amelyekből tanulhatnak. Mutassunk lelkesedést az őket érdeklő dolgok iránt, mert lelkesedésünk erősíti a különböző képességek kibontakozását.
- Tudjunk beszélgetni a gyerekekkel, és olyan játékot játszani, amely fejleszti képzeletét.
- A tehetséges gyermek érzelmi energiáit irányítsuk teremtő, alkotó folyamatba.
- Az óvodai élet rendje lehetőséget ad a tehetségre irányuló hajlam kibontakozására, melynek gondozása napi feladatunk.

- A személyre szóló tehetséggondozáshoz a tárgyi feltételeket, és körülményeket biztosítani kell.
- A tehetséges gyermek tehetséggel összefüggő gyenge oldalának erősítése, fejlesztése szintén körültekintő, fejlesztő munkát igényel az óvodapedagógustól.

A gyermek én tudata attól függően alakul, hogy a környezete mit tart róla.

Nevelésünkkel segíthetjük, bátoríthatjuk a tehetség lehetőségét magába hordozó gyermeket saját jövőképeének kialakításában.

GYERMEK-ÉS IFJÚSÁGVÉDELEM

Az óvodáskorú gyermekek nevelésében a legfontosabb nevelési funkciót a jól működő családok tölthetik be.

Cél:

- Az intézményünkbe járó gyerekek helyzetének felmérése, a hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekek fokozottabb segítése. A neveltetésükből vagy családjuk szociális helyzetéből adódó hátrányaik mérséklése.

Az óvodapedagógus feladatai

- Felismeri az általa nevelt gyermek teljesítmény viselkedés és kapcsolatzavarainak kiváltó okait.
- Jelezni a problémákat az óvoda gyermekvédelmi felelősének.
- Együttműködni a családokkal való kapcsolattartásban.
- Differenciált bánásmódot alkalmazni az adott gyermek nevelésében.
- Nyomon követni a fejlődését, szükség esetén szakemberek segítségét igénybe venni.
- Kötelesek bizalmasan kezelni a tudomásukra jutott információkat.

A gyermekvédelmi felelős feladatai

- Nyilvántartást vezetni a veszélyeztetett helyzetű gyermekekről.
- Nyilvántartani a hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekeket.
- A szülőket tájékoztatni a gyermekvédelmi feladatokról.
- Egészségvédő mentálhigiénés programok szervezése a szülők bevonásával.
- Szülők anyagi nehézsége esetén támogatás juttatás biztosítása, ennek nyilvántartása.
- Kapcsolattartás a Gyermekjóléti Szolgálattal.
- Adatgyűjtés évente az óvodánkba járó gyermekek családjainak jellemzőiről.
- Az óvodalátogatás figyelemmel kísérése.
- Köteles bizalmasan kezelni a tudomására jutott információkat.
- Minden tanévben éves tervet, illetve beszámolót készít.

Törvényi meghatározás

Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

a, szülő alacsony iskolai végzettsége, önkéntes nyilatkozata alapján legalább alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik.

b, szülő alacsony foglalkoztatottsága, legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy

c, gyermek elégtelen lakókörnyezete

Halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, aki esetében az előzőekben felsorolt körülményekből legalább 2 fennáll.

AZ ÓVODA SPECIÁLIS FELADATAI

Az óvoda speciális feladatai:

- A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek integrált fejlesztése az óvodai fejlesztőprogram segítségével.(Esélyteremtő óvoda)
- Speciális fejlesztő tevékenységek, (azon gyermekeknek, akik a Tanulási Képességeket vizsgáló, Szakértői, és Rehabilitációs Bizottság szakvéleményével rendelkeznek.
- A másság elfogadására nevelés- felnőtt korban könnyebben illeszkednek be a társadalomba.

Integrációs nevelés az óvodában:

- Az eltérő családi háttérrel rendelkező, különböző képességű és fejlettségű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeket együtt neveljük, fejlesztjük a csoportokban
- 3-7 éves halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek esetében DIFER mérést végzünk. A mérés eredményei alapján egyéni fejlesztési terveket készítünk.
- A gyerekek fejlődését három havonta értékeljük.
- A szülőkkel három havonként megbeszélést tartunk a gyermekek fejlesztéséről.
- Teret engedünk a nevelés során, hogy az otthonról hozottakat nevelési értéként gyakorolják, és kamatoztathatják
- Együttműködő és elfogadó környezet kialakítása, ahol nincs előítélet
- Egyéni különbségekre ügyelő egyéni pedagógiai eszközök és módszerek
- A bátorító nevelés tudatos alkalmazása

Az óvoda integrációs programja (Óvodai fejlesztő program)

A célrendszer megfogalmazása

- A hátrányos helyzetű gyermekek integrált keretek között megvalósuló nevelése 3-7 éves kor között.
- Az eltérő családi háttérrel rendelkező, különböző képességű és fejlettségű gyermekek együttfejlesztése, együttnevelése az esélyegyenlőség megteremtése érdekében.
- Biztosítani minden gyermek számára - különös tekintettel a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeknek - a lehetőséget képességeik maximális kibontakoztatásához, egyénre szabott, differenciált képességfejlesztéssel, a gyermek egyéni fejlettségéhez igazított foglalkoztatási forma gyakorlásával.

- A korai prevenció megvalósítása az egészséges életmód, az érzelmi, értelmi, a szocializáció területén – együttműködve a családi és társadalmi környezettel a hátrányok leküzdése érdekében.
- A gyermek emberi méltóságának, jogainak biztosítása, az egyéni különbségek tiszteletben tartása, nagyfokú tolerancia.
- A gyermekeknek az óvodai élet során meg kell találniuk a biztonságot, a megfelelő odafigyelést, bizalmat kell ébreszteni bennük.
- Arra törekszünk, hogy a gyermek önmaga szükségletének megfelelően, önmaga ütemében, önmagához viszonyítva fejlődjen - szem előtt tartva az iskolára való felkészülést.
- A meleg, biztonságos, elfogadó és tevékenységet biztosító légkörben harmonikusan fejlődjen a gyermek személyisége.
- Esélyegyenlőtlenség csökkentése, különösen a kommunikáció és a szocializáció fejlesztésével, erősítésével.
- Többségi, kisebbségi kulturális értékek megőrzése, az otthonról hozott tudás, kultúra, érték elfogadása.
- Együttműködő, elfogadó, előítéletek nélküli környezet megteremtése.
- Személyiségfejlesztés, közösségfejlesztés: a gyerekek toleranciaképességének, a kisebbség és a többség, a másság elfogadása gyakorlatának kialakítása.
- Társadalmi beilleszkedés, integrálódás iránti motiváció erősítése, fenntartása.
- Pozitív életmódmodell nyújtása, egészséges életmód kialakítása, a testi-lelki egészség, mint érték elismertetése.
- A pedagógiai módszertani kultúra javítása, módszertani repertoárunk állandó gazdagítása, folyamatos innováció, önképzés, team munka gyakorlása.
- Az óvoda párbeszédet alakít ki a programban résztvevő szülőkkel, partnereivel.

Ezek eredményeként:

- Hozzájárulunk a gyerekek esélyegyenlőségének megteremtéséhez.

Az integráció szempontjai

A jegyző előtt tett nyilatkozatok alapján felmérjük:

- a szülők iskolai végzettségét,
- hogy kiegészítő családi pótlékot kap-e a család gyermeke után,
- a nyilatkozattételhez személyes adatai kezeléséhez hozzájárul-e,
- igényt tart-e az integrációs felkészítés rendszerében való részvételre
- az intézmény az önkormányzattól igazolást kap a halmozottan hátrányos gyerekekről

Az integrációs program kiemelt területei:

Szervezési feladatok

Az óvoda az első intézmény, ahol megkezdődik a gyerekek szocializációja, személyiségük sokoldalú fejlesztése, amely által megalapozódik, formálódik későbbi felnőttként megélt jövőjük. Ezért ez a társadalmi szinten igen fontos munkafolyamat már három éves kortól ki kell, hogy terjedjen minél több halmozottan hátrányos helyzetű gyerekre.

Alapvető dolognak tartjuk, hogy az óvodás korú gyerekek nagy része három éven át részesüljön az óvodai nevelésben, mielőtt iskolába megy. Mivel ezeknek a gyerekeknek nagy része rossz anyagi körülmények között tengődő, perifériára sodródó család gyermeke, ezért az utolsó év sok gyermek esetében kevés ahhoz, hogy behozza a hátrányokat és valóban éretten hagyja el az óvodát.

Tény, hogy az első 4 év a legfogékonyabb korszak a gyermek életében, a primer prevenciók lehetőségei, a családban fellelhető hiányok korai pótlása és az iskolai alkalmasság megalapozása.

A felmérések alátámasztják, hogy a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek 90%-a roma származású. A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai beíratásának támogatásához minden lehetőséget mozgósítunk. A védőnő tájékoztat bennünket a leendő kiscsoportosok várható létszámáról, és jelzést ad felénk a községből el- illetve ideköltöző családokról. Családlátogatások alkalmával igyekszünk meggyőzni a szülőket az óvodai nevelés fontosságáról.

A roma gyerekek többsége nagycsaládban él, nyitott a közösségi kapcsolatokra. A roma gyerekek beilleszkedését nehezíti az eltérő értékrend a család és az óvoda között.

A szülők munkába állásának lehetőségét óvodánk rugalmas nyitva tartásával segítjük elő (napi 10 óra).

A családok anyagi szűkössége, kedvezőtlen szociokulturális háttere sokszor akadály a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek rendszeres óvodába járásának. (pl. öltözködés) Ezért gyakoriak az 1-2 napos hiányzások. Az óvodától hosszabb ideig távol maradó gyerekek családját a családsegítővel felkeressük. Hosszabb hiányzás esetén (pl. betegség) orvosi igazolást kérünk. Az igazolatlan hiányzásokat próbáljuk a minimálisra csökkenteni.

Nevelőtestület együttműködése

Nevelőtestületünk egységes munkaközösségként működik, hiszen fejlesztő munkánk igazán így válik hatékonyá. Rendszeresen megbeszéljük az elért eredményeket, és összehangoljuk a fejlesztés további lépéseit. Csak együtt tudunk hatékonyan dolgozni.

Pedagógiai munka kiemelt területei

A gyerekeket segítjük abban, hogy ki-kí felfedezze saját képességeit, képessé váljanak különböző közösségekbe beilleszkedni, tudják kezelni konfliktusaikat, bírják elviselni a kudarcokat, és fedezzék fel azt az utat, ami számukra a kiegyensúlyozottságot, boldogságot jelenti.

Az óvodába lépéskor egy komplex állapotfelmérést végzünk. Az anamnézis felvételére minden beszédhiba, kommunikációs és nyelvi zavar, pszichés probléma, részképesség- gyengeség esetén szükség van. Az óvodai mérés a gyermek képességeinek fejlettségi szintjét hivatott megállapítani. A mérés során a gyermekekről egy objektív, teljes képet tudunk alkotni, mely a gyermek fejlesztésének irányát mutatja. A csoportokban a mérések év elején és végén történnek. Az év eleji mérések tükrében végezzük a fejlesztő munkát. A beszédhibás gyerekek szűrését logopédus végzi, aki heti rendszerességgel jár óvodánkba. A nagy létszámú beszédhibás gyermekek miatt csak a nagycsoportosokkal tud foglalkozni. Havonta egyszer gyógypedagógus is jár az óvodába, figyelemmel kíséri a problémás gyerekeket, konzultál az óvónőkkel, fejlesztési tanácsokkal látja el őket. A problémás gyerekek esetében a Pedagógiai Szakszolgálat, és a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői Bizottság segítségét vesszük igénybe.

A 4-7 éves gyermekek körében a DIFER mérést alkalmazzuk.

Cél:

- feltárni, mely elemi készségek, képességek területén van lemaradás, s ennek fényében a fejlesztés irányát, tartalmát meghatározni
- nagycsoportosok esetében iskolaérettség megállapítása
- többszöri mérés alkalmával, vagy a DIFER- index segítségével a gyermek fejlődési potenciáljának, fejleszthetőségének megállapítása

A fejlesztés:

A gyerekek fejlődésének követésére fejlesztési naplót nyitunk, melybe rendszeresen bejegyzésre kerül fejlődésük üteme.

A fejlesztés célzottan azokra a területekre irányul, amelyekben a teljesítmény elmaradást mutat. A haladási tempót a fejlődési ütem határozza meg. Ha szükséges, egész kis lépésekben haladunk. Betartjuk a fokozatosság elvét, figyelünk a feladatok egymásra épülésére, hagyunk időt a gyakorlásra, a képességek megszilárdulására. A fejlesztésre főként csoportokban nyílik lehetőség, ekkor munkánk alapja a kiscsoportos, egyénre szabott, differenciált fejlesztés. A fejlesztés másik formája az egyéni foglalkozás. Nyugodt, elfogadó légkört teremtünk, ahol nem tudatosítjuk a hiányosságokat, viszont kiemeljük az eredményeket. A fejlesztés időtartamát a gyermek teherbíró-képességéhez, figyelmi állapotához igazítjuk. A foglalkozások időtartamát fokozatosan növeljük.

Az óvodai integrációs programunk meghatározza **az óvodai nevelés azon területeit, amelyek kiemelkedő jelentőséggel bírnak a** halmozottan hátrányos helyzetű **gyermekek fejlődésének elősegítésében:**

- játékba integrált tanulás
- mese, vers, báb, dramatikus játék
- mozgásos játék (összerendezett, koordinált mozgás kialakítása)
- ének, zene, énekes játék
- rajzolás, mintázás, kézimunka
- a külső világ tevékeny megismerése
- munka jellegű tevékenységek

Úgy gondoljuk, hogy a hátrányos helyzetű gyermekek iskolai sikerességének záloga a megfelelő minőségű és időtartamú óvodáztatásuk. Az iskoláskor kezdetéig a gyerekek fejlődésének üteme messze meghaladja a későbbi életszakaszok fejlődésének sebességét. Az élet első éveit meghatározó jelentőségűek az idegrendszer, a tanulás, az adaptációs készségek alakulásában.

Az alapvető készségek, melyek a sikeres iskolakezdés feltételei, kisgyermekkorban, óvodáskorban, az agyi érési folyamatok lezárulásáig rendkívül hatékonyan fejleszthetők. A kisgyermekkorban történő pedagógiai támogatás jelentősen csökkentheti a későbbi iskolai kudarcokat. A szegényebb családok gyermekei 5 éves korukra lényegesen elmaradnak kognitív fejlődésükben kedvezőbb helyzetű társaikhoz képest. Az elmaradás oka: a gyermeki fejlődés nem megfelelő ösztönzése, a szülők korlátozott erőforrásai, a megélhetési nehézségek okozta terheltség és az otthoni környezet hiányosságai. Tudatos óvodai pedagógiai munkára van szükség ahhoz, hogy a hátrányokat az óvodai nevelés csökkenteni tudja.

Az óvodai integrációs programunk legfőbb jellemzője a gyermekközpontú és családoorientált szemlélet.

Együttműködések - partnerségi kapcsolatok kiépítése

Az óvodából az iskolába való átmenet segítése

Az óvoda szakmailag önálló, mi határozzuk meg az iskola-előkészítéssel kapcsolatos fejlesztési feladatokat, méréseket, értékeléseket.

Az óvodánk az általános iskolával közös programokat, tapasztalatcseréket szervez, ezzel is biztosítva a nevelés folyamatosságát. Az óvodából az iskolába történő zavartalan átmenet megkívánja az óvoda és az iskola nevelőmunkájának összehangolását és együttműködését. Az együttműködésben érvényesül a kölcsönös bizalom, egymás munkájának ismerete és megbecsülése.

Tájékoztatást adunk a gyermekek fejlődéséről, egyéni fejlődésük üteméről (DIFER vizsgálatok), az egyéni bánásmód alkalmazásának tapasztalatairól és az esetleges várható alkalmazkodási nehézségekről. Próbáljuk elősegíteni a gyermekek iskolai beilleszkedését, ill. csökkenteni az átmeneti nehézségeket.

Cél: az óvoda és az iskola közötti – az iskolába való bekerülés előkészítését célzó – szakmai együttműködés, az óvodában elkezdődő folyamatos és tervszerű fejlesztő munka folytatása az iskolában.

A kapcsolattartás módja:

Az iskola tanítói óvodai foglalkozásokon vesznek részt. Konzultálnak az óvónőkkel a várhatóan az iskolánkba kerülő gyermekekről, annak családjáról.

Az óvodák nagycsoportosai részt vesznek az iskola rendhagyó óráin, rendezvényein, bemutató foglalkozásain. A kapcsolatot a leendő 1. osztályos tanítók tartják a nagycsoporttal foglalkozó óvónőkkel.

Közös rendezvények, programok:

- a leendő tanító nénik a nagycsoportos év alatt többször látogatást tesznek az óvodában
- szülői értekezlet a leendő elsős szülőknek
- közös játék-délelőtt az iskola tornatermében az elsősökkel
- a nagycsoportosok látogatása az iskolában
- a nagycsoportosok rendezvényein részt vesznek a tanító nénik
- közös Mikulás-várás, az alsó tagozat meglátogatja az ovis csoportokat
- a Petőfi-hét rendezvényén részt vesznek a nagycsoportosok
- színház
- Iskolába hívogató tartása a leendő elsősöknek.

A szülőkkel való kapcsolattartás

A zavartalan munkánk végzéséhez elengedhetetlen a szülőkkel kialakított jó partneri kapcsolat. Fontos, hogy a szülők megismerjék intézményünk célkitűzéseit, a szülői jogokat és kötelességeket, mert csak így tudják segíteni munkánkat. A szülőknek a nevelésben munkatársaknak kell lenniük, meg kell őket nyerni! Ennek érdekében igyekszünk meghitt emberi, bizalomra alapozott kapcsolatot kiépíteni a szülőkkel, a gyermek pozitívumait erősítjük, és erre alapozva kezdeményezzük a hibák javítását. Minden családdal foglalkozni kell, alaposan meg kell ismerni a családokban folyó nevelést, és a valóság ismeretében kidolgozni a szülőkkel együtt az ott fokozatosan megvalósítható javítást, helyesbítést.

Az óvoda elsősorban a családok felé nyitott, mert a gyerekek egészséges személyiségfejlődésében meghatározó jelentőségű a család.

A jó óvodapedagógus toleráns a szülőkkel, próbálja átélni helyzetüket és keresi a kapcsolatot a gyermekek érdekében.

A kapcsolat formái:

- családlátogatás
- szülői értekezlet
- esetmegbeszélés
- elektronikus levél
- napi beszélgetések

Fontos, hogy az előbbieket minél többször a pozitív kapcsolat eszközei legyenek. A szülőkkel való eredményes együttműködés nélkül a gyerekek nevelése, formálása szinte lehetetlen. Meg kell mondani, melyek azok a tevékenységi formák, amikor a szülők konkrét segítséget nyújthatnak. Mindenképpen szeretnénk munkánk aktív részeseivé tenni a szülőket. Elvárjuk tőlük a gyerekkel kapcsolatos problémák őszinte feltárását és a közreműködést annak orvoslásában.

Jelenleg is jól működik szülői munkaközösség, mely nemcsak segíti az intézményi rendezvényeket, hanem képviseli a szülői érdekeket is véleménynyilvánításukkal. Elvárjuk, hogy a szülők véleménynyilvánítása építő – segítő szándékú legyen, hogy ne csak megértsék az óvodát, hanem együtt munkálkodhassunk gyermekeik testi-lelki fejlődéséért. A szülőkre próbálunk hatni olyan formán, hogy elérjük azt, hogy kialakuljon bennük a felelősségérzet, kötelességtudat a saját gyermekeikkel szemben.

Célunk:

- rendszeresen járjon a gyermek óvodába
- a beteg gyermeket vigyék orvoshoz, megfelelő gyógyszeres kezelésben részesítsék
- a gyermeket tisztán, gondozottan küldjék az óvodába
- vegyenek részt az óvoda rendezvényein
- az óvodai munkát segítsék, tartsanak szoros kapcsolatot az óvónőkkel, érdeklődjenek gyermekük iránt
- jogos, vagy jogtalan sérelmeiket emberi módon beszéljék meg
- kialakítani a szülőkkel egy kölcsönös bizalmon alapuló partneri viszonyt
- az óvodai nevelés és a családi nevelés közelítése
- az óvónők ismerjék meg mélyebben a hátrányos helyzetű szülők társadalmi helyzetéből fakadó problémákat, nehézségeket
- megismertetni a szülőkkel a családi élet, a gyermeknevelés, a társadalmi együttélés szabályait

A gyermekekkel felmerülő probléma okának keresésekor, a megoldás kivitelezésekor arra a családi közösségre, működési módra kell építeni, amelyikben a gyermek az életét éli.

Ugyanakkor az óvoda és a család kapcsolatában a megfelelő információáramlás, egymás tisztelete, elfogadása is fontos. Ennek alapja lehet, ha a szülők is megismerhetik az óvodában folyó tevékenységeket.

A gyermek- és ifjúságvédelem, kapcsolat a családgondozóval

A gyermekvédelem minden gyermekre és fiatalra kiterjedő gondoskodás, pedagógiai, pszichológiai, szociális, egészségügyi, jogi tudnivalók összessége.

A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos tevékenység során elengedhetetlen a család és a nevelőtestület egymást kiegészítő munkája. Így a legfontosabb feladat a prevenció.

Ehhez szükséges a gyermekek családi és életkörülményeinek megismerése, nyílt, őszinte kapcsolatok kialakítása.

Közös feladatunk, a sajátos nevelési igény, a képességkibontakoztatás, a beilleszkedési zavarok, magatartási rendellenességek megoldása. Szükség esetén a Polgármesteri Hivatal, ill. a családgondozó segítségét is igénybe vesszük.

Községünkben Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálat működik, kéki családgondozója rendszeresen elérhető, problémáinkhoz segítőkészen áll. Tájékoztatja a rászoruló családokat a támogatási lehetőségekről és segíti őket érdekeik érvényesítésében.

- A családgondozó felkeresi a családokat az óvoda ifjúságvédelmi felelősével, felméri a család komplex segítségének területeit, a további találkozások rendszerét és céljait, a várható eredményeket tudatosítják.

Szoros együttműködésben kell lennünk a védőnővel, a házi orvossal, illetve a gyermekjóléti szolgálattal. Meg kell találnunk azokat a lehetőségeket, amelyek elősegítik annak az útnak a megkeresését, amelyben egyetlen gyerek sem marad ki az egészségügyi és szociális alapellátásból.

A védőnővel közösen nyomon kell követni:

- a 3-6 éves gyermek közösségekben való megfelelő alkalmazkodását, beilleszkedését
- a közösségi gondozás során előforduló fertőzések megelőzése, észlelése, gyógyítása
- az iskolai alkalmasságot, tanulási nehézségeket akadályozó tényezők megelőzése, korai felismerése és a fejlesztés megkezdése
- a szülők segítése, nevelési, gondozási feladatainkban
- a kisgyermek testi, lelki szociális fejlődésének nyomon követése

Folyamatosan együttműködünk a védőnővel, egészségmegőrző programokat szervezünk a szülőknek. A védőnővel egész évben folyamatos a kapcsolattartás. Közösen végezzük a leendő kiscsoportosok feltárását. A középső- és nagycsoportosoknál szűrővizsgálatot, ill. tisztasági vizsgálatot végez.

Óvodánkban a gyermekek védelmének rendszerében fontos feladatot látnak el az alábbi személyek:

- intézményvezető
- csoportvezető pedagógus
- nevelőtestület
- gyermekvédelmi felelős
- védőnő
- orvos

A gyermekvédelmi felelős feladata:

- a nyilvántartás rendszeres vezetése a gyermekekről
- családlátogatások
- folyamatos megfigyelése a hátrányos és a veszélyeztetett gyerekeknek
- rendszeres óvodába járás szervezése, szükség szerinti intézkedések megtétele
- kapcsolattartás a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat vezetőjével, orvossal, védőnővel, fogorvossal
- egészségügyi problémás gyerekekkel való törődés, odafigyelés a betegségükből adódó szokásaikra

Szakmai és szakszolgálatokkal

Szabolcs- Szatmár-Bereg Megyei Pedagógiai Szakszolgálat, Kemecsei Tagintézményével az 1. számú Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői Bizottsággal a kapcsolatunk állandó (vizsgálatok, terápiák, gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus logopédus, mozgásterapeuta), a szükséges esetekben igénybe vesszük szakmai hozzáértésüket.

Szervezési feladatok

<i>Kiemelt szempont</i>	<i>Fejlesztés iránya</i>	<i>Feladatok, tevékenységek</i>
A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai beíratásának támogatása	teljes körű, minél hosszabb ideig tartó óvodáztatás	Családlátogatások, szülőkkel beszélgetések, közös programok, nyílt óvodai foglalkozások. Kapcsolat a védőnővel, önkormányzattal.
Az igazolatlan hiányzások minimalizálása	Partneri együttműködések kialakítása	Közös programok a szülőkkel, szükség esetén családlátogatások.
A szülők munkába állását lehetővé tévő nyitva tartás kialakítása	Szülői igények figyelembe vétele	A nyitva tartás figyelembe veszi a szülők igényeit.

A nevelőtestület együttműködése:

<i>Kiemelt szempont</i>	<i>Fejlesztés iránya</i>	<i>Feladatok, tevékenységek</i>
Nevelőtestület együttműködése	Rendszeres team munka, esetmegbeszélések, hospitálások	Rendszeres együttműködés a fejlesztő csoportok között: esetmegbeszélések, egymás foglalkozásainak látogatása

A pedagógiai munka kiemelt területei

<i>Kiemelt szempont</i>	<i>Fejlesztés iránya</i>	<i>Feladatok, tevékenységek</i>
Az óvodába lépéskor komplex állapotfelmérés Kommunikációs nevelés	Részletes anamnézis Szókincs, beszédértés, nyelvi kifejezőképesség	Anyanyelvi nevelés feladatainak megvalósítása: beszélgetés, folyamatos beszéd, szókincsbővítés, mondókák, mesék, versek stb. Közvetlen tapasztalat és ismeretszerzés: mikrocsoportos tevékenységek. Családias légkör megteremtése: közös játék, mesélés, közös éneklés, bátorítás.
Érzelmi nevelés, szocializáció	Beilleszkedés, bizalom, elfogadás, együttműködés	Napi tevékenység: egészséges táplálkozás, a helyes testápolási és önálló öltözködési szokások fokozatos kialakítása, egészséges környezet megteremtése
Egészséges életmódra nevelés	Egészségtudat kialakítása, táplálkozás	Közös játékok, szerepjátékok, munkajellegű tevékenységek biztosítása
Társadalmi érzékenység tudatos fejlesztése	Befogadás, tolerancia,	
Korszerű óvodapedagógiai módszerek	Gyermek kezdeményezésére támaszkodó módszerek, differenciálás, kooperatív technikák, mozgás, zene, együttműködések	A módszerek rendszeres és változatos alkalmazása, projektek közös megvalósítása

Gyermekvédelemmel, egészségügyi ellátással, szociális segítségnyújtással kapcsolatos munka

<i>Kiemelt szempont</i>	<i>Fejlesztés iránya</i>	<i>Feladatok, tevékenységek</i>
Egészségügyi szűrővizsgálatok kezdeményezése, szervezése	Fejlődés nyomon követése, szükség esetén szakorvosi vizsgálat kezdeményezése	Rendszeres kapcsolat kialakítása a védőnővel, orvossal.
Gyermekorvosi, védőnői tanácsadás	Mint együttműködő partnerekkel közös programok kialakítása	Közös programok szervezése pl: egészségnap
Gyermekjóléti szolgáltatások kezdeményezése illetve szervezése	Ruha, játék, könyvgyűjtemények gyűjtése, szervezése, kirándulások, programok szervezése	Rendszeres kapcsolat kialakítása a családsegítővel.
A szociális ellátórendszerrel való aktív együttműködés	Szülők támogatása a beóvodázás segítésében	A szülők támogatása, bevonása az óvoda életébe.

Együttműködések kialakítása

<i>Kiemelt szempont</i>	<i>Fejlesztés iránya</i>	<i>Feladatok, tevékenységek</i>
Gyermekjóléti, családsegítő szolgálat	Szülők támogatása, erőforrásaink eltárása	
Védőnői hálózat	A gyermekek óvodai beíratásának támogatása, korai képességgondozással kapcsolatos tanácsadás	A tanév során naprakész az együttműködés az óvodaorvossal és a védőnővel
Szakmai szolgáltatók	Konzultációk a gyermek fejlődéséről, közös fejlesztési tervek, szolgáltatások szervezése, biztosítása	A következő szakmai szolgáltató intézményekkel állunk kapcsolatban: - Pedagógiai Szakszolgálat - Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság

Óvoda-iskola átmenet támogatása

<i>Kiemelt szempont</i>	<i>Fejlesztés iránya</i>	<i>Feladatok, tevékenységek</i>
Iskolaérettség elérését támogató pedagógiai munka	Tanulási képességek megalapozása, tanulási és egyéb részképesség zavarok megelőzése, monotóniatűrés, megoldási késztetés, alkotásvágy, figyelemkoncentráció	Fejlesztő foglalkozások biztosítása, differenciálás
Az érintett iskolával közös óvoda - iskola átmenetet segítő program kidolgozása	DIFER 4 éves korban, hospitálás, szakmai program, közös programok, műhely, esetmegbeszélések	Közös óvoda-iskola átmenetet segítő projekt megvalósítása
A gyerekek fejlődésének utánkövetése legalább az általános iskola első évében	Óvoda-iskola átmenet program közös tevékenységek.	Terv készül a kapcsolattartásra

Szülőkkel való kapcsolattartás, együttműködés

<i>Kiemelt szempont</i>	<i>Fejlesztés iránya</i>	<i>Feladatok, tevékenységek</i>
Személyes kapcsolat kialakítása minden szülővel	Családlátogatások, beszélgetések, közös programok	nyílt nap, teadélután, nyilvános ünnepélyek, fogadó órák, családlátogatás, szülői értekezletek, faliújságra kifüggesztett információk, írásos üzenetek
Rendszeres napi, vagy heti tájékoztatás	Egyéni fejlesztési napló, bejegyzések megbeszélése, foglalkozásokon való részvétel biztosítása, munkák elemzése	Napi beszélgetések, faliújságra kifüggesztett információk, írásos üzenetek
Egyéni beszélgetések	Család szokásainak, értékrendjének megismerése, nézetek kicserélése	Napi szinten családlátogatás, szülői értekezlet, fogadóóra
Szülői közösségek kialakítása	Rendezvények közös szervezése	Szülői munkaközösség működik az óvodában, bevonása a programok megvalósításába rendszeres
Partnerközpontú működés	Szülői igények kiszolgálása	Folyamatos szülői tájékoztatás

Intézményi önértékelés, eredményesség

<i>Kiemelt szempont</i>	<i>Fejlesztés iránya</i>	<i>Feladatok, tevékenységek</i>
Intézményi önértékelés készítése az OH ajánlása alapján	Mérhető, objektív mutatók, fejlesztési irányok meghatározása, eredmények összevetése	Az intézményi önértékelés elkészítése, szakértői értékelés

Az óvodai nevelés feladatai a sajátos nevelési igényű gyermekekre vonatkozóan

1. Az egészséges életmód kialakítása

A pedagógus feladatai

Gondozás területén

Folyamatos támogató odafigyeléssel, segítségnyújtással biztosítsa a sérült gyermekek jó közérzetét.

A gyermekek otthoni szokásaira alapozva a szükségleteinek megfelelő gondozási feladatokat tervezzen.

Lássa el a különleges gondozási igényből fakadó feladatokat (epilepsziás roham, lázgörcs, ételallergia esetén, segédeszközök használata pl.: hallókészülék).

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végén

A gyermek önállóan étkezik.

Egyéni fejlettségének megfelelően öltözik, testápolási teendőket végez.

Szükségleteit kommunikációs szintjének megfelelően jelzi.

Környezete rendjének fenntartásába bekapcsolódik, kisebb megbízásokat elvégez.

2. Mozgásfejlesztés

Nagymozgások fejlesztése

- Mozgáskotta használatával

Cél:

A mozgás motoros mintáinak ismételésével és gyakorlásával sajátítsák el a célirányos mozdulatokat. A nagymozgások fejlesztése álljon a mozgás örömeinek szolgálatában.

A pedagógus feladatai:

Az alapmozgások kialakítása, korrigálása, a motoros tanulás elősegítése.

Egyensúlyérzék fejlesztése.

A testkép- testtudat, a térérzékelés fejlesztése.

Izomtónus szabályozása.

3. Manipuláció és finommotorika fejlesztése

Cél: Szerezzenek sok tapasztalatot különböző fejlesztő eszközökkel, játékokkal végzett manipuláció során az anyagok és formák vizuális és tapintásos tulajdonságairól. Tanulják meg a tárgyakat, eszközöket megfogni, elengedni, ki- bekapni, három ujjal fogni, építeni. A látás – tapintás – mozgás együttes szabályozásával alakuljon a finommotoros koordinációjuk.

A pedagógus feladatai

A kéz és ujjak ügyesítése, mozgékonyságuk fokozása.

Célirányos csuklómozgás kialakulása, a kéz izomerejének és a z ujjak tapintó érzetének növelése.

Szem – kéz koordinációjának kialakítása.

Dominancia kialakulásának elősegítése.

4. Nonverbális és verbális kommunikáció, szociális készségek fejlesztése.

Cél:

A gyermekek képességszintjének megfelelően elemi kommunikációs és szociális készségek tanítása, melyek elősegítik az óvodai közösségbe való könnyebb beilleszkedést.

A nem beszélő gyermekek számára a környezet adaptálásával a nonverbális kommunikáció lehetőségének megteremtése.

A pedagógus feladatai:

Beszédkedv felkeltése, beszédszervek ügyesítése.

Hallási figyelem fejlesztése.

Aktív beszéd indítása, passzív szókincs bővítése.

Elemi viselkedési szabályok megtanítása.

Utánzás tanítása.

A kapcsolatteremtéshez szükséges készségek tanítása.

5. Kognitív funkciók fejlesztése

Cél:

Játékos szituációkban a gyermeki ismeretszerzés alapját képező megismerő funkciók fejlődésének elősegítése. Tevékenységek közben szokjanak hozzá a többi gyermek közelségéhez, tapasztalják meg a csoportos helyzetet.

A pedagógus feladatai

Megismerő funkciók fejlesztése.

Asszociációs készségek, általánosítása fejlesztése.

Információfeldolgozás, szelekciós képesség kialakítása.

Az itt felsorolt területeket nem elkülönítve szervezzük meg, hanem komplex helyzetek megteremtésével igyekszünk a gyermeki személyiséget fejleszteni.

Az óvodai élettevékenységi formái, tartalma

1. Játékra nevelés

Cél:

A játék tudatos fejlesztésével alakuljon a gyermek saját aktív tevékenysége. Válgjon a játék a sérült gyermekek számára is örömszerző és élményszerű tevékenységgé.

A pedagógus feladatai

Adekvát játékhasználat megtanítása.

Integrálja, koordinálja az ismereteket.

Alapkészségek kialakítása a játék során.

Az együttes játék örömének felfedeztetése.

A tevékenység egymásra épülő tartalma

Játékforma	Tevékenység
Mozgásos játékok.	Mászókázás, csúszdázás, homokozás, hintázás, labdajátékok, szánkózás, rollerezés
Finommotoros mozgást fejlesztő játékok.	Építés, különböző formájú, anyagú elemekből (Dubló, lego, nagyméretű szivacsépítő) gyöngyfűzés Ravensburger fejlesztő játékok használata
Szerepjátékok elemi.	Főzőcske, orvosi játék, vendégség

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végén

Képes fejlettségének megfelelően az adekvát játékhasználatra.

Tudnak játékeszközt választani, elkérni, várni, a használat után helyére tenni.

Képesek rövid ideig együtt játszani.

2. Mozgásfejlesztés

Cél:

Segítse elő a mozgásfejlődés minőségi eltérésének pontosítását, korrekcióját.

A pedagógus feladatai

Fejlessze az erőt, ügyességet, állóképességet.

Segítse a biztos egyensúly kialakítását.

Javítsa a hibás és összerendezetlen mozgásokat.

Segítse a mozgásos gátlás oldását a mozgás megszerettetésével.

A tevékenység egymásra épülő tartalma

Mozgáselem	Tevékenység
Járás	Kis és nagy lépésekkel vonalon, vonal között tárgyak kikerülése, átlépése tornaszerek tartásával, irányításával
Futás	Gyors, lassú tempóban, különböző irányban, különböző szélességű vonalak között, futkározás, célbafutás, futás
Ugrás	Szökdelés, karikába be- és kiugrás, mélyugrás
Csúszás	Hason, háton, ülésben, padon föl és lefelé
Kúszás	Térden – tenyéren, négykézláb váltott karral, különböző tárgyak kerülésével
Mászás	Talpon – tenyéren, különböző tornaszereken (bordásfal, pad, kötélháló)
Gurulás	Hossztengely körüli gurulóátfordulás, Body Roll hengergyakorlatok

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végén

Örömmel és szívesen mozog.

Fejlődik a gyermek mozgáskoordinációja, egyensúlyérzéke.

A foglalkozások rendjéhez igazodva ismeri a szabályokat, törekszik betartásukra.

3. Vizuomotoros fejlesztés

Cél: Manipulációs tevékenységek során fejlődjenek sajátos vizuális képességeik.

A pedagógus feladatai

Alakítsa a célirányos kézmozgásokat.

Keltse fel az érdeklődést az ábrázolótevékenységek iránt.

Ismertesse meg a gyermekeket az ábrázolás eszközeivel és technikáival.

	Tevékenységek
Vonal	Levegőben rajzolt vonalak utánzása, vonalhúzás nagyméretű papíron, vonalhúzás különböző eszközökkel (kréta vastag ceruza ecset), vonalkövetés, sokféle vonal átírása (labirintus), vonalelemekből kép készítése (ház tetőn cserép, kerítés, eső, hullám, kígyó), vékony drót hajlítgatása minta alapján
Folt	Foltképzés: ceruzával, festékekkel, krétával, papírtépéssel, csöppentéssel, festékfolyatással, nyomtatással (krumpli nyomda), papírragasztás, színek – alapszínek, szín kimosással világosítás (világos-sötét színek)
Forma	Természeti és mesterséges formák megfigyelése (kavics, kagyló, gesztenye, kocka, gömb), szín és térformák megfigyelése, gyurmázás – agyagozás

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végén

Kialakul megközelítőleg a helyes ceruzafogásuk.

Szívesen ábrázol.

A rajzban megjelenik a kezdeti emberalak ábrázolás.

Kialakul a kezesség.

Rövid ideig képes helyhez kötötten tevékenykedni.

4. Zenei nevelés

Cél:

Váljanak nyitottá a környezet zörejeinek és zenei hangjainak érzékelésére. Oldódjanak gátlásaik, fejlődjenek érzelmeik. Fejlődjön éneklési és beszédképességük egyaránt, éljék át az együttjátszás örömeit.

Szöveg – mozgás - játék összekapcsolódása során a zene váljék a gyermekek spontán önkifejeződésévé.

A pedagógus feladatai

A nap folyamán – alkalomszerűen – többször is teremtsen olyan légkört, amelyben a dalolással kedvet kelt, és mintát ad a gyermeknek az önkéntes utánzásra, spontán dúdolgatásra, énekelgetésre.

Ismertesse meg a gyermekeket a magyar mondókkal, énekes játékokkal a jeles napi népi hagyományokkal összekapcsolva.

Fejlessze a gyermekek ritmusérzékét és zenei hallását.

A tevékenység egymásra épülő tartalma

Zenei képességek

Egyenletes lüktetés.

Ritmus.

Gyors–lassú tempó

Magas–mély hangok.

Halk–hangos különbsége.

Mozgásformák

Hangszín

Tevékenység

Érzékeltetése: páros felnőtt – gyermek játékokban, utánzó játékos mozdulatokkal (ujj összeütögetése, ujj billegetés, ököl összeütés, dió törés, kopogtatás).

Dalok, mondókák ritmusának kiemelése mozdulatokkal, járással, ugrással.

Ritmushangszerekkel (csörgő, dob).

Mozgással, mondókázással, énekléssel.

Térbeli érzékeltetése lábujjhegyre állással, guggolással éneklés közben.

Halk–hangos hangok differenciálása éneklés közben.

Egyszerű utánzó mozgásokkal kísért énekes játékok, járások változatos formákban: csigavonal, kígyó és hullámvonal, egyszerű tánclépések, forgások.

Szabad mozgások zenére.

Környezetükben lévő tárgyak zöreij hangjainak megfigyelése.

Fejlődés várható jellemzői óvodáskor végén

Képes önállóan elmondani 3-6 mondókát, ismer 8-10 dalos játékot.

Éneklés során törekszik a helyes szöveg kiejtésére.

Ritmus hangszerekkel képes egyenletes lüktetést, és ritmust kifejezni.

Szívesen énekel és bekapcsolódik dalos játékokba.

Különbséget tesz a halk és hangos éneklés között.

Felismeri a gyors és lassú tempó közötti különbséget.

5. Egyéni fejlesztés

Cél:

Komplex tanulási helyzet biztosításával a kognitív funkciók fejlődésének elősegítése.

A pedagógus feladatai

A képességszintek meghatározása után egyéni fejlesztési tervet készítsen.

Játékos fejlesztési formák alkalmazásával segítse elő a feladattudat kialakulását.

Fejlesztés során biztosítsa az állandóságot, a folyamatosságot, hagyjon időt a gyakorlásra. Fejlessze az együttműködést, kitartást, feladattartást.

A tevékenység egymásra épülő tartalma

Részterület	Tevékenység
Testkép, testséma, testfogalom.	Főbb testrészek megnevezése, testrészek részeinek megismerése, gyakorlása tükör előtt, önmaguk felismerése és azonosítása, testrészek funkcióinak megismerése, megnevezése, érzékszervek funkciói, oldaliság gyakorlása,
Téri tájékozódás.	Nagymozgásos térészlelés játékban, közvetlen környezetükben a tárgyaik helyének meghatározása, iránygyakorlatok játékeszközök kirakásával,
Beszédindítás, verbális fejlesztés.	Beszédre való figyelés, cselekvések történő kísérése, szókincsbővítés, mondatalkotások, mondatfűzések képek alapján, zörejek egymástól való megkülönböztetése, hangutánzások (járművek, állatok hangjaival), fűvő- szívó- légző gyakorlatok, ajak-nyelvgyakorlatok, cselekvések beszéddel történő kísérése,
Megismerési funkciók.	Különféle tárgyak, anyagok, formák, színek megismerése, csoportosítása, tárgyegyeztetés, kép-tárgyegyeztetés, kép-képpel való egyeztetés, gyűjtőfogalmak megnevezése, tárgyak felismerése tapintással, formabontás, képkirakás, formaazonosítás, rész-egész: összetartozó részek párosítása, mennyiségi relációk: kicsi-nagy, sok-kevés- semmi megnevezése

A fejlődés várható jellemzői

Általános követelményeket nem lehet meghatározni a gyermekek eltérő fejlődésbeli sajátosságai miatt.

6. Anyanyelv és a külső világ

Cél:

Segítse a gyermek beszéd iránti érdeklődését, a szabad önkifejezését és a kapcsolatteremtés vágyát.

A pedagógus feladatai

Teremtsen fejlesztő környezetet a gyermek beszélő kedvének felkeltéséhez pozitív érzelmi légkör kialakulásával.

Alakítsa ki a beszéd elsajátításához szükséges figyelem és utánzókézségeket.

Alakítsa ki a beszédmegértés, hallási figyelem és hallási megkülönböztető képességeket.

Biztosítson lehetőséget, a gyermeket körülvevő közvetlen környezet élményszerű megtapasztalásához.

Segítse az érzékszervi és mozgásos tapasztalatok megszerzését játékos formában.

A tevékenységek egymásra épülő tartalma

Témakör	Tevékenység
Testünk	Főbb testrészek: fej, törzs, kar, láb megnevezése Érzékszervek: szem, orr, fül, száj megnevezése Öltözködés: mit hová veszünk
Család	A család tagjai, nevük, a család lakhelye, a család tagjainak felismerése fényképről,
Idő	A természet változásainak megfigyelése, évszaknak megfelelően séta során, Évszak: tavasz, nyár, ősz, tél, megnevezése Napszakok megnevezése, a hét napjai,
Állatok	Természetes környezetben megfigyelésük, állatok csoportosítása lakóhelyük szerint, Háziállatok: kutya, macska Erdei állatok, madarak, bogarak megfigyelése, hangjuk utánzása, mit esznek,
Növények	Séták során a növények megfigyelése, virágok zöldségek, gyümölcsök, fű, fa megfigyelése, megnevezése, ízek, illatok megtapasztalása
Közlekedés	Úttesten közlekedő járművek megfigyelése, zebra, jelzőlámpa megismerése, gyalogos, autóbuszos közlekedés szabályai, közlekedési eszközök csoportosítása képek alapján

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végén

Környezetében felismeri és megnevez növényeket, zöldségeket, virágokat, állatokat.

Tudja a nevét, szülei nevét, lakcímét.

Megmutatja saját testén, és megnevezi a fő testrészeket, érzékszerveit.

Megnevezi az évszakokat.

A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek

1. PARTNERKÖZPONTÚ TEVÉKENYSÉGEK

Az óvodai beíratások előtt felkeressük a leendő óvodásokat. Tájékozódunk a gyermekek körülményeiről, szociális helyzetükről, különös tekintettel a hátrányos helyzetű, a HH, és a veszélyeztetett helyzetűekről.

A nevelési év elején (augusztus végi, illetve szeptemberi) családlátogatások lebonyolítása a kiscsoportos-és újonnan beíratott gyermekeknél. Az ez úton szerzett újabb tapasztalatok birtokában hamarabb felszínre kerülnek a gyermekeket ért veszélyeztető tényezők.

Az intézményi közösségi életbe való beilleszkedés megkönnyítése érdekében beszoktatási tervet készítünk.

A rossz anyagi körülmények között élő családokat figyelemmel kísérjük, felkeltjük a figyelmüket a különböző támogatási lehetőségekről. Gyakran szervezünk játék, ill. ruhagyűjtési akciót a családok részére.

Óvodánk állandó kapcsolatban áll a védőnővel, körzeti orvossal és a Családsegítő Szolgálattal. Gyakran szervezünk a szülők részére olyan előadásokat, amelyekből információt szerezhetnek aktuális problémáikra.(fejtetvesség kezelése, egészséges táplálkozás stb.)

Fokozott figyelemmel kísérjük a gyermekek gondozottságát, ellátását, a szülő-gyermek kapcsolatát, a bekövetkezett változásokat, az indokolatlan hiányzásokat.

A hátrányos helyzetben lévő, rossz szociális, illetve anyagi körülmények között élő gyermeknél fontos az elfogadás, felzárkóztatás, (a szülők segítése beszélgetéssel, tanácsokkal, elfogadással, megértő magatartással).

2. PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK

Képességek fejlesztése

Az oktatásnak a képességek fejlesztésében jelentős szerepe van. A veleszületett adottságokból cselekvéses tanulás nélkül soha nem lesz képesség.

Differenciálás: pedagógiai szemlélet és gyakorlat a fejlesztő programunkban, amely a különbségekhez való illesztést törekszik megvalósítani. Segíti a különböző képességű, adottságú, helyzetű gyerekeknek egy magasabb szintre való eljuttatását a saját érési, fejlődési tempójában. Differenciált fejlesztés nélkül nem valósíthatjuk meg az individualizálást. A differenciálás nem életkorhoz igazodást jelent elsősorban, hanem az adott gyermekcsoportban fellelhető fejlődési szintekhez, eltérésekhez való igazodást.

Az óvodapedagógus az alábbi módon készül fel a differenciálásra:

Azonos eszköz- az eszközzel végezhető tevékenységek megválasztása

Azonos eszköz- különböző műveletek, rendező elvek

Azonos téma- különböző eszközökkel történő feldolgozása
Azonos téma-különböző technikákkal feldolgozva
Azonos téma- választható munkaformákban való tevékenykedtetés
Azonos munkaforma- különböző résztémák választási lehetősége
Azonos képesség fejlesztés-eltérő követelmények választása

Figyelembe vesszük az egyes gyermekek egyéni érését, fejlődési ütemét, szintjét. Néhány gyerek a kora átlagánál ügyesebb, tehetségesebb, de a többség a személyiségfejlődés folyamatában megerősítést, fejlesztést, felzárkóztatást igényel. A fejlesztés területei egyenként változnak. A fejlesztés egyes szakaszai egymásra épülnek, kiegészítik egymást.

Tehetséggondozás

Óvodapedagógiai munkánk során a kreatív, tehetségígéretes gyermekek saját csoportjaikban élik óvodás életüket. Elsősorban játszanak, azzal foglalkoznak, amivel akarnak, szeretnek. A gyermekek fejlesztése két síkon történik: óvodai csoportjaikban a napi tevékenységekbe ágyazva, illetve kiscsoportos kreativitást fejlesztő, tehetséggondozó foglalkozások keretében.

Feladataink:

- Sokféle tevékenység kínálata, ezzel segítve a gyermekeknek érdeklődési irányaik megismerésében,
- Egyéni bánásmód keretében történő célzott fejlesztés, képességfejlesztés,
- A gyermek pozitív én-tudatának kialakítása, erősítése,
- Elfogadó és támogató környezet kialakítása.

Tehetséggondozó műhelyeink:

- Gyermek néptánc
- Vizuális műhely
- Labdajátékok
- Angol

A magyar népi hagyományok örökítését is szolgáló néptánc programok alkalmazásával kedvezően befolyásolhatjuk a gyermekek zenei alkotókészségeik kibontakozását.

Cél:

- A tehetségígéretes gyermekek felismerése és tehetségük kibontakozásának megalapozása, elősegítése,
- Általános és speciális (zenei, mozgás, néptánc alapelemei) képességek fejlesztése komplex módon,
- Alkotókedv alakítása, improvizációs képességeik fejlesztése,
- A magyar népi kultúrával és hagyománnyal való ismerkedés, más kultúrák tiszteletére nevelés,
- A speciális feladaton túl a zenei nevelés eredményes gyakorlásával az egész személyiség fejlesztése.

Vizuális műhely:

Vizuális programok a gyermek élmény és fantáziavilágának vizuális, szabad önkifejezése.

Cél:

- A gyermekek tér, forma, színeképzeletének gazdagítása,

- Esztétikai, szép iránti fogékonyság, igényesség alakítása,
- Finom kézmozgás ügyesedése, a technikákkal való megismerkedés.

A gyermekek tevékenységek során játszva ismerkedhetnek meg a legváltozatosabb eszközökkel, s különféle anyagokkal, technikákkal. Pl: anyag, gipsz, lisztgyurma

Technikák: batikolás, festés, gyurmázás, barkácsolás, varrás, ragasztás.

Heti fél órában tevékenykednek a műhelyekben.

Logopédia:

Óvodánkban heti rendszerességgel foglalkozik a beszédhibás gyerekekkel, a Szakszolgálat logopédusa .

Az egészségnevelési és környezeti nevelés elvek

Egészséges életvitel igényére való nevelés

A gyermek testi gondozása, testi szükségleteinek kielégítése, testi épségének védelme

Az óvoda feladata:

- a gyermek higiénés nevelése,
- az alapvető higiéniai tennivalókra való szoktatás - a tisztálkodás, az anális toalet, a székelés és vizezés regulációja, a kulturált étkezés, a környezeti higiénia és rend, a balesetmentes viselkedés (a szűrő-vágó eszközök használata), a ruházat tisztántartása megtanítása. – ezek gyakorlása, ellenőrzése, folyamatos korrekciója.

A kisgyermek mozgásigényének kielégítése, harmonikus, összerendezett mozgásainak kifejlesztése, **a gyermek testi képességeinek fejlesztése.**

Az óvoda feladata:

- a tudatos, célszerű összerendezett cselekvés fejlődésének elősegítése az **alapvető** mozgásfunkciókban (a járásban, sietésben, futásban, lépcsőn járásban),
- az emberi kapcsolatokhoz nélkülözhetetlen **humán** mozgáskultúrában (játékban, feladatteljesítésben, együttes tevékenységben, segítségben, baleset-megelőzésben, fertőzést megelőző magatartásban).

Az egészségmegőrzés és az egészségfejlesztés, amely a tevékenykedő gyermek viselkedésében mutatkozik meg és a gyermek magatartására épül.

Az óvoda feladata:

- az **egészséges életmód kialakítására** , amelyben kialakul a kisgyermek **igénye** a személyi és környezeti higiénére, a mozgásos életmódra, az egészséges táplálkozásra és kulturált étkezésre,
- az egészséget károsító magatartásformák elkerülésére nevelés,
- egy adott élethelyzetben az egészségesebb megoldás választása, a másokon való segítségre nevelés.

Mindezek az egészség megvédésére történő **beállítódást** (attitűdöt), az egészség megvédésére vonatkozó **érdeklődést**, véleményt, **szándékot**, "érzékenységet" nevelik a gyermekeket.

A szociális környezet kialakítása

Az óvoda feladata:

A szeretetteljes, harmonikus légkör, pajtási-baráti hangulat kialakítása , amely formálja a gyermek személyiségfejlődését.

Speciális gondozási, prevenciós és korrekciós testi nevelési feladatok

Az óvoda feladata:

- az értelmi (érzelmi) fogyatékos kisgyermekek speciális gondozása **szakemberek** bevonásával

Az értelmi fejlesztés, az ismeretfejlesztés

Az óvoda feladata:

- a kisgyermeknek **egyre több ismeretet kell megszereznie és megszereznie szervezetének működéséről, az egészségvédelem alapkérdéseiről** (pl. kórokozó, fertőzés, betegség, táplálkozás, aktív mozgás és pihenés, az érzékszervek higiéniája és védelme stb.).
- az egészség-védő, egészségfejlesztő ismereteket a gyermek értelmi szintjének mentén **szervezi meg.**

Az egészségvédelmi ismeretközlés lehetősége kiterjed az óvodai foglalkozások mellett a szabadidő más lehetőségeire is, így a játékra, a "kísérletezésekre", megfigyelésekre, a sétákra, kirándulásokra.

A szocializáció elősegítése és a szociális érzékenység fejlődése-fejlesztése

Az óvoda feladata:

- az óvónő és más felnőtt személyek magatartása elsajátítandó **mintául szerepel, azaz modell-értékű.**
- a gyermek-gyermek, valamint a felnőtt-gyermek kapcsolat érzelmi töltése, társkapcsolati igénye, biztonság-nyújtása biztosítja az együttérzés, az önzetlenség, a segítség, az önfegyelem kialakulását

Az óvodai szocializáció közvetlenül kapcsolódik a családi szocializációhoz, az óvodának "csak" kiegészítő szerepe van a családi szocializáció mellett.

Az **óvónőnek számítania kell arra, hogy** lesznek gyermekek, akik nehezebben szocializálódnak (illeszkednek a közösségbe, nehezebben tartják meg a közösség szabályait), lesznek lassabban fejlődők, alacsonyabb értelmi szinten állók, érzelmileg "sérültek" vagy érzékszervi-, mozgásos fogyatékosok, higiéniásan elhanyagoltak, és mások, akiknek harmonikus

életvezetéséhez az óvónőnek sokkal több egészségpedagógiai ismeretre, érzelmes kapcsolatra, sajátos törődésre van szüksége.

A szegénység, a szociális kirekesztettség, az elhanyagoltság, a szeretethiány mély sebeket üt a gyermek lelkén. Az ilyen állapotú gyermek a nyílt és őszinte, a derűs és szeretetteljes, a biztonságot nyújtó óvodapedagógushoz vonzódik.

Ez a tény határozza meg az óvónő és a védőnő szocielhigiénés (társas egészségvédő) karakterét, viselkedési normáját.

A természeti és társadalmi környezet megismerése, tapasztalatszerzés

A gyermek miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét is.

A környezet megismerése több szempontból is kiemelt helyet foglal el az óvodai életben. A megismerés mellett nagyon fontos a környezethez való alkalmazkodás elősegítése. A környezet tárgyainak, eseményeinek elfogadása nagyon gyakran a mindennapi élet benyomásai feldolgozásának hatása következik be. Ezért nem lehet a környezetismeretről csak a foglalkozások keretén beszélni. Legtöbbször nem is ilyen alkalmakkor tájul a gyermek látókörének világa. A nap, mint nap megélt események felidézésekből, válaszkeresésekből adódó beszélgetések során annál inkább. Ezért előírás, hogy a foglalkozásokat mindig a természetes környezetben tartsuk meg. Településünk természeti környezetben való elhelyezkedése ezt az elvet nagyon elősegíti. Gyakran teszünk sétát a közeli parkokban, utcákon az év minden szakában. Séták során lehetőség adódik a gyerekekkel való egyéni beszélgetésekre. A természetben végbemenő változásokat közvetlen közeliől tevékenység közben figyelik meg. (levelek színeinek változása.) Megfigyeljük a fák fajtaikat, az erdő apró élőlényeit, (bogarak, békák, gyíkok). A séták során gyűjtött terméseket, bogyókat a csoportszobákban kialakított élősarokban helyezzük el. Szabadidőben lehetőség szerint barkácsolunk belőle (gesztenyéből, makkból, dióból, stb.). Sokat beszélgetünk az erdőben, mezőn élő állatokról, és közösen képalbumot készítünk. A vadon élő állatokról mesék, diafilmvetítés alapján beszélünk. Közben meghallgatjuk a gyerekek egyéni tapasztalatait is az állatkertben tett látogatásról.

Rövid ismeretterjesztő filmeket nézünk meg a szántóföldi munkákról, amelyekben a gyerekek megfigyelik az évszaknak megfelelő mezőgazdasági munkákat, ismerkednek a mezőgazdasági gépekkel. Sétáink során lehetőség adódik a közlekedés megfigyelésére és gyakorlására.

Az állatvilághoz hozzátartoznak a madarak is. Minden évben figyeljük és várjuk a gólyák, fecskék érkezését. Megfigyeljük ezen állatok életmódját.

A természetbe beletartozik az állatvédelem is. Minden évben készítünk madáretetőket, azokba magvakat rakunk, s etetjük a madarakat. Télen megrendezzük a "madarak karácsonyát", amikor az erre a célra kijelölt fát madaraknak szánt magvakkal, madáreleséggel díszítjük fel.

A háziállatokat a gyerekek mindegyike ismeri, sok tapasztalattal rendelkeznek róluk. Otthon szinte minden gyereknek lehetősége adódik arra, hogy közeliől megfigyelhesse, megsimogassa ezeket az állatokat. Bátran építhetünk gyermekeink megfigyeléseire, élményeire, amelyet szívesen megosztanak velünk.

Környezetvédelem:

Óvodás gyermekeink még aktívan nem vesznek részt a tágabb környezet védelmében, de néhány elvárás már igénylünk tőlük:

- vigyázzanak a tisztaságra
- védjék az állatokat, növényeket
- gondozzák az élőlényeket és kíméletesen bánjanak az állatokkal

Formáljuk szemléletüket azáltal, hogy felhívjuk a figyelmüket a károsító jelenségekre, pl. szemetes környezet, megrongált tárgyak, épületek, víz és légszennyezések.

A szülőknek is felhívjuk a figyelmét a környezetvédelemmel kapcsolatos teendőkre, mert az otthon, a családnak is van tennivalója e téren.

A gyermek és környezete közötti pozitív érzelmi viszony kialakítását erősítik a környezettel kapcsolatos ünnepeink:

- Víz Világnapja - március 22.
- Föld Napja - április 22.
- Madarak és Fák Napja - május 10.
- Népmese világnapja – szeptember 30.
- Állatok világnapja - október 4.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- A gyermekek elemi ismeretekkel rendelkeznek. Tudják lakcímüket, szüleik pontos nevét, foglalkozását, óvodájuk nevét.
- Tudják saját születési helyüket és idejüket.
- Különbséget tudnak tenni az évszakok között, gyönyörködni tudnak szépségében. Felismerik a napszakokat.
- A gyermekek ismerik a környezetükben lévő intézményeket, szolgáltató üzleteket, esztétikai alkotásokat.
- Ismerik a háziállatokat, vadállatokat, madarakat, bogarakat.
- Ismerik környezetük növényeit, s azok gondozását.
- Gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában. Ismerik a közlekedési eszközöket.
- Kialakult a beszédhelyzethez és az anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő, jól érthető beszéde. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.
- Élvezik a tapasztalatszerző sétákon, kirándulásokon, rendezvényeken való részvételt.
- Különbséget tudnak tenni az élő, és élettelen dolgok között.

A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

A nevelőtestületünk arra törekszik, hogy a nevelés területén ne legyen szegregáció és megvalósuljon a halmozottan hátrányos helyzetű sajátos nevelési igényű gyerekek társadalmi integrációja.

Alapelvek:

A halmozottan hátrányos helyzetű és sajátos nevelési igényű gyerekek közösségi befogadásának alapvető feltétele, hogy a többségi közösség tagjai elfogadják, hogy ők is

közénk tartoznak, ezért amihez a normál helyzetű, és képességű emberek hozzájuthatnak, ahhoz nekik is ugyanolyan joguk van hozzájutni.

A velük kapcsolatos tennivalók társadalmi alapelve az, hogy a társadalmi támogatások eszközeivel el kell érni, hogy megmaradhassanak otthonukban, és lakóhelyi közösségükben, hogy kapják meg az életvezetésükhöz szükséges támogatásokat.

A köznevelési esélyegyenlőségnek a társadalmi esélyegyenlőség céljait kell szolgálni.

Nevelési intézményünkben a halmozottan hátrányos helyzetű és sajátos nevelési igényű gyermekek integrált módon kapják meg a megfelelő ellátást.

Kiemelt alapelvekként kezeljük:

- A megkülönböztetés tilalma, egyéni bánásmód elve, mely vonatkozik a gyermek nemzetiségi faji származási, vallási, egészségi és társadalmi helyzetére egyaránt.
- Az emberi méltóság tiszteletben tartása.
- A szolidaritás erősítése.
- Méltányosság és rugalmas ellátás keretében biztosítani a nevelési program felülvizsgálatát a személyre szóló fejlesztési programok elkészítését.
- A civil társadalom és önkéntesek erősítése, a kirekesztés elleni küzdelemben való bevonása.
- A neveléssel összefüggő hozzáféréskor figyelemmel kell kísérni, hogy a törvények által biztosított juttatások eljussanak hozzájuk.
- A neveléshez kapcsolódó szolgáltatások eléréséhez azonos feltételeket, esélyeket kell biztosítanunk.

Célok:

- Minden halmozottan hátrányos helyzetű gyermek kerüljön be az óvodába.
- Az óvodai egyéni fejlesztési tervek igazodjanak a gyermek képességeihez.
- Biztosítani kell az egyéni sajátosságokhoz igazodó rendszeres és hatékony orvosi ellátást.
- A nevelés követelményeinek megállapításakor a gyerekek a képességeiknek megfelelő, teljesíthető, követelményekkel találkozzanak.
- A szülő és az óvoda kapcsolatának erősítésével az óvoda és iskola átmenet erősítése.
- Széleskörű kulturális sport és egyéb programok szervezése a szülők bevonásával.

Óvodai integrációs program

Az óvodai integrációs programunk meghatározza az óvodai nevelés azon területeit, amelyek kiemelkedő jelentőséggel bírnak a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek fejlődésének elősegítésében.

/ Hátrányos helyzetű gyerek az, akit családi körülményei, szociális helyzete miatt rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát a jegyző megállapította. E csoporton belül halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, az a tanuló, akinek a törvényes felügyeletét ellátó szülője - a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvényben szabályozott eljárásban tett önkéntes nyilatkozata szerint - óvodás gyermek esetén a gyermek három éves korában, legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen/

A társadalmi szempontból hátrányos helyzetűek különösen a romák oktatási helyzetéről a legújabb kutatásokat alapul véve számtalan olyan tény írható le, melyek szükségessé teszik a társadalmi integráció oktatási eszközökkel való elősegítését.

Úgy gondoljuk, hogy a hátrányos helyzetű gyermekek iskolai sikerességének záloga a megfelelő minőségű és időtartamú óvodáztatásuk.

Az iskoláskor kezdetéig a gyerekek fejlődésének üteme messze meghaladja a későbbi életszakaszok fejlődésének sebességét. Az élet első évei meghatározó jelentőségűek az idegrendszer a tanulás az adaptációs készségek alakulásában.

Az alapvető készségek, melyek a sikeres iskolakezdés feltételei, kisgyermekkorban, óvodáskorban az agyi érési folyamatok lezárulásáig - megterhelés nélkül- rendkívül hatékonyan fejleszthetőek.

A kisgyermekkorban történő pedagógiai támogatás jelentősen csökkentheti a későbbi iskolai kudarccokat.

A szegényebb családok gyermekei öt éves korukra lényegesen elmaradnak kognitív fejlődésükben kedvezőbb helyzetű társaikhoz képest. Az elmaradás oka, a gyermeki fejlődés nem megfelelő ösztönzése, a szülők korlátozott erőforrásai, a megélhetési nehézségek okozta terheltség és az otthoni környezet hiányosságai. Tudatos óvodai pedagógiai munkára van szükség ahhoz, hogy a hátrányokat az óvodai nevelés csökkenteni tudja.

Nemzetközi tapasztalatok azt mutatják, hogy a hátrányos helyzetből származó lemaradások szakszerű, a gyermek társadalmi helyzetére érzékeny pedagógiai szemlélettel és módszerekkel, a szülőket partnerré téve, velük együttműködve - sikeresen ellensúlyozhatóak. A szülőkkel való együttműködés az otthon és az óvoda világának találkozásával, szülők és nevelők közötti kölcsönös tisztelet alapján valósítható meg, melyben az óvodapedagógusoknak helyzetüknek és képzettségüknek megfelelően kiemelt szerepük és felelősségük van. Az óvodai integrációs programunk a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esélyegyenlőségének biztosítását szolgálja.

Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjára épül, figyelembe véve az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőségről szóló 2003. évi CXXV. Törvényt. Az óvodai Integrációs Program egy olyan rendszernek tekinthető, melynek elemeit a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek érdekében nagyobb tudatossággal és mérhetően is nagyobb eredményességgel kell a nevelési folyamat fókuszába állítani. Az óvodai integrációs program legfőbb jellemzője a gyermekközpontú és családoorientált szemlélet.

Felzárkóztatás

Különleges bánásmódot, differenciált, egyéni fejlesztést igényelnek a magatartási nehézséggel vagy tanulási zavarban szenvedő gyerekek:

- fejlesztő programok
- logopédia

Az intézmény szolgáltatásai

Térítéses szolgáltatások:

- Szervezett buszos kirándulások
- Bábszínház, zenés előadás

Ingyenes szolgáltatások:

- Katolikus és református hittan
- Logopédiai, mozgásfejlesztés, részképesség fejlesztés
- Kézműves műhely, népi játék, néptánc

Felhasznált irodalom

1993. évi LXXXIX. Törvény a Köznevelésről és annak módosításai 363/2012.(XII.17.)

Kormányrendelet az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjáról 1997. évi XXX. Tv. a
Gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról

23/1997.(VI.4.) MKM rendelet a Fogyatékos gyermekek óvodai nevelésének irányelvei

2003.évi CXXV. Törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról

Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel. Nagy Jenőné Szolnok, 1997.

20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet jegyzék a nevelési- oktatási intézmények kötelező
(minimális) eszközeiről és felszereléséről

FÜGGELÉK

1. Érvényességi rendelkezések

a) A Pedagógiai Program 2024. szeptember 1. napjától lép életbe. Bevezetése minden óvodai csoportban megtörténik.

b) A Pedagógiai Program módosítására jogosult:

- az igazgató,
- a nevelőtestület bármely tagja.

A módosítás kérelmét – nevelőtestületi kérelem esetén többségi, minimum 50 % plusz 1 fő kérelmezése esetén, - a felülvizsgálat során felmerült indokok alapján az igazgatónak írásban kell jelezni.

A Pedagógiai Program módosítását a nevelőtestület fogadja el és az igazgató jóváhagyásával válik érvényessé. Amennyiben a fenntartóra többletkötelezettség hárul, akkor egyetértése szükséges.

A módosított pedagógiai programot, a jóváhagyást követő nevelési év szeptember 1-től kell bevezetni.

c) A Pedagógiai Program nyilvánosságra hozatala

Az óvoda Pedagógiai Programja nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető, az intézményből ki nem vihető. A Pedagógiai Program 1-1 példánya a következő személyeknél, ill. intézményeknél tekinthető meg:

- az óvoda fenntartójánál,
- az óvoda irattárában,
- az igazgatónál

d) A Pedagógiai Programot a nevelőtestület 2024. 08. 26-án megtartott nevelőtestületi ülésén elfogadta.

e) Tájékoztatásul megkapták:

- Fenntartó
- Irattár
- Óvoda